Ketabton.com

ښاغلی قیام الدین خان « خادم »
د «روهی ګلاونه » مؤلف

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتو ټولنې له خپرونو څخه :

دخپرونو لمبر (۷۱)

روهي ګلونه

مؤلف

قيام الدين « خادم »

د پښتو ټولنې د دائرة المعارف د ترجمې د څانګې مدير

۱۳۲۵

د کابل

عمومي مطبعه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیری

بلبلان پسی ناري و هي رحمانه ! دبهار گلونه شویدی که نه دی ؟
«رحمان»

* * *

دسوندك موندك سپلی اخری کیږي په بلبلو زیری و کړه : بیا بهاردی
«خوشحال»

* * *

د گلونو قدر چا زده ؟
دبلبل یا دبو را زده

«خوشحال»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریظ:

روهي ګلونه

هرطرف ته نو بهار دی غوړ يد لی
ستړ ګی وخوره چه‌به دا ننداره نه ګا
(خوشحال)

دابنکلی ګلونه چه دښاغلی خادم په زیار راغونډ شوی دی او دپښتو ادب مینانو ته دسوغات په توګه وړاندی کیږی ، هغه‌ګلونه دی چه پښتنو دپخوا نیو شاعرانو دزړه په وینو روزلی شوی دی .
ځنګه چه تر اوسه پوری دپښتو ژبی په ادبیاتو کښی داسی یوجامع منتخبات نه و ، او ښاغلی خادم (چه دپښتو یوپیا وړی ادیب دی) په دې کارګوتی پوری کړی اوبریالی شوی دی ، نوپښتو ټولنه داخپله وظیفه ګڼی چه ددی فاضل دادستایلو وړ خدمت وستاینی اوپه دې انتخاب ده ته‌تبریک‌ووایی اوهم په‌دې ګلونوسره دهغو پرد یسانو روح ښاد اویاد کړی چه دوی به د خوازه وطن په بیلتون کښی‌ویل :

قاصدان له روهه نه را ځی مدت شو
سلا م باد را رسوی منت ئي تم دی

اوله خدایه غواړی چه داسی ډیر آثار پښتنوته وړاند ی کړی .

(عبد الرؤف « بینوا »)
دپښتو ټولنی عمومی‌مدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهدیه

زه دا د رنګ رنګ تا زه ګلونو دسته هغه چانه په مخکښې ږدم چه تر هر چا اوتر څه دروه په ګلانو مین دی !

دشا هانو ور کړه لعلو چواهر وی   دادب دخاوندانو ؛ دزړه وینی

« خادم »

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

داوې څښتن حمداوثنا وايو . او دده په هغه ناستائنې چه ترټولو غوره دی ؛ او په آل اولادئی، درودلېږو او ددې شکر کوو چه په لنډه موده کښې مونږ دخپل ملت (پښتو اوپښتو نولی) په خدمت کښې «چه زمونږ دمشرانو او خصوصاً دگران ټولواك اعلیحضرت محمدظاهرشاه رضامند ی هم په دې کښې ده »
خومره چه کېدی شوه دهغې نه ډېر کامیاب شو. یعنی په کوم وخت کښې دپښتو خدمتگارانو زیات آثارولیکل؛ چه لنډه دغوڅخه چاپ شوی دی ؛ اوډېر لاپاتې دی په فرصت کښې به چاپېږی او دذوق خاوندا نوته به وړاندی کېږی .

یوله دغو آثارو څخه چه دپښتو په ادب کښې ورته ډېره اړتیالیدی شوه دا کتاب دی چه د «روهی گلونو» په نامه نن له چاپه راو ووت . دا کتاب دډېرو پخوانو هغو شاعرانو داشعارو انتخاب دی ، چه نن یې آثار ډېر لږ کېږی ، دا اشعار او ددغو شعراؤ دیوانونه مایه ډېر کوښښ پیدا کړیدی . اوپه ډېر زحمت سره می تري دا مجموعه جوړه کړېده ؛ چه په خپل ډول اوترتیب کښې دنورو ژبو دیوې ، انتخا با توته هم نده ورته .

او داله دې کېله چه دپښتو شعراو ادب ځانته روح او ځانته لاری لری . مادغه روح او د غه اسلوب په نظر کښې نیولی دی ؛ اوهغسی مې د کتاب دترتیب نقشه جوړه کړېده . اوبیا مې دا کتاب لیکلی دی ددې کتاب په ترتیب کښې نوې خبره داده چه دتهجی تورو یادر دیف او قافیې په لحا ظ ندی ترتیب شوی بلکه په ترتیب کښې موضوع اومعنی ته زیات اهمیت ور کړی شوی دی ، نوهر څومره چه دا مجموعه یوه ادبی مجموعه ده ؛ او دا دادب اوشعر دنزاکتو او شاهکار یو څخه ډکه ده ؛ هغو مره دژوند او زندگی داسرارو خزانه هم ده !

په دغه شان سره دپخوانو کلا سیکی شعراؤ شعرپه شپږو بابونوویشل شویدی چه په هرباب کښې فصلونه دی ؛ اوپه فصلونو کښې هم ځا نته ځانته عنوا نونه دی . او دهر عنوان لاندی د مختلفو شا عرانو اشعار لیکلی شویدی . امید دی چه دقدر دانانو په نزدبه زما دا خواری ځای و نیسی؛ اوپه درنه ستر گه به ورته و گوری !

کابل - تسند وز سازی - قیام الدین خادم

لومړی باب

مینه او محبت

لویه خدایه ، لویه خدایه ! ستا په مینه په هر ځای یه
غر ولاړ دی درناوی کښې ټوله ژوی په ځاری کښې
د لته دی د غر و لمنې زموږ کېږدی دی پکښې پلنې
داو ګړی ډېر ګړی خدایه !
لویه خدایه ، لویه خدایه !

دلته لږ زموږ اور بل دی وړه کور ګی دی، وړه بورجل دی
مینه ستا کښې مونږ مېشته یو د بل چا په مله تله نه یو
هسک او ځمکه نغښته ستا ده د مهر و وده له تا ده
دا پالنه ستا ده خدایه !
لویه خدایه ، لویه خدایه !

« بېت بابا »

❀ ❀ ❀

پر لویو غرو هم په دښتو کښې په لوی سهار په نیمو شپو کښې
په غاړه ژغ او په شپېلکو کښې یاد ویر ژلیو په شپېلو کښې
ټول ستا دیاد ناري سوري دي!
دستا د مینې ننداري دي !

جنډی زرغون که په بېدیا دی د بر بڼ خواته په خندا دی
ترنګ چه خردی په ژړا دی دا ټول اغېز د مینې ستا دی
ټوله ښکل دی ستا له لاسه
ای دپا سوالو پاسه پاسه !

که نمر روښانه مخ یې سپین دی یا د سپوږمۍ تندی ورین دی
که غر دی ښکلی پر تمین دی لکه هنداره مخ یې سپین دی
ستا د ښکلا د اپلو شه ده
دا یې یو سپکه ننداره ده

لغات : هسک آسمان ، مېشته : ډېره ، ځاری : عجز ، جنډی : ګل ، ترنګ : دیورود نوم دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته لوی غرونه زرغونېږي — دړونه وږمې پکښې چلېږي
بوراوې شا وخوا کړېږي — سترگی لیدو ته یې هېښېږي

لویه خاونده دا څوله ته یې
تل دنړۍ په ښکلیده یې

خاونده! ښکلی ستا جمال دی — ښکاره یې لوریه لور کمال دی
که ورځ که شپه که پېړۍ کال دی — ستا دقدرت کمکی مثال دی

ستا د لور ونو یوه رنا ده
دلته چه جوړه تماشا ده

زړه مې داستا دمینې کوردی — سوی دعشق په سوځندا وردی
رب یې وتاته په هر لوردی — بېله دې هېڅ دی ورک یې پلوردی

ستا دجمال په لید و ښاد دی
که نه وی دغه نور برباد دی

په غرو کښې ستادعشق شپېلکی دی — ددې نړۍ په عشق سمې دی
که غټ که ووړ که پټه نړۍ دی — ستا د جمال مخری هر شی دی

چه پردنیامې سترگی پرې شوې
ستا دجمال په ننداري شوې

نه هسك نه مځکه وه تورتم ؤ — تیاره خپره وه ټول عدم ؤ
نه دا ابلیس نه نبی آدم ؤ — ستا د جمال سو چه پرتم ؤ

چه شو ښکاره ښکلی دنیا شوه
دپنځ پر لوری یې رنا شوه

زه چه خرگند پردې دنیا شوم — د ښکلی مخ په تماشا شوم
ستا پرجمال باندی شیدا شوم — له خپلی ستهی را جلا شوم

په ژړا ژړام چه بېلتون دی
یمه پردیسی بل مې تون دی

وگړیو، ولې «متی» ژاړی — سوړې یې اوری غاړې غاړی
څه غواړی، څه وایی، څه باړی — خپل تون او کورو کلی غواړی

چونی چه بېل شی نیمه خواشی
تل یی دبڼ په لور ژړا شی

« شیخ متی : کلات بابا »

❀ ❀ ❀

لغات ـ هېښ : حیران ، تون : ځای ، چونی : بلبل ، بڼ : باغ

الهی ! د محبت سو زو گداز را
تن پرور بلبل دې عیش کاندی پر گلو
که مې نزموبی په ویاړ دوزو ستر گو
چه نظر له ناتوانی و چا ته نه کا
چه مې نوی سر کوزی چاته بې ننگلیو
اضطراب د حرص مې کړې له زړه گی لرې
که مې نه فاشوې سرزید و عمر تـه
خو به گورم د قیامت و ورځو شپو ته

چه خپل بر کې په آب د چرخ نکړم سر سبز
چه مدام وی په چشمه د آفتا ب ولـی
چه کباب یې په گرمی ، زما ځیګرشی

چه بلبل یې و دیدن تـه انتظار کا
کـه مې نه محتاجوې د صبا باد تـه
سرخرو یې زما نصیب لکه لاله کړه

په اوبو کښې یې د کاملی گوټ پیدا کړ
پـه سجود یې مځکې سردی لگولی

الله مې رب د ی زه یې مربوب یـم
غرق پـه اوبو کښې کـله اوبه وینی

د د ه پـه حـکـم بـا لا پـستی شی
نـه تل بهار وی نـه تل خزان وی

چه زما په چمن راشی گستاخی کا
چه آزاد ه د منکر تر سره پر بوځی
چه کشور د افغا نا نو معطر شی
الـهـی ! د خپل حبیب لـه بر کـتـه

په داور کښې دستی(١) سمند رسازرا
پروانـه لره پـه اور ز ما گداز را
مې د عیش په میخانه کښې د مجازرا
د هغو بیمارو ستر گو نازو نیا ز را
لـه دولت د عشقه هسې کبر و ناز را
قنا عت قوی لنگر دد ې جها ز را
خپل زانو لکه نر گس محرم راز را
دا انجام په دم قدم کښې د آغاز را
«عبدالمجید مهمند»

د همت علو پشان د کـهکـشا ن را
د سحر پشان درست عمر سپین دامان را
دلاله غوندی په جام مئی جوشان را
کاظم خان «شیدا »

تن و ماوتـه گلشن د هغه با غ را
بوی د یار د تورو زلفو په دماغ را
پر سینـه لـه محبـتـه هسی دا غ را
«شمس الدین کاکړ»

ده ور کړی پکښې اورلره مکان دی
هم یې زوړ ندپه ر کوع سره آسمان دی
«عبدالرحمن مهمند»

بنده دده یم کـه خوب نا خوب یـم
نعمت یې نه وینم پـه نعمت ډوب یم
«عبدالقادر ختک»

مستی خمـا ر شی خمـا ر مستی شی
هستی نیستی لری ، نیستی هستی شی
«خوشحال ختک»

د شبنم په څېر یې عمر یوزمان کړې !
د فلك په څېر مې توره د زبان کړی !
د هر بیت مصرع مې زلفې د خوبانکړی !
دا : ساده انشار نگینه د رحمان کړې !
«عبدالرحمن مهمند»

---

(١) په اکثرو نسخو کښې د (ستی) پځای (سهی) لیکـلی شویدی ؛ خو موږ نتر یې په معنی نیو هیږو «خادم»

روهي گلونه (٥٢٥) ب سردار محمد : ح سراج الدين : ر محمد امين : ن محمد نعيم : ه اجرائيه پښتو ټولنه ليل ١٨ : ٨-٢٠-ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

الهي د مينی دردرا — کرم دل آهو نه سردرا
خلاص کړه ما له بې درد ی — له دي هسې د لسر دی
زړه په شان د غنچې را کړه — آتشی زما مینا کړه
«کاظم خان شیدا»

پر هر چا چه حق یاد نشي ناتمام دی — پر کاغذ اول دده بنا م قلم ږده
«دوات لوانی»

ب: داستانځی په مینه

که رنا ده پیروی د محمد ده — گنه نشته په جهان بله رنا
«عبدالرحمن مهمند»

دندي ستر گې چه دزړه مې بري بیناشوي — په پیدین د محمد آخر زمان خوبن
«عبدالعظیم رانېزی»

توره تاریکی تو له لدي جهانه لاړه — نوردپاك رسول چه په جهان کښې شه پیدا
«میانعیم متی زی»

ما مختار یکښې مذهب د حنیفه کړ — چه مختارؤخود په ستورو کښې مهتاب
«پیر محمد کاکړ»

راغلم ووجود ته د حبیب له بر کته — شوم لکه ذره هسې په نمر سره اظهار
«پیر محمد کاکړ»

توره تاریکی تو له له دې جهانه لاړه — نوردپاك رسول چه په جهان کښې شو پیدا
«میانعیم متی زی»

په زر گونو انبیا تردنیا تېر شو — محمد غوندې بل نه ؤ پیغمبر هیڅ
«دولت»

ج: عشق . . . ؟

هسې یې گرځم دا زیږرخسار له خلقو — لکه زرچه څوك له خلقو پټ پنهم ږدی
راحت نه دی بې زحمته چا موندلی — کوم طبیب دی چه په روغ صورت ملهم ږدی
زه هر گوره خیل صنم پوري شرمیږم — برهمن چه سرپه پښو دخپل صنم ږدی
وآسمان ته لاس د عقل نه رسیږی — داخو عشق دی چه په عرش کرسی قدم ږدی
«عبدالرحمان مهمند»

که د سربښند ل دشوار په ما و تا دی
اندېښنه سړی بیدار کاندي لـه خوبه

دا په عشق کښې سهل کاردي دشوار ندی
کم اندیشه که بیدار دی بیدار نـدی
«عبدالرحمان مهمند»

که په کاردي دسروشونډوشیرینۍ وی
درحمان په عاشقۍ کښې سترګې وشوي

د خپل ځان په وینو سو رلکه انار شه
څوك چه وايي عاشق ړوند دی هغه خوار شه
«عبدالرحمان مهمند»

عشق د نـفس لـه خاصیته منـزه دی

کاردستر ګو به څوك څرنګ پدهانکا
«عبدالرحمان مهمند»

څه حکمت دیار په مینه کښې رب کېښود
دا باران نه دی چه اوری له آسمانه

چه عاشق لره همدرد او همدوا شوه
د مرغانو په رحمان باندی ژړا شوه
«عبدالرحمان مهمند»

چه په زړه باندی زرداغونه جوړ شی

چه دیـار لـه داغه آه کاهغه ګرم دی
«خوشحال ختـك»

زه تر عشق جار ښزم : تر هغو چه عاشقان دی
رایشی له کومه، ځای په څوو کا په زړه کښې
هی دخدای دیاره تفحص رایسی مکړه

واړه عشق یکـار دی حقیقت دی که مجاز دی
هیڅ بري نه پو هېږم عشق یو څه سوز و ګداز دی
پلار ته وایه نشي عشق یو هسی مخفی راز دی
« خوشحال ختك »

عاشقـان دعشق له کاره انکـار نه کا

فاسقان به په خپل زړه کښې اری غلا
« خوشحال ختك »

ځینی هـوس کامینـه پـه باغ لـری
داد واړه ګرو هـه بوالهـو سـان دی

څوك می پـر ستـه حب دا یـاغ لـری
عـاشقـان مینه د زړه په داغ لری
« عبدالقـادر ختك »

لیونی غوندی دعشق په کارو بـار کښې

دخپل ځان په سودو زیـان نه یم هر ګز
« عبد الحمید مهمند »

که هرڅـو مې تندتېزه تـوسن دعقـل

عـاقبت شوپـه دنبـال د مینـی پـا تـی
« میا نعیم متیزی »

دعشق یوسبق کـافی دی

نور ددرست جهـان دفتر هیـڅ
« صدرخان ختك »

عـاشـق ګـرم او شوقـی وی
چه دعشق پـه لاره درو می

زاهد سوړ بی حمیتـه
خالی ندی لـه تهمتـه
« دولت لوانی »

خام خاطر مې مشوش، په هجران کېږي — چه تمام دعشق په اور وسو متين شو

«دولت لواني»

معرفت ځني پيدا شو — عشق د عقل پلارو مور دی

«مرزا خان انصاري»

دغه عقل چه په عشق با ندي شيدا شو — دعرب په مينه گوره چه عجم مري

«مرزا خان انصاري»

وقبلې د عشق مخ د کل عالم دی — ودرياب ته ځي که سيل له هر جا پاڅي

« مرزا حنان»

په هرداغ مې دخپل زړه هسې باوردی — چه په مرگ به راته شمع شي په گور کښ

« عبدالحميد مهمند»

که شهيد نکړي خپل ځان دعشق په توره — نوش به کله جام دحوض کوثر نکړي

« عبدا لعظيم را نيزی »

دسيماب په شان په لاس کښې نيوی نه شم — عشق را هسې کړ م هم نرم هم لطيف

آئينې غو ندی هر و لی هر نا و لی — شی مهمان ځما په کور کښې بې تکليف

« شمس الدين کاکړ »

هر يو زړه چه شي پيدا غه يکار نه دی — چه بې مهره شي پر ات هغه با طل دی

« مرزا حنان »

ته دعشق په لذتو نو خبر نه شوې — په سراب دځان مشغول کړ ، له در يا به

هغه چاري چه دعشق په جذبه کېږي — کله کېږي په لښکرو په افواج

« خوا جه محمد بنگښ »

جريده د عشق په لار ځم همراه نه لرم بې عشقه

بې ر فيقه ، بې پناه ځم ، پناه نه لرم بې عشقه

هر ساعت چه بيلتون ياد کړم په خپردادو فرياد کړم

ځکړم چاو ته فرياد کړم ، نيکخو اه نه لرم بې عشقه

مدام غوښې د زړه خورمه ، دزړه وينې به تل څښمه

ځکړم ځکړم چرته ځمه ، همراه نه لرم بې عشقه

معتقد يدا خپل رزق يم ، مبرا په زړه له فسق يم

واړه سر تر پا په عشق يم ، پو گناه نه لرم بې عشقه

دافقير دولت نفسي يم ، و گناه ته هوسی هم

خدای مې بيامرزه عاصي يم ، گناه نه لرم بې عشقه

« دولت لواني »

عشق دی دا که پوفساد دی نه پوهېږم — په جهان کښې چه د اشورو شر پيداشه

پيابه روغ دعاشقي له رنځه نشي — په هر تن کښې چه د غه ا ثر پيدا شه

« عبدالرحمان مهمند »

باد شاهانو که قصرونه کړه آباد
ماد عشق عمارتونه کړه آ باد (۱)
نوم د کوم یوه بادشاه هسی یادېږی
لکه نوم دی دمجنون او د فرهاد
عشق عاشق لره یوهسی پیراستاددی
چه به نه دی بل دا هسی پیر استا د
دغه واړه کرامت د عاشقی د ی
چه څوك غوث کاندی، څوك قطب څوك اوتاد
« عبدالرحمان مهمند »

درحمان شراب له عشقه
نه انګور (۲) نه له عنبه
« عبدالرحمان مهمند »

عاشقی ده خدای له اوره پیدا کړی
چه په اور کښې یې وطن وی څه به خوب کا
« عبدالرحمان مهمند »

مدام ناست یم وچ کو ګل ستر ګی په نم کښې
عشق راو ښود بحروبر په خپل حرم کښې
« عبدالرحمان مهمند »

دا یو څرنګه ژوندون دی نه پوهېږم
خواب وخیال دی که افسون دی نه پوهېږم
دپتنګ او دبلبل ترمینځ حیران یم
مځ دې اور دی که ګلګون دی نه پوهېږم
عشق په هسی رنګ مقام بانده قائم کړم
چه وصال دی که بیلتون دی نه پوهېږم
درحمان څهره یې زیړه زعفرانی کړه
خدای زده عشق دی که طاعون دی نه پوهېږم
« عبدالرحمان مهمند »

خودځر ګندوی لکه صبح په جهان کښې
هر ګېړوان چه په یارئ کښې دریده شی
بی مطلوبه یی هیڅ فهم په چا نه وی
هر طالب چه په طلب کښې فهمیده شی
یا به قند یا به نبات او یا به شهد وی
هر کلام چه له رحما نه شنیده شی
« عبدالرحمان مهمند »

سر اومال مې شو تالا په تور د عشق
لامې ندی لاړ له سره شور د عشق
« عبدالقادر خټك »

چه د عقل په تدبیر مې عاشقی کړه
پوهېدلی په تدبیر وم د تدبیر کېچ
هیڅ مدد له عقله مه غواړه په عشق کښې
د دغه طبیب دارو لری تا ثیر کېچ
راهبران دعقل واړه رهزنان دی
لېږ د عشق له لاری مه بیا په بهر کېچ
« عبدالحمید مهمند »

په هر ځای کښې ناست ولاړ زانګم له غمه
مینی مځ راته د ځمکی ګهواره کړ
« عبدالحمید مهمند »

ته چه ما له عشقه اړ وی (صحه)
دا عبث دی پول د سحر په دریا ږدی
« شمس الدین کاکړ »

عشق دعقل په تدبیر چلاوه نشی
په دې ناوې نه جوړېږی پسول د چا
« عبدالحمید مهمند »

---

(۱) په مجنونو نسخو کښې (بنیاد) راغلی دی (۲) دانګور په ځای که (خورما) وای، ښه به وای «خادم»

داجهـان دی خدای له عشقه پیدا کړی   د جمله ؤ مخلوقـا تو پلا ر دی د ا
تـر عشق غوره بل څه کـار په دنیانشته   تر همه کـارو نو غوره کـار دی د ا

« عبدالرحمان مهمند »

بل به هسی سر گردان په جهان نه وی   یاعـاشق دی یـا آسمان دی یا آ سیا
ته چه ز غوري سرومـال پهعاشقی کښې   عـا شقی دا هسی کـله ده و یر یـا
چه یی کسب عـا شقی ده د دلبرو   نظر نـه کـاندی په کسب د کیمیـا

« عبدالرحمان مهمند »

بیدردان دعشق لـه درده خبر نه شول   براهیم ځـکه منت بـار د ا هل درد یم

« ابراهیم »

هیڅ می نزده محبت که او ر دی دا   یه اور سوزم یه رضـا که زور د ی دا
چه په تـله د سرو مال راځخه نـه ځی   وا قعی د تورو ستر گو تور د ئ د ا
چه یی زه لـه بله غمه په امـا ن کړ م   دعشق غم دی کـه زمـا غمخور دی دا
چه می ولیدو «حمید» دعشق یه کـار کښې   لیونی د مجنون کشر و رور د ی دا

« عبدالحمید مهمند »

یاد ښکـلیو دپا ولیو شرنـگها ر د ی   یـا د عشق د لیونیو د ز نځیر

« عبدالحمید مهمند »

بی رهبره یون دعشق پهلاره گران دی   دلیه بویه چه پید ا کـاندی رهبر څوك

« عبدالرحمان مهمند »

خپله مینه یی ر هبر پیر کـا مل د ی   عـا شقـان ځـکه طلب دبل پیر نه کـا

« مطیع‌الله پیرخیل »

آرام زړه پهعشق کښې نشته سرله سره   خوب محال په هغه ځـکه چه توده شی

« عبدالله پوپلزی »

چه اثر د مینې نه وی بـاندې شو ی   هغه زړونه گویا کـا نړی د بیدیا د ی

« ملا جمعه »

غزلیات

که څوك یار په جهان غواړی یار دی دا
یار دی دا که دجهان سنګار دی دا

خیال دز افو یی زما له زړه چا پیر شو
که تر ګنجه چا پیر شوی مار دی دا

دا جهان دی خدای له عشقه پیدا کړی
د جملو ؤ مخلو قا تو پلار دی دا

تر عشق غو ره بل څه کار په دنیا نشته
تر همه کا رونو غو ره کار دی دا

بل بلبل به د ګل نوم ا خستی نه ؤ
که خبروی چه ګل نه دی خار دی دا

بیا را تله و دی جهان ته بل وار نشته
بل وار نشته بل وار نشته وار دی دا

د حباب عمر دي وګو ری چه څه دی
که څوك شمار کاندی دعمر شمار دی دا

د مجنون صورت په زړه کړه رحمان ګوره
ستا په عشق کښي همی خوار زار دی دا

« عبد الرحمن مهمند »

چه یی و لید و ستا حسن بې حسا ب
له دي قصد ه تاو پیدا شو د آفتاب

په آرزو یي د نرګس ستر ګی څلور شو ي
غنچه سره دزړه په و ینو شوه غرقاب

ستا په غم می دواړه ستر ګی سري ناغی شوي
که خیمی د ی سیاه پوشي سره طناب

که دي زلفي په مخ پیچ وتاب شوي ښایی
وبښته څه طا قت لر ی د اور له تاب

در حمان بخت به هله له خوبه ویښ شی
که ستر ګي ورته پورته کړي له خواب

« عبدالرحمن مهمند »

که ساقی تلخه با ده در یا ی شور کا
د فلك په جام به مست کله مخمور کا

آرا سته وی تل محفل د خند ه ر و یو
زمانه به د ګل جام څر نګی نسکور کا

چه په لاس کښي یی تل چوب لکه شانه وی
بی افسونه به نیو ل د تور منګور کا

د لتنګی کړم لکه ګل به خندا ور که
که می بل دصبا باد په خونه اور کا

چه په سر یی سبز آسمان زری دستار زدی
اعا قبت یی لکه شمع بیا سر تور کا

لکه ګل کړی ګران بار تر دا منټي
باد دي څه لکه غبار په کتف سور کا

« کاظم خان شیدا»

که ښکا ره زما خا طر د لاله داغ کا
په ژړا به ستر ګي سري د ګلو باغ کا

د حباب غوند ي مي دك په آه سرد کړ
څوك زما په ګور به بل څر نګ چراغ کا

افرو خته یو و ی محفل په شان دشمع
چه سوخته دبل په کار کښي خپل دماغ کا

د ګر دش نو بت یی هیڅ په ما د ا نشی
که سا قی د ز ماني ، فلك ا یاغ کا

ز نګ که هر کله «شیدا» دتیغ جوهر خوری
دمګس په بال به څر نګ استفراغ کا

« کاظم خان شیدا»

چه می ولید ه ا برو په مخ دیار کږ
له تعظیمه ور ته ز ه شوم په تلوار کږ

کږي ورو ځی کوږ با نه کږي یی ز لفی
منا سب دی له کږو سره رفتار کږ

مار به دا سبب مد ام کمر قتا ری کا
چه یی ولید ه دا ستا د زلفو مار کږ

هسې ژړا خلی اتر له همنشینه
چه معما ري اول خبته کنړه کښېنږ دی
ژربه وا چوی بار دار چار پای به خا کښی
هیچ جواب د پیغام نه را ځی دیار ره

په سبب د کنړي پښي شي‌سم بازار کېج
بیا ترسره پوری ځی هغه د یوار کېج
که یی یو ځله خوك وځکوی مهار کېج
پسی زما شوه تورلیمه په انتظار کېج
« شمس‌الدين كاكړ »

خوږ ژوندون راپوري هسی کړ هجران تریخ
نو خطان چه د عاشق له ژړا بد و دی
په وصلت کښی له رقیبه نه خلا صیږم
می حرام دی په مجلس کښی چه یار نه دی
چه می‌نوم ستا د هجران په ژبه وا خیست
که فرهاد ته شیرین غم د شیرینی دی

لکه حال وی پر بند پانرد زندان تریخ
پرسبزه باندې نا وخته وی باران تریخ
پرموسم‌د گل اوقات شی دباغبان تریخ
بی له گله وبلبل ته شی بوستان تریخ
لاتر او سه مي په هغه دی دهان تریخ
داستا غم کړ شیرین عمر پر حنان تریخ
« د مرزا حنان »

چه مي یار ولید په سینه د اغیار رگه
د غه حق د بلبلا نو په جا نب دی
په امید د زلفو و نښتم په دام کښی
ددیدن په گدائی کښي مي ننگي نه شی
د وفا د گلو پیا نی پکښې نشته
زه رحمان ئي د فردوس له غمه خلاص کړم

له غیرته می لیمه شوه په خو نبار گله
خدای دنه کا مبتگیر کړه په‌لاله زار گله
رو هیلی وم ساده دل په هندو بار گله
د ر و یز گریم د بتا نو په با زار گله
کاشکی نه وی زه ددهر په گلذار گله
چه په کلي په کوڅه شوم د خپل یار گله
« عبدالرحمن مهمند »

دا تور خط را غی په مخ د گلعذار
سپین رخساریی‌په تورخط کښي هسی‌پټ شو
زما نه به بی سپین مخ دا هسی تور کا
هر کارسازن‌په خپل کار کښی‌درمانده دی

که غا لب شوه په کشمیر باندی کفار
لکه پته چه معنی وی په اشعار
چه غرض اری د بل په کا رو بار
اوبه کله وداي شی کړخ دخپل رخسار
« شمس الدين كاكړ »

او شو د فراق دستر گو خواب را خخه یووړ
رنگ په رنگ ژړا کړم لکه‌نی دیار لغمه
نه مي را برسیره کړ گوهر دعشق له بحره
تل‌چه‌یی‌هوس کاندی‌سره لاس وخونریزی‌ته
یوطرف ساقی شو بل طرف شو جام دمیو
وا چولم یار د جدائی په سره دیگ کښي
هیڅ یی نظرونه کړ زما و خاکساری‌ته
سینه‌خوله‌دیارچه‌په‌خواست‌زه‌شمس الدين‌غواړم

کور زما دصبر دي سیلاب را خخه یووړ
زړه مي په یوه نفس احباب را خخه یووړ
زیات یی لاآرام لکه حباب را خخه یووړ
سري د هغو ستر گو قصاب‌را خخه یو وړ
عقل یی له میانه په شراب را خخه یووړ
روح‌یی زما دځان لکه گلاب را خخه یووړ
زړه مي سیا چشمو په شتاب را خخه‌یووړ
خواست دهري وریځي دمخ آب را خخه یووړ
« شمس‌الدين كاكړ »

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما زړه ګوره چا یووړ — په دوه زلفو لیلی یووړ
ځکه دی شوبی ارامه — چه د زلفو بلا یووړ
چه په خپل قوت غره وم — زړه قوت په تالا یووړ
دا کتاب زما دسترګو — سیلاب د ژړا یووړ
څه بازار چه مې د زړه ؤ — ستا حسن په غلا یووړ
حسن باج ؤ چا ورنکړ — ده جهان په یغما یووړ
ما ویل چه مینه نه کړم — زړه بېپروا که شها یووړ
قراری دزړه مې نشته — بېقرار زلفو ستا یووړ
داتمام عالم ښادی کا — احمد غم د اشنا یووړ
«احمدشاه ابدالی»

ستا د زلفو خیال چه زه افګار ساتم همېش — هسې په سینه کښې ګویا مار ساتم همېش
زلفې دې سنبل مخ د ګلاب سترګې نرګس دی — زه باندې باغبان یم دا ګلزار ساتم همېش
داله تلوسې نه چه پرقلب مې پرزو نه شی — ځکه په ځیګر کښې ستا ازار ساتم همېش
خلق زهیر بېزی چه مجلس لره ور دروم — پس له دې به زه نور ځان کنار ساتم همېش
عکس د رخسار چه دې زما په زړه کښې ګرزی — زه په خپل ځیګر کښې سورا نګار ساتم همېش
زړه مې ستا له غمه همېشه آه و فغان کا — زه په خپل وجود کښې دا بیمار ساتم همېش
سترګې مې څلور شی ستا پر خوا چه وعده وکړې — زه حنان له غیرو دا ستالار ساتم همېش
« مرزا حنان »

ځایې په مخ د صنم راغی که سپوږمۍ شوه په هاله کښې — دا یې غابس په خوله کښې زېب کا که ژاله شوه په لاله کښې
هسې رنګ سحر و جادو کا په نظر د شهلا سترګو — نه یې سیال په هند کښې شته دی نه ثانی په بنګاله کښې
لکه ونښلی مرغۍ په سست دام د سلو لومو — هسې زه پر ښانو زلفو کښې یم ستم په کشاله کښې
دازما له غمه شین زړه یکښې خیال د یار دلبر — هسې رنګ زېب و زینت کا لکه مې په شنه پیاله کښې
ماویل عین ګڼ ګل دی دغنچې په لمن لښتي — که مې کوت یو ګل اندام ویروت په سبزه دوشاله کښې
شکیلی مخ کا ولې ناسته، په مجلس د رقیبانو — په جوار د سپو کښې نه وی هیڅ ارام په غزاله کښې
سرتر پایه تبغ دهجر لکه نی سوری سوری کړم — ځکه یم مدام داهسې په فریاد و په ناله کښې
که یار غواړې هوم ره ژاړه خودرځی عبدالحمیده! — دا یې دا چه درموند شی په درباب ته په ناله کښې
« عبدالحمید مهمند »

زه داهسې دیوانه او مجنون چا کړم — له رواج او له رسومه بېرون چا کړم
نه پوهېږم چه داهسې چارې څوک کا — لېونی د خپل نګاه په افسون چا کړم
کومې سترګې کوم باڼه کومه غمزه ده — دوب شهید غوندې په خاک او په خون چا کړم
توان توفیق چه د فتنو را څخه نه ؤ — په فتنې د تورو سترګو مفتون چا کړم
رحمان هیڅ له خپله ځانه خبر نه یم — چه دا هسې رنګ زبون او محزون چا کړم
« عبدالرحمان مهمند »

زه دیدار په دردوغم کښې شادمان یم — لکه ګل د بر ښاڼې په وخت خندان یم
ته زما و بېکسی ته نظر مکړه — خدای ساتلی لکه ګنج په بیابان یم
لکه ونه د ځنګل په مېوه پوره — په ویرا نه ویرانی کښې ابادان یم
یو ښایسته مې د صورت بې عشقه نه دی — څو کیدار په هر نفس د خپل کاروان یم

دو صال مارغه داو ښو دا نه را کړه　　لکه لعل ودر په غاړه د خوبان یم
د کاملې عقیدې له بره کښته　　دروهی په غاړه ناست شاه جهان یم
روښنائی مې په طلب کښې شوه حاصله　　شپه او وروځ لکه آفتاب په لار روان یم
چه صفت دتو رو زلفو د اشنا کړم　　بلی ، سر په لو یه لار د هندو ستان یم
بی مینه می هیڅ حال د صورت نشته　　لکه بې مال ومتاعه تش د کان یم
دهوس بلبل ویسا را با ندې نه کا　　دافلاس په کښل بـو ټـی د خزان یـم
دلبرانو ته خاك تر تلی لا ندې　　د دې نور جهان په سر لکه اسمان یم
چه دیار په دیدن سرو مال ښندمه　　خلقو واوری زه هغه عبدالرحمان یم
«عبدالرحمان مهمند»

زه دیار په درو غم کښې غرقاب خوښ یم　　په داور کښې بیطاقته بیتاب خوښ یم
تر دا یوچی گفتگوی چه زه یی اورم　　په نغمه په تر انه د رباب خوښ یـم
چه دیار دخط وخال ښی پکښې وی　　زورند سر په مطالعه د کتاب خوښ یم
د ریا تـر نا قـبـو لـه عبا د تـه　　دسافی په میومست او خراب خوښ یم
چـه نـه علم نه تسبیح نه تـلا و ت وی　　لهدې هسې بیداری نه په خواب خوښ یم
دطوبی دونی سوری مې خوښ نه دی　　ستا دمخ په لمبو سوی کباب خوښ یم
خاموشی که هر څو لـو یـه مرتبه ده　　زه دیار سره په سوال وخوب خوښ یم
دیار دېرې غمخوری یـم عـاجز کړی　　رحمان ځکه په خوردن دشراب خوښ یم
«عبدالرحمان مهمند»

خوك چه بد راسره کا ورسره ښه یم　　هم په دا ښو دبد انو تـو ز لېمه یـم
لههغو مې څه اندوه چه په خوی اوردی　　په خپل خوی کښې سوند اونرم تراوبه یم
چه وماته وزما عیب پښکښ را وړی　　ددی هسی یار له خدا یه په غو ښته یم
نور زما دی ، نار زما دنو رو څه دی　　دیتنگو غوندې مخ خیر دځان په سوه یم
په ایرو یې مخ سپېره شی چه نفاق کا　　آینې غو ندې مخ سپینه تور په زړه یم
چېرې نه وی چه به بل مخ وته گوری　　په هجران کښې خوښ دستر گو په واته یم
له نور چا کله گله عبد القادر کړم　　زه خوار کړی خپلو ستر گو یم خپل زړه یم
«عبدالقادر ختك»

مخ دې لکه نمر دې ورته څیر کـتلی نه شم　　ځکه یې دمدحې ترعهدې وتلی نه شم
زړه یی راغلبیل کړ دهجران په ناو کیو　　راز پکښې دیار د محبت ساتلی نه شم
اوس مې په معنو کښې ښه مین دستر گو کسی　　کسی به د خلقو په ویـل ایستلی نه شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یې د زنخ په څاه کښې بند لکه یوسف کړم
بند یې د حواس په پنجره زه عبدالقادر کړم

د خپل یار له مینې هسې ډیوا نه یم
که بې آهه یې نالې بې زغه سوزم
دخال خیال یې ما ضعیف لره کافي دی
چه یې خیال ساتم د سرولبو په زړه کښې

په جنت نه یم خوښ هرګز په درد یار مې قسم
زړه مې له تا وعده د وصل هرګز و نه لیده
پر وایه ګل ویه خار نکړم د جنون له فیضه
که مې سرولاړ شی ستا په مینه لاخوشحاله یم زه
توربخت مې و نه لیده هیڅ ستا د کتا کل شب قدر
ستا د ګلګون رخساراه شرقه زه حنان دا وښو

زه چه مین دیار پر مخ یم نوبهار څه کوم
چه وعده و کړې دعفتی ترمیان کړي تیر ګلونه
رضا د ځان مې په رضا دخپل اشنا ور کړې
چه مې زړه وړی په منګوله هغه یاردی زما
که د وصال په هوا را شی یکښتنها دلبره

سپین رخساردې وای سپین صبا شو قم
د صبا او د بیګا تر منځ حیران یم
سپر یندې څوندې قی کړی کوامې ناست یم
ګنجینه شوم ستا د مینې له دو لته
چه میرا در سره نه وی قلندر ره !
قلندر په کومه یوزه لاړشی صوات له
د میرا صاحب له جوره قلندر ره !

مغنی ګوتې په ځیر ز دی په بم هم
ستا دعشق دغشی هسې ځای پرهار دی
ستا د زلفو مار چیچلی نه ر غیږی
تاچه مخ ورته ښکاره کړو لیونی شو
هغه را ز د محبت چه پټ له تا دی
دخوښۍ پیاله په لاس کښې نن زماده

بې یې د زلفینو در سی ختای نسه شم
زړه مې پر واز غواړی ولې الو تلی نه شم
«عبدالقادر خټک»

چه خبر نه په کعبه په بتخانه یم
پر څراغ دمخ یې څه پروا نه یم
دمینې په دود قانع په لېز دانه یم
دا په دا مدام د لعلو خزانه یم
« مرزا حنان »

خوښ په لذت یم دخوارۍ په اعتبار مې قسم
په ناامیند ګۍ دتورې شپې دانتظار مې قسم
په سینه صافه آئینه د نو بهار مې قسم
په تیره تیغ دا ستاد جور جوهردار مې قسم
په تورو مینکو ستا دزلفو په هر تار مې قسم
ګلان کړم هره ګړۍ په لاله زار مې قسم
« مرزا حنان »

تماشه بې دیارله مخه د ګلزار څه کوم
بې له وصاله ئش دخواې خالی اقرار څه کوم
دا کهمې تول دیار په لاس دی خپل اختیار څه کوم
نورحسن داره بې له ده دقندهار څه کوم
نور منتونه زه جمعه به د ربار څه کوم
« جمعه بارکزی »

تور کاکل دې وای تورشپه دتم
نه پوهیږم چه عمل و کړم په کم
دهجران لاس مې و کاږی زړ و بم
اژ دهار را باندې ګرزی دمبدم
ته چه صوات لره ورځې عذر دی کم
چه میرایې همراه نه وی هوس کم
دا یو ، لاړو ، السلام علیکم
« قلندر »

هم ساقي شته هم بهار و صنم هم
چه ریښه پرې اېښودای نشی مرهم هم
په ستا نوبه زیار تو نو په د م هم
پاس د غرو نو په سر ګرزی په سم هم
زړه خبر ور ځنې نشو قلم هم
درد زحمت را څخه و تښتید ه غم هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

به لذت دي دسروشرنهو کوثر هیڅ کړ
د یوه لاس نغاره دا سی آ واز کا
که ناستی دیار کوی به خاورو مو می

د شبنم دا نه که تخم شی د گلو
چه یی نشه لکه گل ښه رخسارونه
حال دسوی طالع څه بیان کړم چاته
معطل به عارضه د شام غریب شی
داسمان په شان یی تیز دفتنو تیغ کړ

بسرلی مي دخزان په نانار تیر شو
اوس که ځان وهم که خاوري په سر اونم
لامي غټوړ ته په ځیر کتلی نه وو
لکه ډیر پری پیکر هم پری رو وو
یوه ورځ به دا غنز و شی عایغا نه

بی له یاره رانبکاره زوندون زبون شو
چه دعشق په مکتب داغ د داستان اوست
دقلم په دود به چا که سینه ته ی کړم
دحسرت گوتي به غاښ کړی طبیبانو

سورپیزوان د په سروشونهوهسی زیب کا
دسرو تیاك دشهزاده په جبین پروت دی
دوا ده لیچي دي وښکلي مصری نوري
ستاله غمه به ځان زده در حمان سوزی

پارسائی یی د پارسا له لاسه یووړه
چه مي کړې وه توبه لهمی خواری
معجزه چه د احیاده په دوه لب یی
دلبرانو چه دعوی د دلبری کړه
را ته پاتي دا یوه مسلمانی وه
ماوي زه به دعشق رازلرم په زده کښي
چه دزده صبر دیار له سخه غوا ډم
که دنورو هوښیاري په عشق کښي پس ووړی

د حیات او به لا هم د زمزم هم
دا افسر کلا به ستا نه دی دم هم
باغ بهار د سکندر دی ارم هم
« سکندر خان خټك »

زده به سوړ به دیدن نشی د بلبلو
څوك به څه کاتوري زلفي دسنبلو
لکه نمر زما جبین دی د داغلو
که مي زده په حلقه بندشو د کاکلو
صبح وشام گرزی ښکاره په سرومنگلو
« کاظم خان شیدا »

هالا گل بوی کړی نه ؤ بهار تیر شو
به هیڅ رنگ به پیر ته نه رازی وار تیر شو
لکه برق درخشنده په تلوار تیر شو
هم هغه رنگه تیز رو پری وار تیر شو
چه فلانی هم لکه گردو غبار تیر شو
« علیخان خټك »

اشتیاق مي دزده مرگ وته افزون شو
هك حیران راته فرهاد دویم مجنون شو
دمرجان په طور روبني مي لړ ون شو
له قانون اوله شفی رنځ بیرون شو
« حمید »

لکه جیم په قلم ښکلی کاتبانو
شینکی خال دي محاصل به بند یوا نو
دو پوه بزم سر به پر بکړي د خوارانو
لکه شمعه په زیارت د شهیدانو
« عبدالرحمان مهمند »

دانائی ئی د دانا له لاسه یووړه
په چشمانو یی زما له لاسه یووړه
لاس په لاس دمسیحا له لاسه یووړه
دا دعوی یی دهرچاله لاسه یووړه
دا مي هم هغه ترساله لاسه یووړه
داخبره مي ژړاله لاسه یووړه
محبت مي دا دعاله لاسه یووړه
دخوشحال یی لا په خواله لاسه یووړه
« خوشحال خټك »

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د زړه سختي مې سر تر پايه و ليد نه
نو ره دنيا نشته چه څه وه را څخه خلقه
يار مې هغه وخت وي چه به شيه به سره ناست وو
ګل چه شګفته شي عندليب باندې ناري کا
تل ګونه و هلي هر زمان ساړه اهو نه
سري لمبي بي بلي دخوشحال ختك په زړه کړي

مست يم مې پرست يم رندي کړمه کړمه کرمه
نور شراب مې واړه تور عالم و ته بخښلي
موړ به څني نه شم زه د ميو مستسقي يم
لار د محبت زه تل به روغ سلامت نه وم
څه وايي وماته حال دڅو په هجران کښې
خلق راته وايي رنګ دي بيا زيړ شو عاشق شوي
دور دعاشق دادي چه به عشق کښې ملامت وي

توره چه تېر يسېږي خو ګذاره اره کنه !
ولي راته وايي چه په ښکاو نظر مکړه
شيخ دي نو نسخ روزه کازه به د کي پيالي اخلم
نا وي چه زما د خولې بوسه اکه دا روده
وينې مې دزړه خوري مګر نور څه لره نه دي
څه زړا فرياد کړي دشپې د تورو زلفو
خو د به ستا دمخه د ګيله غوندي خر کندشي
مې شته چنګ وني شته دخپل يار سره خوشحاله؟

اکه مخ زما د يار دي نمر خوهسې وي کنه!
دعالم د بري خبري اور به اوز توري لښکر يي
بي دعشق له شور وشره چه هر ګز زما له سره
چه بي ريم عمل لا کا چه بي ورك کړي ځان پيه کا
تاوي درومه او م مې زبر کړه بل سبق له زړه ابر کړه
وهغه ته مې سر کوزدي چه معلوم ورته رموز دي
چه آزاد مري وردرومي خپل مرادو رځني مومي
په يوه زمان ته يار دورشي راشي خو ګذاره

سنګ به سينه دوړ کړی ستاله هسې سخته دله
وار به وار مې واړه به دلبرو و ښند له
شمعې به ژړا کړه صراحي به خند پد له
نشته يو ه ښکلي چه ي. ي و بو لم بد له
ما چه عاشقي کړه خود به ما به دا کېدله
سور خت يې اغوستي به دا لاري تېر بدله
«خوشحال ختك»

واوره محتسبه ! باده خورمه خورمه خورمه !
لام و ي مې محادلي پسې مرمه مرمه مرمه!
تل که هسې د کي پيالي چښمه چښمه چښمه !
زه چه به دا هسې لاري تلمه تلمه تلمه!
نور خبر دار نه يم په زړه سومه سومه سومه !
هيڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شومه !
ځکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وشړمه !
«خوشحال ختك»

زلفي چه ول ول شي خو خپل ياره لره کنه !
سترګي چه پيدا دي خو ديدار لره کنه،
هر سري پيدا دي خپل خپل کار لره کنه!
غواړم دا دارو د زړه پر هار لره کنه !
زړه زما پيدا دي تا خونخواره لره کنه !
نور تلي پخپله دي ښا مار لره کنه !
ګل دلاله را وړه خپل رخسار لره کنه !
خپل باض په لاس کښې څه ګلزار لره کنه!،
خوشحال ختك»

اکه زه په عشق کښې زبريم زبر خوهسې وي کنه!
زړه مې نه خوځي له ځايه غر خوهسې وي کنه!
نه ځي نور څه هر څه درومي سر خوهسې وي کنه!
ورځ دشپه داهسې کر کړم کر خوهسې وي کنه !
تل مې نه يې به خاطر کښې زبر خوهسې وي کنه!
په خبره نه پوهيږي خر خو هسې وي کنه !
په هيڅ انه دي تر لي ور خو هسې وي کنه !
دخوشحال خاطر تېر بردي پر خو هسې وي کنه!
«خوشحال ختك»

د وفا خبر پیدا ران دی بیل خوا درومی
مگر ځان وسپاری خدای ته به امان شی
هغه یار به زه و ګرمی خواته غوادم
دلبران که هر څو ډیر دی په جهان کښې
چه هم قد لری هم زلفې هم سرې شونډې
عشق عاشق لره یو هسې ګلستان دی
که مجنون غوندې په عشق کښې څوك صادق شی
دا نایان به د رحمان په قال یوهیږی

ستا به مخ کښې چه حساب د جمال نشته
ته د سرود مال وېره په ما مه کړه
روښنائی می د چشمانو ستا دیدن دی
به جو یبار زما دستر ګو سروته یی
مخ دې بی له خط وخاله هسې زیب کا
ستا په یادو کښې رحمان هسی مشغول دی

ګنج وعقل زار شه د عاشق د څاڅکی او ښې
تیغ دیار له لاسه یې مری د عاشقانو
خدای لره به ورسم په سودا دیار له مخه
څه که زاهد زهد کا د بو جنت دپاره
ګوره د منصور هسې په دار نه شی رحمانه

په ګلونو اواز ورو کښوه بلبله!
عقل وهوښ عزیز تر هر څه بندل نه شی
خدای دې وکا چېرې چوخ بودې په بېهوشی
ومطرب ته مینا وایی وایه وایه!
صدقه یی هم تر پسل عبدالقادر شه

وینځه که اصیله وی که توره وی که سپینه
شهد که څه نبات دی که شته شیرینی نوری
خیال یی د زلفینو لکه مار وربا ندی پروت دی
سل زخمه که وخوری توی به یو څاڅکی پری نوځی
خرب به یی بدل په بیداری خوښی پری ویر شی
یار په هوا ندی که د زړه مینه پیدا کړی!
څه عبدالقادره! په خوله مینه مینه وایی

دا متاع د زما نی په دکان نشته
ګنه بیل خوا ته د هیچا امان نشته
چه یی هیڅیر یی منزل او مکان نشته
زما یار غوندې د نبر په جهان نشته
دغه هسې رنګ آفتاب په آسمان نشته
چه وباغ و ته یی لار د خزان نشته
د لیلی په در وازه کښې دربان نشته
داته کار د هر نا اهل و نادان نشته
«عبدالرحمان مهمند»

څکه ما څخه د صبر مجال نشته
وېره ما څخه د سر او د مال نشته
په دا کور کښې بل چراغ او مثال نشته
په دا نهر باندی بل څه نهال نشته
چه یی هیڅ حاجت په خط وبه خال نشته
چه په زړه کښې یی نور هیڅ غم و خیال نشته
«عبدالرحمان مهمند»
نه خر وار دعقل سه د عشق یوه دانه
هسې لذت کا لکه د میو پیمانه
بل مقصود می نشته په کعبه په بتخانه
سر بښند لی نه شی په ور بل د جانانه
مه کړه دا د عشق خبرې مې ستا رندانه
«عبدالرحمن مهمند»
پر ښیا نه پیږی ستا د شوره له غلغله
ته یو څه رنګه ډېر ګران یی دمل جله!
قدم ورو ږده درا پیلو په ګل ګله!
دا معنائی پیدا کیږی له قلقله!
څه قدرت لری چه وایی اهدل دله!
«عبدالقادر خټك»

کښلې شی له حورو چه پری ورشی د زړه مینه
مینه که ئې ګوری چه تر هر څه ده شیرینه
نه پریږدی و زړه ته بله مینه چه ور ځینه
هسی رنګه وچه د صورت کا مینه وینه
هر چه یی په زړه کښې د دلبرو مینه وینه
مینه هسې خیز دی چه نزدې لری کوینه
څو دې لاو سجاړه نده مینه نده مینه
«عبدالقادر خټك»

چه له خپله اشنا نه لری گیله
له نور چا به به نور څه لری گیله

انگوری ترخه شراب ور اره بویه
میخواران له گبینه لری گیله

چه بی تا یې غروم د بل و مخ ته
به دا خوی له ما نیمه لری گیله

هیڅ ایستادي یکښې ونکړتري پر بوت
له ناو که یې مې زړه لری گیله

چه جارو مې ستا د در د خاورونکړه
ډېر زما له ما بیا نه لری گیله

بد و بد و ته ښکاربېږی ښه و ښه ته
ښه له بد و بد له ښه لری گیله

ښه که سرؤ تری قربان عبدالقادر کړ
بیا تري ولي یار له ده لری گیله

«عبدالقادر خټك»

ننداړو له راځی چه یسی ځو نه
یه اختر به ځلمی جونه کا سیلونه

ته به وایی مخ یې گل د پیغمبر شي
چه یې د به به مخ ووهی خالونه

چه په سیل د بهار د گلو گرځی
ځلمی گل به پگړی زدی په اوربل جونه

ځینی دواړه زلفې د کی کا له گلو
څوك په غاړه د گلونو کا هارونه

زیړ او سره نمری اغوستی گلرخانو
وا یی سبر و نبي و نیول گلونه

چه گلو نه ئولوی سندري وایي
شرمنده کا د بلبلو اوازونه

درست صحرا په خوشبوئی سره خوشبوی کا
په هغه ځمکه چه کېږدی قدمونه

چه له سیله را روانه شي د کورته
گل لمن د بلبل یې نیسی آستینونه

چه له هسې ننداړو نه ځان وباسي
شیخه ورك دي شه بیو خته خلوتونه

ده لیدل د ښایسته ؤ یکښې نه وی
چا به څه کړه اته واړه جنتونه

که اوازدی که لیده د روح خوراك دی
نفساني دي باندي نکا غرضونه

تېر شو وار عبدالقادر ره ! را به نشی
که زړا کړي که فریاد کړی که آهونه

«عبدالقادر خټك»

څه افسون دي په ما وکړ پریزاده
چه یودم نه یم خالی د تا له یاده

زړه مې ډك لکه سیند دی شعله بویه
که د زړه په فراد و کړم څوفریاده

بهانه ددي غرض مگر شانه کړي
ته یې لاس وروړي و زلفوته شمشاده

چه اواز دي د تېشي په کهسار نشته
د شیرینې په طلب لاړي فرهاده

په اسباب کښې مې زړه بند په اسباب ندی
د چمن په قید سر و ده آزاده

مهیا ورته قفس د ښاخ د گلو کړه
که څه رحم په بلبل کوي صیاده

چه په هر منزل کښې سرخوری لکه شمع
د هغه لاري څه نفع ده له زاده

په سختی کله امساك د دولت کېږی
جوهر نه ځی په هیڅ وخت له فولاده

همیشه یې پیچ و تاب لکه جوهر وی
چه شیدا راغی تر دا حیرت آباده

«کاظم خان شیدا»

زه چه مست په لب دیاریم هیڅ حاجت د شراب نشته
اور د عشق مې زړه کباب کړ هیڅ حاجت د کباب نشته

تمام تن مې وچ لرگی شو، رگ مې تار دور باندي پربوت
زیر و بم اواز تري خېژی هیڅ حاجت د رباب نشته

پر پرهار نمك پاشی کړی چه پرسش کوی له ما نه
حال مې خود ورته معلوم دی، هیڅ حاجت د جواب نشته

لکه مرغ نیم بسمل یم، تپش کړم په ځمکه باندي
ځان مې ور کړ ستا په عشق کښې هیڅ حاجت د قصاب نشته

«خوشحال شیدا»

(c) ketabton.com: The Digital Library

سحر دا آوازمی غوزېږست له بلبله
ستا خندا په ژړا کښې ېستلم ګله !

ترمستی یې لا لذت د خمار ډېر دی — ستا د ستر ګو مستی بـده ده ترمله
ښا ېسته د زمانې د نیـا پرست وی — په کو څه کښې یې بل مه کښېږده بې پله
په چغلی مې ستا ؛ په یارمینه زیاتېږی — څو دي زړه هومره چغلی کوه چغله !
ساقی مې چه را کوی یې په قهقهه خانده — زده کړه دا د صراحی لـه قلقـلـه
د لیدونـکو په نظر کښې تفاوت وی — او که نه وی خبرجدا نه وی له کـله
په پرېشانو اندېښنو خاطر پرېشان شی — جمعیت مومی خـا طر لـه تو کـلـه !
چه ستامخ ورته حاضروی کـل به ګوری — دغه ستر ګیدې دخدای نکـابی ګـله
د مجلس روښنائی ته یې ته دی اسـتـېی — کوم نقصان دی که صبا کړه ډېوه ګـله

دا دنیا په مثال پل د آخرت دی
تېرشه زر عبدالقادره لـد ی پـلـه

«عبدالقادر ختک»

سرو کـه لیـد ه شی د چمن تازه تازه — ستاحسن تري وینم ماه من تازه تازه
زلفې دی سنبل دی یا ښامار دی په چندنو — یا دواړه نافی دی دختن تازه تازه
ګوره ستاله مینې زړه یې ډك دی وینې وینې — رحم کړه شیرینې په کوهکن تازه تازه
ساز دی ښه مجلس دی ښه یاران دی سره جمع — وایه ای فاضله ! هر سخن تازه تازه

«فاضل»

۞ ۞ ۞

زه اول هم دېوانه وم ، دېوانه یم لا تراوسه — له دلداره همخانه وم ، همخانه یم لا تراوسه
له طفلی نه عاشق وشوم ، غم طلب او بلا کش وم — د دلبر د مخ په شمع ، پروانه یم لا تراوسه
زه هلك هم افسانه وم ، له عالمه بیګانه وم — تر خلو ښتو کـالو تېرشوم بیګـانه یم لا تراوسه
چه عشق په جانانه شوم ، له اغیارو کرانه شوم — نورو ښتهٔ مې د سرسپین شو ، کرانه یم لا تراوسه
چه داخل دیار په صف شوم ، د تهمت د نیر هدف شوم — عام و خاص مې وائی ولی نښانه یم لا تراوسه
تل راضی یی په قضاوم ، هم صابر یی په بلاوم — عذر نلرم له حکمه ، بی بهانه یم لا تراوسه
د شیرین دلبر له لاسه ، ما شراب د عشق بی قیاسه — څو یې حده مې ډېر وڅښه ، فرزانه یم لا تراوسه

دا فقیر دولت یو مست یم ، د اشنا په مینه هست یم
پـه ازل مې شراب څښلی دېوانـه یم لا تراوسه

«دولت لوانی»

۞ ۞ ۞

ناست یم ستاله لاسه زړه یاره سینه افـګـا ره — ته له مانه څه غواړې فلـکه ستمـګـا ره
ته یو موش ګـیرك یې لایق نه یې د ګـلو نـو — ولی بـلـبـلان شرې کمبخـته ! له ګلزاره !
یار دې له ما بېـل کړ تا خو هیڅ ښادی و نـکړه — وایه څه دې و ګـټل رقیبه دل آزاره !
یو دې د هجران په تنـا ره کښې لو غړن کـړم — بل دې د رقیب سینه رایخه کړه دلداره !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر يو گل يې خار شي په لمن زما څو څېري
نه چېنه د وفا طمع کوي له سرو قنده
غوث وي قلندر په تيغ د هجر کړی نيا زه!

خوك چه ستا په مينه کښې وما ته کا پند ونه
زده مې که نادان په لاس کښېومات لکه ښيښه شو
او ښې دبا نو په سر چه را شي نه درېږي
نه شي څوك ساتلی سره بڅري په گريوان کښې
نه دی چا موندلی ښاپېري په دو شا لو کښې

چه صبا يې په هر گل باندې طواف کا
د پتنگ په دود د ځان په سوو رضا يم
هميشه د گل په بوی زه شمس الدين ځم
ميل نه کا را ته باز د يار د ستر گو

خوښ له وصله نه شوم د هجران له غمه زه
خلق را ته وايي چه زحمت دې لاد وا دی
سر دې په جهان نه کښې د همه وا ړو ښا ديو
لوس به له دې وروسته دخپل يار په غم اخته شم
غم د ي له از له په نصيب د عاشقانو
ما عبدالقادر چه دا غزل د فراق و وي

يو غوا ړم له يا ره ښه ديدن تازه تازه
څکه بلبلان چغار کوي په تازه گلو
يو زمان له مدحې د دلبرو مه د رېږه
زړه چه در قيب زما په بد سره ښه کېږي
آه کوي له د له په فريا د له زير گلمه
بل فکر مې نه کېږي بې ستا له گفتگو يه
په کړه په جفا سره آزار د بلبلانو
ستر گې مې خيره شوی چه ولاړ يې زه دې گورم
زړه د يونس چوی ستا د هجر له سختی ،

سير د گلو نو چه کوم يې له خپل ياره
سروبه هيڅ ليد اې نه وی ميوه داره
مه کوه ميرا ! نوره جفا درب ديا ره !
« قلندر »

وا زه بيفائدې زدی ابا سينه لره بندونه
نه شي څوك ايښو دای وښيښوته پيوندونه
ندی چا بند کړی په گيا سره سيندونه
ومې سول پاه سره د صبر درمندونه
وا خله قلندره ! په ميرا پسې کندونه
« قلندر »

زه هوس د هغه باغ لرم له شوقه
څکه مينه په سراغ لرم له شوقه
په خپل يار پسې سراغ لرم له شوقه
تل په لاس کښې پردی زاغ لرم له شوقه
«شمس الدين کاکړ»

نه کړم په گل مينه دخزان له غمه زه
لا به چه بې خلاص شوم د درمان له غمه زه
نه دي شم بې غمه د جانان له غمه زه
ډېر به زده زهير شوم دجهان له غمه زه
څکه ته خلاصېږم يو زمان له غمه زه
رشك به کړم په اوښو دباران له غمه زه
« عبد القادر خټك »

بل در قيبانو ځانکندن تازه تازه
نه به مدام گل وی نه چمن تازه تازه
تل ديار له وصفه کړه سخن تازه تازه
مکړه په ازار زما د ښمن تازه تازه
وا وره له بلبله ښه گفتن تازه تازه
شير شکرې وايه له دهن تازه تازه
ښه خوبه وفا کړه انجمن تازه تازه
وکړه په دا لوری آمدن تازه تازه
ښه خوبه خپلمهر کړه غنچن تازه تازه
« يونس »

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه مې و لیدل په سترګو واده ښکلي — چه تر واړو لا تېرې کا جمال ستا دی
د دنیا په مخ به ډېر وي ښه مخونه — چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دی
د واړه زلفې د حلقه کړې ایکه لو مې — چه دانه دی په دا لومه کښې خال ستا دی
دواړه ښې ګلګونې سرې په دماغ درومې — ګوره بیا څو مره وګړي پایمال ستا دی
ته کشتن د غمزې کړه مه ودرېږه — مقتولانو قبول کړی وبال ستا دی
که همه د خلقو ښکلي سره ټول شي — خسته زړه مې به ټولې کښې لېوال ستا دی
چه دې څوك به کو څه تېر شي نور مین شي — چه تمام له عشقه روغ دی دېوال ستا دی
که مثال د صورت غواړې ګوره میاشت ته — چه پوره د دوه هفتو شي مثال ستا دی
چه صبا بېګا یې لو نډ لرم په اوښو — یادګاری را څخه پاتې رومال ستا دی
څو ریبار در سره نه بیایې دوړاندې — چه په چم به یې تېرېږي محال ستا دی
که په قهر یې شړې په لطف یې بولې — چه یې نه پرېږدې په هیڅ کښې خوشحال ستا دی

« خوشحال ختك »

مخ د یار شمس و قمر دري واړه یو دی — قدې سرو صنوبر دري واړه یو دی
حاجت نه لرم په شهد و په شکر و — لب د یار شهد و شکر دري واړه یو دی
که یې یاره په بستر د پاسه پروت یم — نارو خارو دا بستر دري واړه یو دی
چه ودراو و د یوار ته یې نظر کړم — باغ بوستان اودغه در دري واړه یو دی
چه غبار یې د کوڅې را باندې راشي — دا غبار مشك وعنبر دري واړه یو دی
خدای د یار له هجره هیڅوك خبر مکړه — تاخت وقتل و دا خبر دري واړه یو دی
هغه دم چه سړی درومي له جهانه — توري خاوري سیم وزر دري واړه یو دی
قلندر که په رښتیا قلندري کا — خان سلطان او قلندر دري واړه یو دی
په دکان د نابینا ؤ جوهریانو — خر مهري لعل و ګوهر دري واړه یو دی
دا پیران دې عار زما له عشقه نکا — پاك عاشق پیرو پدر دري واړه یو دی
په سبب د ظالمانو حاکمانو — ګور او کور و پېښور دري واړه یو دی
غزا وشوه که خانان ستا نی ور حمان ته — بی هنر و ګاو خر دري واړه یو دی

« عبدا لرحمن مهمند »

تور ګیسو د سپه چند ن باندې ښامار دی — تورې زلفې دی سنبل د نو بهار دی
تورې سترګې دې هوسۍ دي خطا شوی — چه و څرو ته پرتې په سنبل زار دی
تورې وربځې دې لیندې پانه دې غشی — عاشقان یې زخمي شوي په ګذار دی
مصفا تندی دې ښه دی تر بلوره — بیدلان یې په سرونو خریدار دی
د غه خال چه دې دو رو څو په پیوند دی — دخطا د ملك اصلي نافې ترې جار دی
سپینه پوزه دې غوټې د زنبق ده — چه چاپېر ترې نور ګلونه د ګلزار دی
ښنا ګونې د نسترن دي غوړېدلي — د چنبې تر ګلو به د واړه رخسار دی
سپینه خوله که دې غنچې سره نسبت کړم — د غنچې غوټې کله شکر بار دی
دواړه سرې شونډې دې ښې دي د سرو لعلو — سپین غاښونه بې بها در شهوار دی

ښا یسته ز نه د سیب د سمر قند دی
صر ا حی د سپینو ر ر و سپینه غا ړه
وا ړ ه تن د ې د حلب تر ښیښی صا ف دی
سپینی لیچی د ې و ښکلی مصر ی تو ری
د یا قو تو نیکنی د ې سر ه نو کو نه
چه مي ستا د تیو ښه ننند ا ر ه و کړ ه
د نا مه غو ټی د ې گـل ده د گـلا بو
د نا مه د ښکـته د م و هـلی نه شم
د پنډ یو تـر صفـت د ې نه ر سـېږم
سپینی پښـي د ې د ز نبـق د گلو پا نـې
تما م قد د ې په مثا ل د ښـېر و نه
سر تر پا یـه ننداره بی ځان دې چوړ کړ
ستا مثال په هند و بار کیږي را ښکاره شو
نه خو ږ بـر مهر کوی عمر د ې ډېر ښه

عا شقی ر ا با ند ې سو ر ی کـړ ې مری٭
څه ا ثر به یی د عقـل و ی په سر کیـږي
د مژ گا نو په پنجه مي ز ړ ه و کا ږی
علـو فه به یی بې ښغمـه نـو ر څه نه و ی
لـږ د صبر سـبق ما لر ه هم را کـړ ی
خدا یه څه دي د کو ټوال په لاس کیږي ور کړم
پـه صور ت مي نر ی تبـه شو ه ولا ړ ه
د و صا ل د لا لان کوم طرف تـه غوا ړم
نو ر د شمعی په فا نو س کـلـه پټیږ ی
ز ه ر حما ن په ز ړ ه نری کړم هغـه جو نو

د ا چه مست په میو را غی یار د چا دی
چه ز ړ ه سوی یی د حر م په صید هم نشی
ما خو نه د ی څوك بیو جهی از ار کړ ی
چه یی د ر ست جهان د مخ په رنا ز یست کا
چه بلبـل یی ر سپـه د ی تر گلو نه شی
چه هیڅ ترس په زړه کیږي نه اری ر حما نه

سپین ر خسار او مشکین خا ل یی سر خم دی
که دي مخ پـه ز لفـو پټ دی با ك یی نشته
ستا لـه زلفو له ر خسا ره لـه سرو شو نډ و
پـه د هـن کیږي د ې غا ښـو نـه تجـلی کـا

چه خوا ږه یی تر ښا تو نه بسیار دی
سیم اسا اوږي دي هم په د غه شمار دی
چه را زونه دد رون تري نمو دا ر دی
چه خو نونه یی په غا ړه سل هزا ر دی
ځای په ځای دي په اوږوباندي قرار دی
هغـه کـلك په لبذت ډك خواږه انار دی
کینږ اوښی د گـلو پانـې پري انبار دی
هم هغـو زده چه خبر په دا اسرا ر دی
ولي سپیني په سپینو ا لی تر چنار دی
دیښو گو تې دي گـلو نـه د ا نار دی
در یـده یی سم پـه مثـل د چینا ر دی
ترتا جار واړه را نمی د هند و با ر دی
د او بیا دا نه یو ه مهتر خر و ا ر دی
دخوشحال ختك دي تش لیدل په کاردی
« خوشحال ختك »

هیڅ مي نه د رو می بې با ره تر مری٭
د هـغـو په سر چه کیږنې ښا پیری٭
خدای دتر کو مستي ستر گي کړي مرزی٭
هر چه کا ند ې دخو بـانو چا کری٭
که په عشق کیږي څوك دغه طاقت اری٭
شپه او ورځ مي غـږ و ی لـکه تو ری٭
تاچه دوا ړه ستر گي تو رې کړې نری٭
چه بـنـد ی شوم د هجر ان په کچر ی٭
تاچه وا غو ستي دخیـال جا می نری٭
چـه یی ملاوي د و پښته په دو د نری٭
« عبد ا لرحمان مهمند »

بیابه تاخت کا په کوم غولی وار دچا دی
دا بید ر د ه بیصر فې گز ار دچا دی
د ا چه ما از ار وی از ا ر د چا دی
دا آفتاب غو ندي روښان رخسار دچادی
د ا د ننه په حرم گـلـز ار د چا دی
دا نا ترس اوبی پر وا گـزار دچا دی
« عبدالرحمان مهمند »

یا محـود او ایاز نا ست سره همدم دی
د حیات اوبـه هم پټي په تـور تـم دی
پیدا شوی شام ، شفق او صبحـد م دی
یا غو ټی چه په غنچه کیږي د شبنم دی

نه چه اوس زما زړه غوخ ستا په غمزو دی — چاره، غوښې له قد یم سره په غم دی
بې ژړا چا ته نه ګوري سیاچشمه — د نرګسو غوړېده د جوی په نم دی
راحت ندی چا موندلی بې زحمته — ستا جفا او وفا دواړه منقسم دی
ستا د حسن د تعریف له برکته — د رحمان د شعر کوکې په عالم دی
«عبدالرحمان مهمند»

❀ ❀ ❀

زه که پرنګ بدیم ښکلیه! اعراولی له ما کړې — چارې د قسمت دی، زه یې زشت ته یې زیبا کړې
یو ځله بیا راشه په ګلونو ګذر وکړه! — ای د صبا باده! چه بیا غنچې واکړې
ګل دې په هجران کښې سل ټوټې خپله سینه کړه — سرې دې له فراقه لاله ستر ګې ږړا کړې
ولی له شیدا بلبلی مخ جار باسی ګله! — ته په دا خوبی هم دده ښار و رسوا کړې
لاخوشبویی ور کا چه یې واچوی وا ورته — زه به ښا زیاته کړم که ته زیاته جفا کړې
ته د حسن نمر یې دانور ښکلی لکه ستوری — ګل به کالعدم شی که ښکاره خپله لقا کړې
«عبدالقادر خټك»

خوښ یم تر ابده د ساقی له میخانی — خورم شراب د مینې د کې د کې پیمانې،
قدر د بلبل چه پاتی نه شو په ګلزار کښې — جوړې شوې په باغ کښې د زاغانو اشیانې
سپینو ستر ګو د ر راوښو وارل په خاورو — نه یې وساتلې په پښه کښې د ر دانې
هر ساعت چه دمه کا سنګار د یار د زلفو — وخېژی تر زړه زما غاښونه د شانې
هیڅ حاجت مې نشی په شیخانو ملایانو — ور کې شه بېځایه د پښتون د برې ستانې
تل مې لیونی عوندی څوك نه پرېږدی و کورته — ځای را الره نشته یې د یار له استانې
هرچه په ازل وی هغه دی زما په برخه — څه لره نور زه کړم شکایت د زمانې
مر ګ د شمس الدین چه ددلبرد یاده نه ځی — شپه ورځ بې تړلی دی په ګوتو نښانې
«شمس الدین کاکړ»

ما په خوب کښې ځان ملنګ لیدلی دی — د زړه رخت مې په عشق رنګ لیدلی دی
اوس له ویرې په کوځه ورتللی نه شم — ما د مستو ستر ګو جنګ لیدلی دی
غم و ښکلې توري راغی که مې پرېږدی — ما خلاصی د ستا ترخنګ لیدلی دی
ما بېګا شپه د یار مخ لید لکه شمعه — دا خپل ځان مې پرې پتنګ لیدلی دی
د امطیع په سحر ځکه ځکه ژاړی — چه خپل حال یې د هر بد رنګ لیدلی دی
«مطیع الله پیرخیل»

مینه د خوبانو نام و ننګ لري کوی — تش دیدن د ښکلیو د زړه زنګ لرې کوی
تل آرزو لرم چه به پټ حال و یارته وایم — ګله سپی غماز له یاره څنګ لرې کوی
خوښ د معشوقو هغه عاشق وی چه بې ننګ دی — ځکه هر ملنګ له ځانه ننګ لرې کوی
خدای په دواړو کونو هغه روند په نور لیمه کړه — څوك چه ستا له شمعې ما پتنګ لرې کوی
یار مې په شړل ندی راضی زه یې بوهېږم — سپی غماز له دره ما په جنګ لرې کوی
بس کړه ای ناصحه! تورځیګر را باندې مه خوره — ګله مست بنګی له ځانه بنګ لرې کوی
بل شغل مې نشته په زړه بې دیار له مخه — عشق بوهسې رنګ دی چه بل رنګ لرې کوی
«مطیع الله پیرخیل»

زړه مې د دلبرو تورو زلفو ته هوس کا
مرم د خدای د پاره په شتاب شتاب رادرومه
ځم د یار په اوری په هواهوس خوشې کړم
هر څوك چه طلب کا پته نه ده دا خبره

خوږې شونډې دې شکرې نه دی څه دی
چه تسخیر په تورو سترگو کا د زړونو
چه د زلفو په زنځیر یې زمری بند کړل
چه د باغ سرو یې پسته تر قامت ده
وایې نورې مینې لرې کړه د زړه نه

یار په ستمونو د خپل یار نه زهیر یږی
څو کبر لو یې ده و خوبانو خدای ورکړی
څه شو که ترې سله ځله ځار یږی په ساعت کښې
شه رنگ یې بد رنگ کا چه پری واوزی یو خته
گرانې دی هر گوره نوې چارې نو آموزته
زردی چه خبر په شی د سترو له احواله
سرغواړه له خدایه خولې دېری دی فاضله

چه خدای په بت مین کړم که داعیب دی هموی دی
عالم وایې عاشق شوې زه سوگند خورمه چه کله
کافر یم که یې و باسم هغه ساعت له زړې
که ستا کوڅه جنت سره څوك سمه راته کښېږدی
چه ځوان وم دایم زوړ شوم په رښتیار ښتیا خبرو
شیخان او زاهدان واړه په پسی شا ویل کا
که نور په صهبا مست دی زه خوشحال په خرابات کښې

په ما غم دی واړه ستا د مینې مینې
اندرون گو گل می درست دو ینو ډك شو
بیا دې نوی پرهارونه په ما روغ کړه
په ژوندون یې څه احسان را سره نکړه
زه دې درست له باغه واپستم د لبره
تورو زلفو دې خوشبو په کړه ملکو نه
خماری سترگې دې د واړه شنه زمری دی

گوره دا په ځان خونی تورمار لره وردرومی
چېری هم طبیب ورو ورو بیمار لره وردرومی
ذوق کانډې بلبلې چه گلزار لره وردرومی
هر کله مطلوب و طلبگار لره وردرومی
«خوشحال ختك»

ښکلی غابن دې مرغلرې نه دی څه دی
سیه چشمې سحر گرې نه دی څه دی
هو سې سترگې زه روړې نه دی څه دی
ښېښنې په قامت سترې نه دی څه دی
ستا د مخ په دور لرې نه دی څه دی
«خوشحال ختك»

سترگې د ښو په درانه بارنه زهیر یږی
هیچیری یې زړه په عاشق خوارنه زهیر یږی
گل د بلبلانو په چغار نه زهیر یږی
زړه د خزان گوره په بهار نه زهیر یږی
هرچه مدام می خوری په خمار نه زهیر یږی
هرچه د ویښتلو په آزار نه زهیر یږی
هرچه غم د سر کا په دستارنه زهیر یږی
«فاضل»

سجود که روښن کړم که داعیب دی هموی دی
درست خلق دروغجن کړم که داعیب دی هموی دی
ستانوم چه ځنکندن کړم که داعیب دی هموی دی
کوڅه به دې وطن کړم که داعیب دی هموی دی
عالم د ځان دښمن کړم که داعیب دی هموی دی
په مخ یې مېرهن کړم که داعیب دی هموی دی
مستی یې په دیدن کړم که داعیب دی هموی دی
«خوشحال ختك»

زړه مې درست پاره پاره شو وینې وینې
ظالما هری جامې اغوستې سپینې سپینې
لرغونی می لا روغ نه دی ځینې ځینې
څه پکار دی که یې کړی په مرینې مرینې
تورزاغان پکښې می وی خوری خوږینې خوږینې
د واړه گلو ښتی دی دمینکو چینې چینې
د خواجه محمد و مرگ ته وړینې وړینې
«خواجه محمد بنگښ»

نه به شوك بی نا چا ری و طن پر یږدی
نه به روح هر گز په خو ښه بدن پر یږدی

کـه ستـا مخ یو ز لی و و ینی پـه ستر گـو
بت پر ست به نـور سجود دو شن پر یږدی

د یو سف غونـډ ې به خو ځنی بیر ون کا
کـه د زنې چا تـه ز لفـې رسن پر یږدی

که دې ولید ی سرې شو نډ ی جو هر یا نو
پـه یا قوت پسی بـه تلـه د یمـن پـر یږدی

کـه د لبـر په دا ښا یست لاړ شی چمن ته
د خو لئی د عو ی به گـل دچمن پر یږدی

« کا مگـار »

چه یوه گـړئ په جمع زړه ښه مخ وته و گورې !
که درسته دنیا ستاشی هم څه نده دا تر یورې

داخوی زماقدیم دی څه ماوس ندی راوړی
چه بی دزیبا مخه رانه خس دی چـار ې نورې

د خلقو تهمت یوسر دجهان غمو نـه بـل سـر
هم ته به مې لهسې رـگه سختی بلا ژ غورې !

دا اور چه په مابل دی دخپل یار له جد ا ئـی
نه گرم نه ملامت یم کـه تل وینې ژاړم تورې

اشنا ته وایه نشی نا اشنـا به څه خبر یږ ی
دا راز چه لهمانه دی او ر ید لی خپلی مورې

ناوك یی دمژ گـانو دابرو په کـمال جوړ کړ
خدای زده چه به دچا ترزړ گی وزی پوری وورې

ښه باز دې دخوشحال ختك خا طر په لا سـو کـبوت
په قـد ری خبر شه چېر ې نه په لـښزی پـلـو رې !

« خوشحال ختك »

شنه خا لونه چه د پاسه پر جبین ز دې
دا زما پر زړه دا غونه آ تشین زدې

د عشق اور مې و پلوی د زړ گی شمع
بیهوده مې پر موم نقش دنگـین زدې

مادې خیال ار ه فرش کړی تورلېمه دی
ته بی نیا زه قدم ولې پر ز مین زدې

په شپه حال د مهجورانو په یاد راوړه
په راحت چه سر له نازه پر بالین زدې

« پیر محمد کاکړ »

❀ ❀ ❀

ه: موضوع گـانې

(۱) ـ مخ:

بادیی لاس په پلو کښېږدی سره ریږدی
گل یی مخ وته نظر کا خوله پریږدی

« خوشحال ختك »

دپری ښـکـلی جو ه مالیدلی دی په ستر گو
روند شم که به تا غوندې په حسن بله وه

زور دغاښو مـکړه مخ یی صاف تر آئینې دی
زخم به پرې وشی په ورو وروپی ښـکـلوه

عمر به یې لنډ شی که ئې تاردزلفو کم شی
فهم کړه ای ډمی ! زمنځ ورو وروچلوه

« عبدالقادر ختك »

ای چه په مخ و ډ ې خو ئـې لـه ور ده
خـالی یـو د م نـه یـم د ستا لـه در ده

ته بی آ سیـبـه بـهـی ، سیـب او سـی
کـه تـر نـا ر نـج مـې خـهر ده زر ده

« عبدالقادر ختك »

که مخ دې نمر کړم دنمر کړه وړه نښته
کـه یی سنبل کـرم سنبل مشـکـین ندی

«عبدالقادر ختك»

ډېر هوس لرم د ا ستا د مخ و گـل تـه
زه بلبل پـرې الوته کړم که بد نه وړ ې

«شمس الدین کاکړ»

سپین رخسار دی ستا کعبه د عاشقانو
تور ي زلفي غلا فونه دا طلس
«میا نعیم متی زی»

دا به خوب کښېږدا ښکاره شو ددلبرمخ
که به ابر کښېږي ښکاره شو د قمر مخ
چه یې و لیدو دا ستا جوهر د غاښو
پټ له‌شرمه په‌خپل آب کښېږي کړ گوهرمخ
له حیا دی غټ و مخ ته کتی نشم
کله لید به خوزو ستر گو شی دنمر مخ
« قلندر »

دا دي بار خو دی، خو له نیو لی
که لاله گل دی پر خپ و هلی
دا دي سري شونډي که سپین غاښو نه
که لعل و در دی سره پیېلی
«خوشحال ختك»

ډېر مې ستا و مخ ته و کاته موړ نشوم
نور به څو پردي نا بوده دنیا ویاړم
«شمس‌الدین کاکړ»

لکه مخ زما دیار دی ای باغوانه !
به درست باغ کښې یو نسرین هسې نري !
«خوشحال ختك»

مخ وته یې، گوره چه به مخ لری خاوانه
څه عجب ز یبا دی لکه گل د پیغمبر
«خوشحال ختك»

(۲) شونډی اوزنه:

د خولې و یل دي وا ړه نبات دی
خوا زه دي لا د کنځلو ز بات دی
خوك یې چه ښکل کا سخ د هغو دی
شونډي دي دوا ړه آب حیات دی
«خوشحال ختك»

بوی به ستا د محبت څخنی روان شی
که یاره مې د نافی به دود ډېر کړي
به ناز کو شونډو بار د پانو مه زده
خدای‌چه شونډې‌سری بی پانودرته در کړي
«عبدالقادر ختك»

غنچه خوله چه یی نقطه مو هومه ده
څه عجب که به خندا کښېږي شی دوه نیمه
«پیر محمد کاکړ»

په‌سرو شونډو کښې بی‌روز دی‌هم اوبه‌دی
دواړه‌زیست کا به یوځای کښې بی جداله
«دالپوری حافظ»

که څوك و وینی د استاذ نخ پر آب
زړه یی و وزی د سینې لکه حباب
«عبدالله پوپلزی»

چه یی خیال دزنخدان وزړه ته تېر کړم
به کوهی کښې گذار کاندي اسکورلا
«میانعیم متی‌زی»

هغه شونډی چه ځائی د پانو سري دی
هغه شونډی، څه حاجت لری وپان ته
«خوشحال ختك»

چه په خیال د سرو لبو د شپې خملم
هر سحر ځا ځی ځما تر بستر و ینی
«عبدالله پوپلزی»

(۳)- بوسه:

چه بوسې د جفا جو یو د خولې اخلي څوك مایوس څوك په امید دیار دوصل زه خوشحال د آهو چشم مینې سر گرم	گویا اخلي د یا غیانو قلنگو نه څوك پراته غاړه غړۍ په یالنگو نه د غرخه غوندې په هسې گړ سگو نه «خوشحال خټك»
چه د یدن دمین وکړمه تازه شم په ارمان د هغه وخت یم د ریغه د ریغه	لکه حکمت چه په باران سره اوبه شي که د زني سبب یې بیا زما په خوله شي «خوشحال خټك»
څوك چه زور مه ښکاره کا وزیاتیږي	که پخپله بوسه را کا زور به نشي «خوشحال خټك»
مگر تا سره سامان د سلطنت دی	چه په هوډ مې سپینه خوله غواړي خټکه «خوشحال خټك»
څو مې یاد دهغې خولې دمچې خوند دی	نور مې کل له د له هېر دی تلذذ «خوشحال خټك»
سر به در کړم مچه را کړه ښه سودا ده	که یې ته په بها یېږې زه یې پلورم «خوشحال خټك»
په رښتیا رما ته ووایه طبیبه! سپینه خوله که یې رېباره وزپیشکش کړم	چه د رنځ به یې صحت وی که به نه وی په خوشحال به مې منت وی که به نه وی «خوشحال خټك»
دادی هغه اوچه په هجران کښې یې تېرې	اوس یې په وصال کښې دواړه اوریه ښکلوه «خوشحال خټك»
دصبا باده! گزر په چمن بیا کړه زه خوشحال کمزوری نه یم چه به دار کړم	په چمن کښې رنگا رنگ گلونه وا کړه په شکار ناري وهم چه خوله یې را کړه «خوشحال خټك»
زده مې تخمخ کېږي دسپین مخ وښکلول ته زه چه غني سوال دبوسې وکړم راته خاندی	لاس یې لر بر کېږي دزلفینو ونیول ته یا به زړه راضي ده یا پروانه کاوي ته «مطیع الله پیرخیل»
چه یې تل دمخ ثنا وایی خوشحال له	یوه صله مې سپینه خوله درته بخښلې! «خوشحال خټك»
دبوسې وعده دایم صبا برات کا	زړه به څو کاندې تازه په دا وینا کښې؟ «اشرف خان هجری»
بیا حانث په سپینه خوله شوم د خوبا نو	قسمو نه مې نا صح گڼل عبث «میا نعیم متی زی»
هغه چا چه ستا دلبو خوازه نوش مکړه	په څو زو یې د حلوا نشته غرض « یونس »
که هزار لحله شیخي کوی خوشحاله	که ښه ښکلی درنږدې شي نو یې ښکل کړه «خوشحال خټك»

٤ ـ ستر گی :

مست دهغه مخ يم چه مخموری اری ستر گي
هسې پرې غوځېږم وايي توري لري ستر گي

يار مې پهښايست کښې بې نظيره بې ماندی دی
لا په درست صورت کښې ډېر مشهوری اری ستر گي

ناست دی لکه ځری رقيبان وخوار عاشق ته
ځکه ستاله مخه هوري دوري لري ستر گي

هرچېرته چه ته يې هغه اورته مې نظر دی
هرچرته چهزانې شاهين هوري لري ستر گي

« خوشحال ختک »

ما يې خيال لره ابلق د ستر گو زين کړ
قدم نږدی په رکاب زما د ستر گو

« عبدالرحمن مهمند »

خار بندی مې دېښو کړه تري چاپېره
گوندي خيال دیار په ستر گو کښې حصار کړم

« عبدالقادر ختک »

ځکه ما دعشق په تېر ځان شهيد کړ
چه مې نه رسی د صبر په کفن لاس

مرگ مې دژړند زما پوښته له مړاؤ ستر گو
په رسا گذار بو هيبږی د تور زن لاس

« عبدالحميد مهمند »

کنږی وروځی کوزبانه چه دې را ياد شی
کاږه غشی مې تر زړه لوېږی آزاد

« پير محمد کاکړ »

نيمکښو دی د غمز و تورې تېرې ستا
پرې به غوځ شی هرچه کاندې ننداري

« ميا نعيم متی زی »

باز دیار دستر گو دمژگانو په پنجو کښې
دی لکه تنزری په چنگ و ړدی زما روح

« ميا نعيم متی زی »

د اشنا دتورو ستر گو په تعريف کښې
نه ده کمه شاعری له اجتهاده

« ميانعيم متی زی »

خو، ديار بيمارې ستر گي خدای خونی کړې
گڼه خون کله کولی شی بيمار

« عبدالرحمان مهمند »

خپلو ستر گو فتوی در کړه چه مې وژنې
حيرانی ده پردا لو ستو د مکتب ستا

وکوثر ته حاجت نه لری د ښېلو
چه جام نوش کا څوك دميو لبالب ستا

« مرزا حنان »

زړه مې رم خوری له سينې پر خبر نه يم
دا د ستر گو باز مې بيا راځی وښکار ته

« مرزا حنان »

يل يې په جهان کښې مو ندی نشی
عاشق تله د يار په لوری په ليمه کا

« عبدالقادر ختک »

بې د يار له مړاوو ستر گو چه کج گوری
گڼه نکا رنځورا چاته جواب سخت

څوك د صبر ارام نه غواړی په عشق
د ازل کاتب دی ښکلی پهدی باب سخت

« عبدالحميد مهمند »

عجب نده که وحشی د کوه و د شت شی
هرچه زړه د آهو چشمو سره مل کا

« پير محمد کاکړ »

روهي گلونه (٥٢٥) ــ سردار محمد ، ج سراج الدين ، ر فتح محمد ، ن محمد نعيم ، ه اجرائيه پښتو ټولنه ١٠-١١ ــ ٤٢٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵- غاښ

په آرزو دسپینې خولې یې په بوستان کښې
نرگس پپاس پر سر نیولی دی پیاله

چه یې ولید . خندا د سپینو غاښو
له شبنمه لمن ډکه کړه . لاله
« شمس الدین کاکړ »

په رڼا د سپینو غاښو یې خرم وم
واقف نشوم د هجران د شپې له دا چه
« پیر محمد کاکړ »

٦- غوږ اوپوزه :

در په غوږ کښې د مهرو هسې زیب کا
لکه بر ښنی په سحار کښې ستار ه
« مرزا حنان »

چه الماس دلبندرو زانگی په غوږ کښې
کوا کب کا په اسمان لړزان حبیب
« میا نعیم متی زی »

چه له غوږ وئې مقصود د مو می لیدی ده
چه له پوزې یې مراد مومی لونگ دی
« خوشحال خټك »

سپینه پوزه دی غوټۍ د زنبق ده
چه چاپیر تري نور گـلونه د گلذار دی
« خوشحال خټك »

۷- خال :

مخ وته یې گوره چه په مخ لری خالونه
څه عجب زیبا دی لکه گل د پیغمبر
« خوشحال خټك »

زه حیران د استاد وریځو په نور خال یم
کافر خه رنګ سجده کاندي په محراب کښې

گل دوېږي بار یکی په شبنم خور شی
نازك زړونه بد وي په صاف جواب کښې
« عبدالرحمان مهمند »

مشکین خال دي په سرولیو هسي زیب کا
لکه مهر په مخ ن د در مرجا نو
« عبدالرحمان مهمند »

لکه عکس د اسمان چه او به شني کا
زړه مي شین شوستا دشنه خال له لاجورده
« شمس الدین کاکړ »

چه ز خال و خط خبری یکښی نه وی
د عشا قو یکبار د ا ترانه نه ده
« قلندر »

شنه خالونه چه د پاسه پر جبین ز د ي
دا زما په زړه دا غونه آتشین ز دي
« پیر محمد کاکړ »

شینکی خال د وروځو منځ د مهر و یانو
هم محراب دی ؛ هم منبر دی هم خطیب
« میا نعیم متی زی »

زړه می ځکه په سل ژبو ګفتګوی کړی — چه شانه وهی په زلفو د نګار لاس
« عبدالله پوپلزی »

په لښکر د تورو زلفو یی تالا کړم — خدای دی نه کا حال کما ن کفر د چا
« میا نعیم متی زی »

خیال د زلفو د رخسار زما په زړه کښی — زر عو نه کړه تر سنبل او سره ګلاب
« میا نعیم متی زی »

زانګی یکښی زړونه د عاشقو سره په ویښو — نه چه چیری کینږدی سره ګلونه په اور بل
« میا نعیم متی زی »

کفرستان د شاه د تورو زلفو ګوره — چه په څه ښائښت تاویږی وایمان ته
« خوشحال ختک »

که څوک وایی چه مار کړله په کټ خیژی — زه خوږه لی یم په کښت د زلفو مار
« عبدالرحمان مهمند »

که اره لکه شانه شم پری نه یی نږدم — که د تورو زلفو تار په لاس راکښیوت
« مرزا حنان »

توری زلفی دی په لیچو باندی زانګی — ښامار ان دی دچندڼو په ښاخو نه
« خوشحال ختک »

دار بل په هر یو تار یی زړونه بند دی — مشاطو ر باندی نور یسی په تارو
« خوشحال ختک »

که دد یدن حج اکبر کوی تلوار راو که — چه پر سپین مخ باندی د زلفو تور اطلس لرم
« صدیق آخند زاده »

۸- زلفی:

که بل مار چیچلی په لاس یاپه پښو کاندی — په زړه خو له لګوی مار د تورو زلفو
« عبدالرحمان مهمند »

رحمان ستا په مخ بی خنډو هم مین دی — بیهو ده د وږ نه کښینو دام په څه
« عبدالرحمان مهمند »

دک می د نشه لړمون په اور شو — زړه سمند ورځی یکښین یی کور شو
چه ستا د تورو زلفو په رنګ دی — له بخته خوښ یم چه بخت می تور شو
« عبدالقادر ختک »

په لیده یی پیچ وتاب شم نه پوهیږم — څه بلاده د شوخ چشمو په کاکل کښی
تر حلقو د زلفو مخ ئی معلو میږی — که ګلاب راته ښکاره شو په سنبل کښی
« مرزا حنان »

زه مین په هغه زلفو په رخسار شوم — چه سنبل ورته خجل دی ګلاب هم لا
« پیر محمد کاکړ »

خو دیه څو دی کله زلفی په مخ زانګی — واړه زهر دی چه څوزی په تور مار کښی
« پیر محمد کاکړ »

خیال د زلفو یې د زړه په چیدا کیږی ... دی کیږي پور پښکته شی تور حجاب
« عبد الله یو پلزی »

۹- خندا:

په بار بار د خندا منت را باندی ... چه په مادی نظر وشو په خندا شوی
« خوشحال ختک »

کله کله په خپل قهر ا ګښی مسیږی ... لکه خو که په هندو بار ګښی دینداري کا
« شمس الدین کاکړ »

تبسم یې له دښنا مه سره زیب کا ... قدر ژیات لری ترخه چه شی شراب
« میرزا حنان »

۱۰- لاس:

د ا محما د قا تل لاس دی نه یو هینرم ... که تر باغ وتلی لاس دی د سرو ګلو
« عبد الر حما ن مهمند »

کوم دلبری زړه په سرو منګو لوړی ... چه لرمیو ن د ویښو د کې دی د حنا
« شمس الدین کاکړ »

سره نوکان دی د سرو ګلو په څېر زیب کا ... د واړه لاس چه دی رنګ کړی په حنا
« پیر محمد کاکړ »

۱۱- حسن:

ته په دا حسن د ګل غوندی پید ایی ... پو ری مور که ښا پیر ئی یی راوړ ی
« خوشحال ختک »

ز ه رحما ن د هغه حسن تما خوا ن یم ... چه جر ګه د عا شقا نو وی پر پند ه
« عبدالرحمان مهمند »

ستا دحسن د آفتاب له ګرمه خو په ... لکه ګل په نمن یت تاز ه شبنم ودم
« شمس الدین کاکړ »

یو یکښی مخی د ښد هار د کښلو نښته ... کښلی د کشمیر که دلا هو رو د کا بل
زړه دشمس الدین په حساب سره دری ځای کړ ... یو طرف دي تیك شو بل دی ته بل چار ګل
« شمس الدین کاکړ »

خو بړو نی یی دلبر ئی څه په کارنده ... لکه ونه بی میو ی په پا نو پو ر ه
« عبدالرحمان مهمند »

توری زلفی شته خالونه سره رخسار ... ښخه طوطیان دی سره ګلونو تور ښامار
« یونس »

۱۲- جامه او ګانڼه:

ارغوانی جامي یی واغوستي رحمانه ... بیاپي جوړ کړه ستا دقتل اسبابونه
« عبدالرحمان مهمند »

دعقیق د آب په رنګ یی تن معلوم دی ... هره ورخ چه جامه واغوندی ګلنار
« مرزا حنان »

نور دشمعی په فانوس کښله پټیږی ... تاچه واغوستي دخیال جامي سوی
« عبدالرحمن مهمند »

درسته‌دې له‌خپل غریبو وابستم خوشاله ... یودغاړې هارمې د ګلونو مه‌شلوه

« خوشحال ختك »

وښې

دا‌هلال دی چه‌لیدل‌شي په‌شفق کښې ... که‌پلاس د ګل‌اندامې سپین‌وښی‌دی

« عبدالرحمان مهمند »

۱۳ - عیش ، او دعشرت سامان :

دنیادار کړه چه نه‌وی ښې دلبرې ... اوردې یورې ددنیا په‌ملك ومال‌شي

ارمان دادې چه به زه همیشه نه‌وم ... همیشه به‌سره ګلونه کال په کال‌شي

د ګلونو وخت تېریږي ساقي! ګرم‌بې ... که دجام په دکولو دې اهمال شي

* * * « خوشحال ختك »

ساقي ! یورنه شه‌دمیو جام تیار کړه ... عمر هیڅ معطلی نه کوی تلوار کړه

که‌غمخوار غواړې په‌غم او په‌اندوه کښې ... نبینه د که د شرابو اختیار کړه

هغه‌خوك دی‌چه‌تهمت پرې وایه‌نه‌شي ... غوز په‌هیڅ‌بابا ندې‌مه‌باسه‌خیل کار کړه

* * * « عبدالرحمن مهمند »

غنچه‌غنچه‌شراب‌ساقي! بیا به‌ارمان کړې ... عندلیب ناری وهی چه‌بهار دروی

* * * « عبدالقادر ختك »

ساقي وخت دنوبهاردی شراب راوړه ... دشرابو سره نقل دخولې مل کړه

« خوشحال ختك »

رباب

په‌آواز مې‌بې دزړه پرهار ګانه‌شي ... مین ځکه د رباب په زیرو بم یم

« عبدالقادر ختك »

له مزینه زړه مې نرم او از خېژی ... ځکه‌خوبس اشکه‌رباب په‌زیروبم یم

« عبدالقادر ختك »

باغ د ګلونو کنج د کتاب وای ... رودوسرو دو نقل‌و شراب وای

ښې‌ښې محبوبې بې ښه ښه احباب وای ... خوبې د عمر وخت د شباب وی

« خوشحال ختك »

شراب

زمایار په‌خوب ویده دی چه‌ویښ نه‌شي ... په‌پیاله کښې ساقي! مې‌تر یوه‌ورو

« عبدالقادر ختك »

ګله ! ته چه د بلبلې مخ جار باسې ... مګر ستا په‌خیل‌ښایست امید مدام‌دی

نور چه تل د کې پیالې تشوی ښه‌دی ... په‌یوه‌پیاله خوشحال ختك بدنام‌دی

« خوشحال ختك »

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا گلگون شراب د کومې میخانې دی　　چه صوفی یې په جرعه سره مدهوش دی
بیا به دا گلونه نوی میخواری کړه　　د بلبلو په اواز کښې دا سروش دی
« خوشحال ختک »

د رحمان شراب له عشقه　　نه انگور نه له عنبه
« عبدالرحمان مهمند »

د گلو نو میو ناوې را سته نا سته　　زنگاری کمیس اغوستې د مینا دی
« عبدالرحمان مهمند »

شپه او ورځ په دا زه مستغرق یم د شرابو　　وینم یکښې هر دم د خوبانو انعکاس
« قلندر »

په تاخیر کښې افتونه پیدا کېږی　　معطل مه کوه ساقی! په داد و مل شه
« عبدالقادر ختک »

یو نفس دیاد پیاله له لاسه مه ږده　　دا شراب حقیقی نه اری خمار هیڅ
« دولت لوانی »

نن هغه شراب حرام دی　　چه یې سی کا زی له انگوره
« شیخ دولت »

ای ساقی د جام په ور کړه سستی مکړه　　کاشکې یو هم پاتې نشی هوښیار دریغه
« دولت »

۱۵- بیلتون :

گیځ رنا د نمر خپره شوه　　زما یرکور د ویر ناره شوه
د بیلتون و رځ توره تیاره شوه　　غنړ شونا ځا په چه بیلتون راغی
زړه مې له دې ویرنې سین دی　　په زړا ژاړم خپه ما ور ین دی
زر غون له او ښو مې سا دین دی　　په نوول نولیږم چه تاخون راغی

❀ ❀ ❀

نه به بیا یم نه به بیا راشی　　نه به تیاره شپه زما رنا شی
نه به ښه شی را ته بخلا شی　　بیلیږی پېریې اوس دیوون راغی

❀ ❀ ❀

د ښښتن یار دی هیر مو نکړی　　آ غلیه مخ چه په یا نه کړې
اور بل دې پر ینو وی واته کړې　　په ما د بل اور کړوون راغی

« دا شعر دشیخ تمین بڼ کا کړ دی چه، د ۵۲۵ ه په حدودو کښې ژوندون کاوه »

❀ ❀ ❀

و یر مې زړه سوری سوری کړ　　را ته و گوره ملو کې ! !
په بیلتون کښې دې و با سم　　له خوږ مینه زړ گی کو کی
را ته وگوره ملو کې !
را ته وگوره ملو کې !

د بلبلتون او رو نه بسل دی … هر گړی می زړگی سو ځی
لبو نی یمه د مینی ! … سو ځم زه لکه پیلو ځی
را ته وگوره ملوکی !
را ته وگوره ملوکی !

غوړولی دی اور بل دی … اور زما په زړگی بل دی
زه د بختیار خاوری ایری شوم … په اور سوی می گوگل دی
را ته وگوره ملوکی !
را ته وگوره ملوکی !

« قطب الدین بختیار »

❀ ❀ ❀

« متوفی : ۱۱۳۳ هـ »

جدائی دما په زړه کا هغه چاری … لکه بازی په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد وبله بیل شی … خدای یی خه شکل دتش سلام محتاج کا
زما اوښی دگوگل په جوش پیدادی … لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
هر ناوك چه دقضا له شسته خیژی … زمانه دخوشحال زړه ورته امج کا

« خوشحال خټك »

که داستا ستر گی راوجا رباسم ځانته … له بنادی به یی نور شاکرم وجهان ته
یوزمان می که داستالیدل نصیب شی … نوربه ستر گی پورته نکړم گلستان ته
طبیبان دخیل دارو درسره کښږدی … تا و یشتلی مینه نه کا و درمان ته
چه په ما باندی تیر یږی ستا په عشق کښی … خدای دی هسی حال پیښ نه کا مسلمان ته
په فراق دښو یارانو چه دیر ژاړم … دواړه ستر گی می پیغور کا و باران ته

« خوشحال خټك »

اوس یی درد د فراقت زغملای نشم … لکه نی یم وهرچاته په فغان کړ

« پیر محمد کاکړ »

دفراق په درد کښی شوق دبوسی څه کړم … خوږ شربت په حال دمرگ دبیمار نښلی

« پیر محمد کاکړ »

مونږ له هواده تنها راغلی یو … دبڼ طوطیان یو ، په دام و تلی یو
غمازه ظلم را باندی مکړه … د ښو یارانو فراق نتلی یو

« پیر محمد کاکړ »

دسحر چرگه خوږ شی په کومی … چه تا ناری کړی دلبرمی دروی
یومی دلبر ځی بل رانه زړه وړی … زړه می بدا وړی چه دلبر نومی

« اخوند گدا »

دهجران دغم راتله په توره شپه وی … په هر چاور مشه بیوخته میلما نه
د فراق اوښکو دصبر تیمم مات کړ … په دریاب کښی نشته نمونځ په تیبانه

« شمس الدین کاکړ »

وخت دنوبهار دی زه جدا له خپله یاره … دریغه دریغه دریغه چه بی یاره ځی بهاره!
ژاړی غاړی غرونه په احوال دعاشقانو … سیل د اورو ندی چه را دروی له کهساره

اوردخوږو زړودی چه دغره په ونو بل شو   سری ددوزی خېژی له نښتره له چیناره
غوادی چه احوال دفراق څنودر معلوم شی   گوره هغه زانهٔ چه جدائی کړی له قطاره
نوري ناري نشته خو ناري د بېلتانه دی   راشه که بی اوري در باب له هره تاره
رنځ مې نه کمېږی په زمان زمان زیاتېږی   زر راځه طبیبه! گنه مرم د خدای د یاره
مرگ د رقیبا نو بل ژوندون د حبیبانو   خدای زو په هنگام د وصل کېږی دادوه کاره
څه شو که لا دم وهی په شمار دی د ژوندیو   رنځ چه لا دوا شی طمع پر یکړه له بیماره
هسې خوار وزار شوم ز خوشحال په عاشقکېنې   خپل دی که پردی دی راته نه گوری اغیاره

« خو شحال ختک »

چه په وخت د تلو راتلو کاچېغار و نه   دهوا دیاران را یاد زانهٔ اکثر کا

« عبد القا در ختک »

که هر څو د بېلتانه له غمه وا یم   خپل ژوندون مې دروغجن کاندي چه یایم
په قد کوږ په تن ضعیف گوښه یولی   په مثال لکه ابرو د دلربا یم

« عبد القا در ختک »

له ښکیه وچاوده وخت د صبا شو   په هر مسجد کښې اذان ادا شو
راشه چه ښکلدي کرم اوس به بېلېږو   په ځان زمو نږه صبا بلا شو

« عبد ا لقا در ختک »

مین را یاد شو دا ستا له رنگه   که یو د رنگ کښېنې زما تر څنگه
که اشنا نه بی داشنا مثال لري   ځار شم قربان شم تر تا ملنگه !

« عبد القا در ختک »

وخت د سحر شو پر یوتې تلې   له ککښیه لو ریه را و ختلې
د یار د راغلو وعده شوه تېره   په ډېر ککتل مې ستر گې و تلې

« عبدالقا در ختک »

د مني وخت ؤ وئ لیدلي   یو څو بلبلې چه ژړ ېدلې
خواري خسته وې وې مې سزا یې   چه بې گلو نو ویا ښېدلې

« عبدالقا در ختک »

ودل د هجر پر ما شرط مکړه په عشقکښې   ز هر چا خوله لی ند ی په شرطو نه

« شمس الدین کا کړ »

دزړه ویښې مې په کومه درشتی خوری   هغه شوندې چه په شهدوشکر خوږ شی
بېلتانه مې هډوپوست هسې وچ کلک کړه   دیار لاس مې په وهل دخنجر خوږ شی

« شمس الدین کا کړ »

د هند بار را نه آ هسته و وره !   یار مسافر دی د ر بسره بی ژ غو ره
د سا یې گل ؤ په نا ز لو ی شو ی   و تلې نه دی هر گز له کو ره

« شمس الدین کا کړ »

د هجرا ن له ډېره غمه ولې نه مرم   له دې هسې رنگه ماتمه ولې نه مرم
چه یو یار له بله یاره جدا کېږ ی   د دې د هر له ستمه و لې نه مر م

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په هر سحر زما په ژړا خاندی   له د ي هسې صبحد مه و لي نه ر م
چه‌په‌لنږه گرمی شا کاندي وگل ته   ه د ي بيو فا شبنمه و لي نه مر م
« عبدالر حما ن مهمند »

زاروخوار عاشق‌دی چه‌په‌شپه‌دجدائی   درستهٔ شپه بيخو به‌دا-مان ستوری شمېری
خو شحا ل ختك »

کا غذ

مخ یی سپین ورق خالونه توری په کاغذ   سرو مال په شا عا شقان پلوری په کاغذ
دادی تما ما د محبت کمال طور و نه   یار له جدا ئی چه یار ژ غوری په کاغذ
ته‌که‌نه‌رادرومي گاهی گاهی‌په‌خطیار کره   نیم ملا قا ت و ینم ستا له لوری په کاغذ
مه کوه ناتر سه د جفا ستم را با ند ي   کله کله یاد کره خیل‌غمخوری په کاغذ
وران به هر گز نه شی کنیلی توری‌له‌ازله   هرزمانی که سترگې د چا اوری په کاغذ
ستوری د طا لع هم له جبینه معلو میږ ی   خه گوری فالونه د بخت ستوری په کاغذ
مه گوره بی خط قلندره د یا ر مخ ته   بی تورو ندیږی چه‌څوك گوری په کاغذ
« قلند ر »

١٦ — ژړا

که گریوان می‌دسپوږمی‌دنمر مشرق‌شی   زه چه یار په سترگو نه‌وینم تورتم وی
درحمان خندا په اجر دژړا ده   تازگی د گل په قدر دشبنم وی
« عبدا لرحمان مهمند »

ناخبر به ی له حاله شفق بولی   که دوینو په ژړلو کرم اسمان دوب
«عبدالر حمان‌مهمند»

بی دردان ئی‌لاس‌سرخی دشفق بولی   که په وینو کرم برجونه د آسمان دوب
« شمس الدین کاکړ »

زه دشمعې په خبر ژاړم تر صباحه   ته د صبح په شان خاندي له‌غروره
« شمس الدین کاکړ »

له ژړامی شوه تازه دزړه داغونه   لکه تل چه شبنم اوری پر وښو
حما دیار په زړه کښ جوروستم نشته   در وی ئی سپی رقیب را ته پرېښو
« شمس الدین کاکړ »

په سحر ژړا دیمنی نشا نه ده   بلبلانو پر ي لوولی گواهی ده
که فریاد په زورمنگرم زړه‌می‌چوی   که‌په زوره ناري کړ مه رسوائی ده
« مطیع الله پیر خیل »

هرسحر سترگي د گل له اوښوډ کی   په دا‌با غ کښ ئی ژړلو خندا نشته
« عبدالقادرختك »

روحي کلونه (٥٢٥) ب : سردار محمد ؛ ح محمد علی خان ؛ ر عبدالغنی ؛ ن رجب علی ؛ ه اجرائیه پښتو ټولنه تاریخ ٧-١١-٣٢٥ ع

۱۷ ـ اوښکې :

څه اثر به زما اوښې په تا کاندي

لا تازه شي اور په اوښو د کباب
« عبدالرحمان مهمند »

هومره اوښې مې بهېږي په رخسار
په ګرېوان مې تل د اوښو باران وري

چه غرقاب مې هم ګرېوان دی هم کنار
نه ورکېږي در حسان د زړه غبار
« عبدالرحمن مهمند »

خدای پیدا کړم لکه اوښکې به ماتم کښې

څکه برخه مې ژړا شوه له الستـه
« شمس الدین کاکړ »

یا کوم ستر ګی به او ښو دیار مخ ته

ناروا دی په قران وهل خیچن لاس
« مطیع الله پیرخیل »

په ناولی مخ دیدن د ښکلو نشی

چه څوا ونه نشی د اوښو په باران مخ
« پیر محمد کاکړ »

له حسرته ځپلو اوښکو پرسر یودم

محبت په شان و شکل د حباب کړم
« عبدالله یوسفزی »

دا ورك زړه غواړم په او ښویسي ځغلم

زخمی ښکار په پسل دوینو پیدا کېږي
« میرزا حنان »

۱۸ ـ غم :

غم دي هسې غلبه شو په ما باندي
له زګېروی نه مې نورخلق په عذاب شوه
زه دستا په غم کښې شمعې غوندي ژاړم
زړه مې ستا په اوری هسې او بزان دی
ما دې ستا دانه ښېښو په غم کښې سوي
داد ستور دی چه لوی غم په سړی ورشی
هرچه ما په نصیحت له تا جار باسی
سره لمبه ګوره چه څه کا په وچ ډ کی

هسې زه یمه دیار په غم تازه
ستر ګی وخورم که نې وچې کړم له نمه .
زه به څه کړم د چا چاري بې دیاره
دیار نوی نوی غم زېږوی و صل
که دي زړه له غمه وچوی دلګیر مه شه
ښایسته یاران ګلونه دی رحمانه !

چه مې ځای شي نه د نښه نه د باندي
تل دوچو له کبله سوزی تاندي
ته زما په غم کښې صبح غزندي خاندي
لکه زلفې دي به مخ دی او بزا ندي
د دنیا اند ښېښی واړه لکه سپاندي
نور غمونه ئې همه شی تر پښولا ندي
بیا دې ستا په اوری دروم له ماوړاندي
مخ دیار په رحمان هسې چاري کاندي
« عبدالرحمان مهمند »

لکه وی هره ګیاه په نسم تازه
که مې شی په دا ژړا صنـم تازه
هر سړی دی پخپل سا په دم تازه
رغوی سوی پرهر مرهم تازه
کا تبان کړی په چول قلم تازه
بیلتانه کړه اکثر مړا وی کسم تازه
« عبدالرحمان مهمند »

لکه غم دبختورو له خاطره

قسمت هسې لهښا دليو کنارَه کړم
« عبدالقادر ختك »

تل مطيع الله ځکه سرور په‌دودنځې کا

دا مشهور متل دی فرياد غم بر هشا نوی
« مطيع الله پير خيل »

غم‌ديار مې په خاطر کښې محکم بيا موند

په کعبه کښې‌مې صياد دحرم بيا موند
« پير محمد کاکړ »

جای نشين وغم ته تل‌يه انتظار کښې

د کالا يا نوی بندی يم د انګريز
« عبدالله يوپلزی »

لاله افسوس کاد زړه له داغه
کفن ئې رنګي کړ دزړه په وينو

پسر چمن ندی خاطر فراغه
په ارمان ويست خزان له باغه
« شمس‌الدين کاکړ »

کو نې‌چه پرنبض‌زماز دی‌هغه‌پری‌سوځی

ځکه‌مې حيران شوو علاج و ته طبيت
« پير محمد کاکړ »

۱۹ ـ رقيب :

سپی رقيب ئې کښېنولی دی په مخکښ

هرخوك زدی کوُدی په مخکښ دباڼز
« شمس الدين کاکړ »

عشق له عقله څخه کا خلاف کارونه
بی‌هنره سپی رقيب هلته څه غوښت

ګڼه زه څوك اشنائی د زور ورڅوك
که ويارته رسېدای شوی په هنرڅوك
« شمس الدين کاکړ »

د رقيب وسرته وزی تېزی ناست يم

پری‌برئې نېزدم که‌ئې‌پلار په‌لاس‌را کښېوت
« مرزا حنان »

مافبول د رقيب ناز کړ ستا دپاره

سوداوزيان‌پداجهان کښې‌خوراوورور دی
« عبدالرحمان‌مهمند »

۲۰ ـ جفا :

ستادعشق‌حرفونه‌تورنه‌دی ګلګون دی
تش به نه شی هغه خم‌دعشق له ميو
ددنيا چارې همه وا په فانی دی
مقتولان ستا د غمزو دی لا له ندی
در جمان دزړه خوناب مګر قبول شو

هم په داچه نوشته په جګرخون دی
چه‌ئې خاورې د فرها دو دمجنون دی
داد ستا جورو جفاو لې افزون دی
چه په سره کفن له مځکې‌رابېرون دی
چه مخونه د دلبرو پرې ګلګون دی
« عبدالرحمان مهمند »

له خوبانو چه کوم دوفا طمعه

کتوری غواړم د زانو له قطاره
« قلندر »

نن‌مې‌پيالـه‌توروستر کوسره‌جنګ دی
که پر هکری سر په‌لاس ورلره راشم

پرلبانو ئې دزړه دوينو رنګ دی
لاپه دائی باور نشی زړه‌ئې‌سنګ دی
« تيمور شاه ابدالی »

ج : بديعي تشبيه گاني

خوله دې گل غنچه ده تور گيسو دې سنبل پانې — ښې ددې دزر کې سپينه غاړه دې دزانې
شونډې دې ژوندون ښې به ستر گو کړې خو نو نه — ژ به دې شکرې ده د ننسه په زړه پانې
هيڅ پرې نه بو هيږم دا دې زنه که مڼه ده — خال دې دى په رنه که دا نه ده د مما نې
« خوشحال خټك »

کښېږ ولې د دوا ړو ستر گو ستا به طمعه — و هر لور ته مې نيولى کو ر په کو ر دى
چه مې خيال د تر کوو ليد و په زړه کښې — د وا ړه کسې مې و زړه و ته نسکور دى
« عبد الرحمان مهمند »

مايه خوا ست وزارى خوله له يا ره غو ښته — د ه په نا ز لکه غنچه سره و نه غښته
څه خو حال ز ما تر غو زه د يار ور و ړه — چه مدام ککا پرتا خواب د ناز با لښته
محبو با پر پا انګک و ا و ښته په خو ب کښې — که هو سئى ده د بهار پر گلو ر غښته
ثمر ه د بد فر ز ند ښکنځل د پلا ر دى — پيدا مشه نا خلف د چا له پښته
« شمس الدين کاکړ »

چه له غنگه د گلرخ مې ا غيار کښېښنا ست — په چشمانو کښې مې گل عو ندې خار کښېښناست
« پير محمد کاکړ »

آ هو چشم پر سبز ه د چمن ر ا م شو — يا پر تخت د ز مرد شهر يار کښېښنا ست
« پير محمد کاکړ »

که عشاق جنگک وجدل کاباندې څه شوه — پر گلزار وى د بلبلو شر و شو ر
« پير محمد کاکړ »

کوم په له دوه ؤښه دى سپين رخسار که چنبيل گل — کوم په له دوه ؤښه دى تور گيسو که سنبل گل
« پير محمد کاکړ »

پر سينه د گلبدن گر يوا ن يا ره شو — د غنچې له چا که ر نگک د گل ښکاره شو
« پير محمد کاکړ »

دا تو ر خط را غى پر مخ د گلعذ ار — که غالب شوه په کشمير پا ندې کفار
« شمس الدين کاکړ »

چه مې ستا د مينې د اغ په خا طر پوړ — ز ر غو نه به مې لا له شى له تر بته
« ميانعيم متى زى »

ميانعيم ناست دى ستا دغاړى الېلونه شمارى — يکښې پراته دى هزاران زړونه بليبلي صنم
« ميانعيم متى زى »

گو تې تور ې کړې په باى کړ ې دا پورې — زه حيران يم ستا د سپينو گو تو تور ته
« خوا جه محمد بنګښ »

زه درپسې درسته شپه پټ ژا ړم لکه شمع — ته صبا خندان لکه گل واز گريوان دچايى
« عليخان خټك »

یون ئې د تند رو ، دربنده ئې دی د سرو   پېړ کوي په پلو کښې حمله ئې د سپاره ده
« علیخان خټك »

تماشا چه زه د خېل داغونو تل کړم   هم ګلشن هم لاله زار په لاس را کښېوت
« مرزا حنان »

د ګلرخ په هوا درسته شپه رفتن کړم   د شبنم په څېر پښې پېلې سر سر تور ځم
« شمس الدین کاکړ »

او ښې در ، رنګ ګهر باز ده لکه لعل   جنس مې ډېر ولې رونق د بازار ته نشته
« مرزا حنان »

د یار خیال ته مې خالي کړ د زړه غولی   مېلمانه لره تیار شي سرای د ستور دی
« مرزا حنان »

چه دي خیال په خاطر را شي مضطرب شم   لکه پېښ چه د مفلس کره مېمان شي
« مرزا حنان »

چه تاوو پسنم تازه غزل انشا کړم   پري بلبلي فریاد کاندی چه ګلعذاروی
« خوشحال خټك »

پر خپل ځای باندې ولاړ یم لکه شمع   ترمزل پوري رفتار کړم لکه شمع
« شمس الدین کاکړ »

وخت دی راغی دغه دا که فدا کېږی   شمعه بله شوه تازه پتنګه خوځه !
« جمعه بار ګزی »

آفرین دي په ولو ل تورو سنبلو   چه ئې ځای د پاسه ونو په ګلو
« خوشحال خټك »

قبیح او ملیح

که یو ځله ئې په سرور پاندې کښېني   رنځ د هجر به شي دفع د بیمار
په مدار مدار به ئې کاږم چه خوږ نه شي   دبانو په ستنې ستاد یو ندي خار
« شمس الدین کاکړ »

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم باب ــ اخلاق او نصایح

الف : ښه خویونه

۱ ــ اخلاق

که د رنګ خوبی ئې ستایې بودېې نښته
په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دی
« خوشحال خټک »

په خو یونو کښ د ډېر فرق دی
که سړی پر ې خبر دار شی
ځینې هسې خوی آغاز کا
چه خپل هم ځینې و بیزار شی
ځینې هسې خوی آغاز کا
چه پر دی ئې خند متګار شی
که څوك خپل خصلت دښو کا
تر سرو زرو به ر و پېدا ر شی
« خو شحال خټك »

ښنا د ګل شی له ښکلیه بو یه
صفت د مر د شی له نیکه خویه
اهل به نه کا ستا ینه هیڅېري
د ګل له ر نګه د مر د له رویه
« عبدالقادر خټك »

چه ګل همت ئې خوراك لباس وی
په تحقیق هغه ار ذال الناس وی
شر ف په خوی دی په دیانت دی
که څوك شریف وی یا څوك کناس وی
« عبدالقادر خټك »

په ښه خوی د سړی قدر قیمت کېږی
بد خصلت سړی یا دیو دی یا پېری دی
چه ئې علم وهنر نه وی ځنې تښته !
بی هنر سړی که و ګوري لاشی دی
« خوشحال خټك »

په ښه خوی باندې پردی عالم خپلېږی
په بد خوی باندې خپل واړه شی سوا
« قلندر اپریدی »

که دې رنګ، بو، لطافت واړه د ځان کړل
نور د ګل په څېری پاس په دستار ګرځه
« فاضل »

د ښه خوی ګټه ده ډېره
له ګڼلو تراند ټېره
هغه څو ك چه اخلاقی وی
د هغه نوم به باقی وی
که دچا اخلاق ښه نه وی
د هغه به ژوند ښه نه وی
د اسلام دین دی راغلی
پیغمبر دی پیا څپېدلی
چه پوره کی ښه اخلاق
او پر ځای کی دا میثاق
په خویو انسان انسان دی
که نه وی خوتش حیوان دی
مکارم انسانیت دی
ر ذائل حیوانیت د ی
« عبدالکریم کاکړ »

هر طرف پري سره څمکه سره پنډه شي
په نسب که خان ، نواب قاضي قضات وي

لکه کښت لره باران اوباد په کار دی

رب دي مکره د اخلاقو پله سپکه
بد اخلاق سړی نه ارزی په کنجله
« احمد گل لاملي »

د عالم تولی په خلق په احسان شی
« خوشحال خټك »

۲ - په ځان باور « او » همت :

چه فلك سره سر باسي
کره ئې ندی بی حکمته

په همت کښې هغه زه یم
زه خوشحال دده په کره یم
« خوشحال خټك »

په تېرو تورو ور درومی یکسر ننگیالی — په لمبو باندې ځان ولی پتنگان !
د کنجکو قدر یو ، د در ویل د ی — ننگیالو سره څه ژوی بی ننگان
ار تگی د زړه دلیل د جنتی د ه — د دوزخ دا ور لا یق د ی دلتنگان
د باد شاه په سلطنت پوري خندا کا — په سپېر و ایرو لړ لی ملنگان !
نور ماهی ئې تار په تار درومی له مخي — ماتوی لو لې بېړی نهنگان
دهاتی دپاسه سپور ورته بیکه وی — چه د میو پیالې آخلي سر هنگان
څه د ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پر هار ژاړی پلنگان
« خوشحال خټك »

چه په غوښو ئې روز گار هغه زمری یم — نه چه ولې ئې خوراك هغه مېرك یم
که عالم راته گل تا و کاغم مې نشته — په رښتیا ویل د دېرو پو لیو لك یم
په دانش په شعور نده په همت ده — چه دا هسې سر گردان لکه پتك یم
هر پښتون چه د مغولو نو کری کا — که د ی زر ، د هغو وادو بهترك یم
چه منصب مې د مغل خوړ یو ملك وم — چه منصب د مغل نشته اوس ملك یم
د فرمان د پروانې حکم ئې نشته — شکر داچه په خپل حکم په خپل وك یم
نهمې کار په خاص وعام نه په دیوان دی — نه په درو لاړ د هر یو مردك یم
نه تصدیق شته نیادداشت شته نه توجیه شته — نه په فکر د سند نه د دستك یم
هر گیدی به چه له ما سر کوزی غوښته — د هغه د سر یا توره یا کوتك یم
پښتانه لره شری انديښر مې بس دی — نه په فکر د مسندنه د تو شك یم
آزادی ده په ساده سپینه جامه کښې — خلاص دغمه د زر بفت اود میلك یم
د وښو جونگړي هسې راته ښې شوي — وایې ناست په محلونو د آهك یم
که او گره د بڼو شته په شرو میو سپینه — د مغولو پولاو پاتې دېر پري دك یم
چه نیولي مې داهود دننگ ونام دی — که له خپلو هوده وا ودم کنیزك یم
په بل غشی تو پك هیڅ ویشتلی نه یم — که ویشتلی یم خو بیا په خپل توپك یم
چه شهپر مې بټی خپل وو کنډ کیرشول — پر وا دار په لنډو پرونو دبارك یم
د کریز بڼې مې تونې لکه باز کړي — گمان مه مکره چه بی پرو ښا پیرك یم
تف په زیره د همه وا ډو بار کو — لا زما په زیره هم که زه بارك یم

که دواړو پښتنو را ته تسلیم دی
زه خو بیا د سبا کې انا خښتک یم

نن خو قامرا سره ډېره جفا وکړه
کانده بیا د خدای وحکم و ته ځك یم

که څه حق یا دنیکي یا دوروري شته
و یا داش وته په طمع د هر یك یم

مهمندي زما د کډې لاس او پښې دي
راضي من دافرید یو یه کو مك یم

ډېر چینې چه تراوش و کا دریاب شي
چه ایده شم اوس خود ایم یو بولك یم

کړ لانسي ځړ بنسي خو چه پښتانه دي
زه د ننګې په کار دواړو مشترك یم

که مې عمر په شماره تر شپیته تېر دي
لا په کار د سوارۍ لکه از بك یم

د افغان په ننګ مې وتړله توره
ننګیالی دزمانې خوشحال خټك یم

« خوشحال خټك »

❁ ❁ ❁

حواله مې په تېشه د فرهاد شه ده
تر هغه چه نا هوار لکه خا را یم

تر هغه چه سرد جوشي د حنا وینم
خوش په طور دمك بې دست ویا یم

« کاظم خان شیدا »

بار دهر خس و خاشاك په خیل گردن زده
حو صله دې په مثال د لوی دریا کړه

« کاظم خان شیدا »

راته یو دی بحر و بر
که څه سمه وی که غر

په همت به ئې تسخیر کړم
په شاها نه شان وفر

« احمدشاه بابا »

ای مرزا په خپل اختیار له ځایه پاڅه
دون همت اندیښه مه کړه بله بله

« مرزا خان انصاری »

که فلك ئې دزمری په خوله کښې ور کا
خدای دې نه کا چه عارف پکښې غارت شي

« خوشحال خټك »

څه هغه شهباز شه چه دې ځای په سردرو وی
نه لکه د کلي کارغه گرزه غم د بن کړه

« خوشحال خټك »

که ئې ته په منت مومې وائې مه خله
که دچا په باغ کښې بوټی د کیمیا دی

« خوشحال خټك »

سر دې دروم مال دې دروم پت د نه ځي
د سری د چارې کل خو بی په پت ده

چه یې خدای ور کاو چاشکرد کاندې ندي
په جها ن کښې لو یه بخره د همت ده

« خوشحال خټك »

علم تا بیائې په پورته جهل تا بیایي په ښکته
یا عیسی اره وردرو مه یا قا رون ته ځان سپاره

د نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وی
خپل کشکاب د خپل محنت خوره په سر راوده پښتاره

« خوشحال خټك »

❁ ❁ ❁

هغه زیست چه د عزت له مخه نه وی
چه یې کا به هغه زیست پورې هکه پکه یم

او ریې پوری په منصب په نوکری شه
چه تر فهم و تر نظر د مغل کمك یم

په خپل نام ونګ چه را شم لېونی شم
خبر دار کله په سود او زیان دلګې یم

چه په طمع د اوږو زغلی وشست ته !
ګمان مکړه چه هغه نا پوه سمګ یم

تر قضا پورې د هېچا چاره نشته !
او که تر زاړه ذئب لا زیرک یم

لکه باز په لوی اوی ښکار زما نظر دی
نه چه ګرځی ګونګټ نیسی باد خوړکی یم

« خوشحال ختک »

❀ ❀ ❀

که د جام لکه حباب وه نه نیو سینه ته
آفرین دې په همت شیدا ختکه

« کاظم خان شیدا »

❀ ❀ ❀

په خوغره په غره دباز غوندی پرواز کا
بیا به وانی د خوشحال ختک پرنشته

« خوشحال ختک »

ساقی جام دمیو مه پرېږده له لاسه
خو دعقل خه زده وی لا به مست کښی

په بلند همت کښی پورته پورته درومی
ښکته ښکته ځی سړی په پست همت کښی

« خوشحال ختک »

چه همت د سړی څومره دی هومره
د آمېز په تلله هر سړی تا له شی

د ولتمن سړی هغه بلبلی بو یه
چه له سینده نی جدا د چا واله شی

« خوشحال ختک »

نور ه پښتو نخوا ه په ځای میشته د ه
خو یو زه دی زمانی په کښی منصور کړم

که یی درست دهٔو زور راته ښکاره کړه
نه به بیا په قوم کښی کښېنم نه به هور کړم

عجب مار می چار وتلی تر دوه پښو دی
مګر لوی یادو پیداشی چه یه دور کړم

مست ها تیان خونی زمری په زنځیر کښېږی
بویه دا چه ځان فلك وته تر بور کړم

په خپل اه مي باور شته اثر به وکا !
رقیبا ن به اور لړونی د تنور کړم

یو دوه سړی مارمی پروت په دوادو پښو دی
په دیدن یی له نشاطه نه نفور کړم

« خوشحال ختک »

کار به خپله تر دستی لکه حباب کړ ه
چه محتاج دخیاط نه شی پیرهن ته

« کاظم خان شیدا »

د باښی دباز نصیب شوی تازه غو ښی
دوچ در بو بیخ نصیب شود سپهر کنندي

« مطیع ا لله »

وزی تېزی پروت به خپل پوز کی ښه ني
نه په تخت دپا سه نا ست دبل کره

دمنت پو لاود ي زهر شه که نی مومي
د محنت سوی سکرك د ساګې سره

« عبد الحمید مهمند »

که د توان رسی به لوی دریاب کښی ګرزه
په بیله کښی دي زوال وینم نهنګه

عاقبت به ککری ور بانده ی کښېږ دي
تر خراغ چه کېنې وښی ګرځی پتنګه

هغه یار که په یا لنګ را سره نشته
داهم شکر چه نې بوی ځی له یا لنګه

دعمزي په تیغ نې خوږ ښه نې خوشحا له
مړ نی به روغ صورت نه ځی له جنګه

« خوشحال ختک »

که غوټۍ پسې وهې په لاس به در شی — چا وی دا چه په دریاب کښې گوهر نشته
که د جنګ په کار کښې ډېر دی حکمتونه — خو صفا بې له نشې ز لمیه ظفر نشته
شه عجب باد شاهی لکه خور شید کړم — یکه تنها په جهان ګرزم لشکر نشته
د منت دارو که مړ م په کار مې نه دی — که علاج لره مې راشی مسیحا هم
« خوشحال ختک »

راشه ګوره نامردان بلا و هلی — د بری میدان په پښتو دی لوی تېې زغلی
د آسمان د پاسه ګنبت ننداره نه کاه — کوز د ځمکی د تلی په مینځ کښې هلی
مړ هغه چه نوم نه یې نښان شته — تل تر تله په ژوندون پاتی ښاغلی
خوک په خپل پتی کړل کا د اغزي و — چا په خپل پتی ګډو نه دی کرلی
پښیمانه کړ نه هو مړه فا ئیده نه کا — چه په وخت کړ نه و کا بیا آخلی
چه محنت په ځان قبول کا راحت موی — رنج و ګنج سره دا دوا ړه دی تړلی
« خوشحال ختک »

بنسیا د د چاري په مصلحت دی — بیا د مړ د انو په نبه همت دی
چه سره پیو شی دا دواړه نو که — واړه دولت دی حرمت عزت دی
« خوشحال ختک »

مړدان هغه دی چه همتناک وی — د ننګیالی په کار کښې چست و چالاک وی
کار چه آغاز کا انجام ئې فرض ګڼې — په زړه هم پاک وی په خوله هم پاک وی
« خوشحال ختک »

چه په خپل دخپلو ویښو سر خرو ګرزم — څه منت به دد و نا نو د دینار کړم
چه په وازه خوله مونده شی مه یې وینم — که صدف غوندې حاصل در شهوار کړم
« عبدالقادر »

که د مځکی غوندې کوز په تواضع یم — په همت تر واړه پاس لکه آسمان یم
« عبدالقادر »

چه همت دې د تېوس دی ځان باز مکړه — ځان په رسم د جانباز و جان باز مکړه
« عبدالقادر »

هر سړی په موافق دخپل همت نظر ارینه — په وړو وړو چارو هیڅ کله کاته نکاندی لوی چاری
« عبدالقادر »

مړدان هغه دی چه همتناک وی — په هره چار کښې چست و چالاک وی
چه غم پری را شی پروا دغم نه کا — خوازه له هر چا په زیست وژواک وی
« خوشحال ختک »

چه په شان د آفتاب ندی ګرم رو یه — ستا په سر کی به سایه دهما څو ښې یم
« کاظم خان شیدا »

چه همت مې نه کا ډېر په هسکو او — لکه موج نکړمه بیم له پسو تلو
سوال مې خوی له در افشانه ابر ندی — صدف ورانه خوله خوله کړه په غوښتلو
د آفتاب په کمند نه خېژم آسمان ته — نه زدم بار لکه شبنم پر دوش د ګلو
« کاظم خان شیدا »

۳ ـ امید :

د شپې ځپېتن دي سحر ته ګوري
هیڅوك دې طمع امید پرې نه کا

له مقصوده نا امید مشه پټکلخته

دا دستور دی چه شپه و لوږې په ځمکه

په ژوندون به لکه شمع دلسرد نه شم

هر ګره ګره کشا لري نیکبخته

٤ ـ عزم او توکل :

د هوشیارو نادان هومره تفاوت دی
که په ما باندې څرخ خوري پروایي نکرم

نه رسي ترپاره هرچه دېرې اندېښنې کا

هغه باغ چه تل ما واده د بلبلو
د زړه راز و چاته ووایم حیران یم
توکلت علی الله و ینا یوه ده

په پریشانو اندېښنو خاطر پریشان شي

۵ ـ جد و جهد :

په طلب کښې دې سستي وینم درویشه
نعمتونه رنګارنګ دي په هر لوري
څو طلب هومره موندل دي په دادور
د عملو خوازه کله هغه موي !

غشي چه دېر ولې بېتېر انداز شي
کار د محنت دی د مشقت دی

هر مرغه چه د بل غوښې خوري مردار دی
دزړې په خیر دلمر په طالب ګرځه
کار به تش لستوني نشي بې دلاسه
چه تقوي د پانت نلري رحما نه

ګوندې پسرې و خپږې د صبا ستوري
باران پسه تېز و کښېتو نو اوري
« خوشحال خټك »

خدای په ځمکه کا مرغونه د هوا پېښ
« عبدالحمید مهمند »

په شتاب ور پسې صبح مرا ځي
« عبدالحمید مهمند »

چه تر مرګه پورې زما جانګزاري ده
« کاظم خان شیدا »

نا امید له خدایه غوته جبین مه شه
« عبدالرحمان مهمند »

خو د ځمکې د آسمان په مینځ کښې وت دی
د هر هر کله دانا سره په نښت دی
« خوشحال خټك

نورې کیسې پرېږده د عشق په تو کل هسې
« خوشحال خټك »

اوس په ده کښې د بلبلو آواز نشته
په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
د خوشحال د زماني سره ساز نشته
« خوشحال خټك »

جمعیت مومي خاطر له تو کله
« عبدالقادر خټك »

چه و تلې یې ددې خونې له ویشه
په غښتونې پا ندې ده جفا پېښه
بلکه لا تر طلب بخره مومي پېشه
چه حذر کا د مچې له بده نیشه
« خوشحال خټك »

چه مشق د خط کړي و خط ته ساز شي
ودو، ورو، په هر هر هنر ممتاز شي
« خوشحال خټك »

ځان حلال کړه لکه زانه شاهین مشه
لکه تیېزه هسې پروت په زمین مشه
لاس په توره کړه بې لاسه آستین مشه
د دې هسې هدنشینو نشین مشه
« عبدالرحمان مهمند »

چه زمری خپلی منگولی نه کا کښلی
مرجونړا درو مرجان هله ولجه کا
عاشقان چه ترسر تېر شی هله ښکـل کا
بازچه والوزی له جالي هله گوری
چه داور بخری یاد سره رفیق شی
چه سیلاب دغره دسره نه روان شی

هومره نه وی څر بې غوښې ورته ملي
چه قبول کاندی د بحر خوني چلي
دابرو یستي خولي لکه بجلي
د کبکانو ښایسته سترگی کجلي
بیا ماله کا به ملکو نو لمبي بلي
بیا هاله بیانی په میخ د بري خخلي
«خوشحال خټك»

＊ ＊ ＊

په تحصیل پسی یی څکه کوښښ بویه

خپل هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
«خوشحال خټك»

چه تو ده تر خه قبول لکه دریاب کا
چه لمبه یی د آتش کړه په ځان تېره
د کمال کسب پیا به دسعا دت ده
نه هم زده مراد وغواړه له عمله

هم هغه د قیمتی د ر و مـاب شـه
له هغه پسه د گلا بو گل گلا ب شه
هغه ښه چه د کمال په اکتساب شه
چه په علم یی عمل و کړ کامیاب شه
«خوشحال خټك»

ښادی عم غوندي آسانه موندنه شی

سور په خپلو وینو لعل د بدخشان دی
«عبدالرحمان مهمند»

زر ندوهله څه حاصل کاندي چه گرزی

یو زمان قراری مه کړه له طلبه
«عبدالقادر خټك»

له آزاره چا بازار مو ندلی ندی
تلوار مه کړه په خپلوار به برخه درشی
په قصور مطلب موند نه شي پسی پاسه

له انگاره چا گلزار موندلی ندی
بی له واره چا خپلوار موندلی ندی
له گفتاره چا کردار موندلی ندی
«مطیع الله پیر خیل»

کار کوه کار په کار هم کار دی
عقل څه بل دی خبري نور څه دی

تاوان په ځان باندي خالی گفتار دی
گو تره گوینگه طوطا طرار دی
«عبدالقادر خټك»

لکه عامل شوه د خا ورو لاندي
او س په خبره برول و بل دی

عمل هم ورك شو په مځکه باندي
دا بیت بازی دی عالم یی کا ندی
«عبدالقادر خټك»

کله به لا درومی له مایي دسحر خو بها

خوب بیغمه نه کا چه په مځکښ یی منزل دی
«عبدالقادر خټك»

چه منت په ځان قبول کا نو راحت شی

چه عارف د مصیبت شی عافیت شی
«خوشحال خټك»

٦ ــ صبر او استقلال :

غشی چه د ېر ولی ښه تیر انداز شی
کار د محنت دی د مشقت دی

چه مشق دخط کړی و خط ته ساز شی
ورو ، ورو ، په هر هر هنر ممتاز شی
« خوشحال خټك »

مړ تېي د هر چا نندي سره سمې — دخرد بار د فیل په شا باندې مثقال دی
نه چه لافې د مردانو د میدان کړی — په میدان دی کوم راوړی استقلال دی
که همه خلق یې سنز شه پخندانه — بېچاره خوشحال په خپل هنر خوشحال دی
« خوشحال خټك »

دمرد چه صبر چه استقلال نه دی — چه غم پرې راشي پکښې خوشحال نه دی
مرد دی یې هیڅ ده و زما په بوهه — که یې په جاه ودولت شوك سیال نه وی
« خوشحال خټك »

اضطراب به دې خلاص نه کاله فضاء — مستقل و ر ته په صبر و تحمل شه
« عبدالقادر خټك »

په تاکه راشي خدا ته لو یه — ته په تسلیم صبر ته بو یه
ته به یې دفع په صبر و کړی — نه په لښکر و په زر او زور یه
« خوشحالی خټك »

صبر و نیسه په نحکښ که مراد غواړی — هیڅ کړی دغه کار په شتاب ندی
« عبدالرحمن مهمند »

ای حنانه صبر و کړه مراد به مومی — د فلك زر نه په وارده پس و پیش
« مرزا حنن »

خلاص به نه شی سر کشان له گوشمالی — چه فلك په جهان شته دی تلوار مکړه
« کاظم خان شیدا »

دا نا یې مه گڼه چه صبر نه لري — چه صبر نه لری حکمت به څه لری
سړی د صبر به کار کښې و زمینه ! — چه صبر ناك وی هر څه به ښه لری
« خوشحال خټك »

صبر ناکو سره جور فلك نه کا — د فلك جور د چا چه سبکسار و
« خوشحال خټك »

ژوندی که گرځی خان یې ژړلی دی — تور زن د سر به وینو لړ لی دی
چه صبر نه لری ظفر به نه مومی — ظفر له صبره سره تړ لی دی
« خوشحال خټك »

شورش مکړه د گردون له کشمکشه — اومه کلکه کا مرغی له اضطرا به
« اشرف خان هجری »

٧ــ دوخت اهمیت :

دو باره دي را تله نشته په د نیا — ن دې وار دی که دروغ کړی که رښتیا
هر چار چه تر وخت تېره شی عنقاشی — عنقانه نیلی په دام ککښې د هیچا
تر وروخ تېری او به بېرته نه جار وزی — نه جار وزی تیر ساعت به بېرته بیا
تېر ساعت په مثال مړی د لحد دی — مړی چاری ژو ندی کړی یه ژړا
هره نېه چه صحیح گڼه به زړه کښې — په غر ور به هغه نیه نکړی ی خطا
په عمل د نیکو بدو فهم و کړه — چه به دا کښې دې بهبود دی که بدا
« عبدالرحمان مهمند »

چه بې وخته ارمان کا به وخت ورته وي

که د پېره سعیه کوښښ کړي څه شی
که هر څو مېچ په بېړی ملاح کا

آبشاره ! ولی دا هسې ژاړې !
که قتل فریاد کړې په کاڼې سروهې !

کړل دي ویل دي دوا ړه اوان لري
چه کار د ننن ورځې پربږدې صباته

۸ - ژړه

شه سړی پردې بدلا سا په نیکی خپل کا

بوزړه د خوشحال ندی چه جهان یکبر ایده شي

دوا ړه ښکو نه ډکه تن دی
زړه یې چون اوبیچکو دی

خو دي زړه خاندی خوله دي خندا کا
مدار د هر چاري په زړه دی

د ناز کدلو اطو ار مشکل دی
ه م یې ننته ګنډل یې هم لا

مېرو سوځه په اور کښې شراب وښه

که هزار ځله تقوی پرهېزګاري کړي

قلب د دمومن ګوره ملقب په عرش الله دی

چه زړه ژوو دنیا خلو ... پروا وي

وګوری واړه ګناروته خپل کا
څو کښې چه آرام ګټی د ښکو نام ګټی

د هغه عالمو ز ... د و ښکو دی
« عبدالرحمان مهمند »

په وخت چه نکړی یې وخته څه شي
په ژانګی چه کښېوزی بوري هاله شی
« عبد القادر خټک »

له چا فریاد کړي خوك بسی غوا ړی
بیا نه را نشي او به نچه لاړی
« عبدا لقادر خټك »

چه وخت یې تېرشی افسوس ارمان لري
هو ښيار به نه وی دا خوی نادان لري
« خوشحال خټك »

کومه شاغلناده چه خوك بد کا زړه دیار خپل
« خوشحال خټك »
د هر چا زړه مر آت دی صفائی وراره بويه
« خوشحال خټك »
کار د تن جوړوی زړه
خوك دا غمو شه ګڼی زړه
« خوشحال خټك »
چه زړه دي ژاړی ستر ګی ژړا کا
زړه دی مفتی دی هره فتوی کا
« خوشحال خټك »
په دا به بوه شی هر چه عاقل دی
که زخمی شوی د مینا دل دی
« کاظم خان شیدا »
در ته وايم خود زړونو آزار مکړه
« عبدالرحیم هوتك »
شه دي نشته چه مدام دل آزاری کړی
« عبدالرحیم هوتك »
زار زار جوړ چه د زړه په بازار بلوسی
« دالپوری حافظ »
تر وکه زړه د سړی بوسی څه ښکار
« عبدالرحمن مهمند »
مردان هغه دی چه کار د بل کا
د خوزو زړو نو دارو په تل کا
« خوشحال خټك »

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه سره سم دی و اده مړونه ! ... نه سره سم دی دهر چا زړونه
زړه هم هغه ګڼه چه اکثر غرشی ... که بیا ندي راشی هزار غمونه
«خوشحال ختک»

مرهم په زړه‌زده پسر هارونه ... دا نیا به ګل کړی نادان خارونه
په هره سوړه لاسونه مه منده ... پکښی به خوب کا خونی مارونه
« خوشحال ختک »

زړه دی دهر چا سره صفا وی ... په‌چا ګرم مه‌شه که‌دي رضاوی
که‌څوک کئ ناحقه اتا پرخاش کا ... اند وه ئي مه‌کړه ظفر به ستاوی
«خوشحال ختک»

په بدن کښی دزړه اهمیت .

زړه په مثل د پادشاه دی ... هر اندام د ده سپا دی
ټول د ده فرمان بردار دی ... دی پادار دوی خدمتګار دی
کل اعضا یی مسخر دی ... د ده حکم ته مضطر دی
په فرمان یی خوله ویل کړی ... لاس نیول ، ستر ګی کتل کړی
په بدن کښي ګوشت پاره ده ... چه څوک چنو تي یی جثه ده
چه وی راست شی راست بدن شی ... چه فاسد شی فاسد تن شی
پس چه شو صلاح فسا د ... تمامی په زړه بنیاد
ته مدام اصلاح دزړه کړه ... په هیڅ وخت غفلت مکړه
زړه په مثل ګنجینه ده ... د ګوهر و خزینه ده
ډیر پکښي دی جواهر ... قیمتی نفیس نادر
اول عقل په ګوهر دی ... د جمله نعمتو سر دی
بل ګوهر یی معرفت دی ... زیات ترنورو په قیمت دی
نور علمو نه حکمتو نه ... واړه دی اوی نعمتو نه
چه زړه هسي خزانه ده ... د ګوهر و ګنجینه ده
پس لازم یی ده ساتنه ... له جمله ؤ غلو ر هزنه
چه دښمن یی تالا نه کا ... جواهر یی یغما نه کا
«حبیب الله کاکړ»

چه‌غرقاب‌شی نورمږ ګان په‌نم‌دزړه ... نورخراب شی خانمان په دزړه
عبث‌وای غم دزړه وبوالهوس ته ... څه‌پوهیږی هلکان په غم دزړه
په بل مخ بانديي سوا د یار له مخه ... ما ترلی دی چشمان محکم دزړه
چه‌یی‌عرش او کرسی لاندي‌ترقدم‌دی ... بالا تردی هسي شان قدم دزړه
دخلیل له کعبي ١٠ کعبه ده اوبه ... که‌آباد کاڅوک ویران‌حرم دزړه
که‌نور خلق قدمونه ږدی په مځکه ... مادی ایښی په آسمان قدم دزړه
دامکان‌چه‌دآسمان مځکي‌ترمیان‌دی ... یو خلوت دی دامکان سلم دزړه
زه مرهم دزړه له‌چا غواړم بی‌یاره ... چه کړی نشی طبیبان مرهم دزړه
صورتی همدان ډیر دی په دنیا کښی ... ولی نه مومی رحمان همدم دزړه
«عبدالرحمن مهمند»

همیشه په ځای د شکر شکایت کړې!   منکر پېږې په عطا د سبحان وایې!
در ښېلي خدای د هرې چرې توان دی   په هر توان کښې خپل ځان بولې ناتوان ولې!
زړه د نفس په پیروی در څخه لاړ و   د خبیث په لاس دې ور کړ و قرآن ولې!
« رحمان »

بنګ شراب سرود کوه عبدالقادره!   خو یو مه کړه آزرده د مسلمان زړه
«عبدالقادر»

مرده دل دې له تقره زړه بیرون کا   یو ساعت په کور کښې نه پرېږدی څوک مړی
جمعیت چه له دنیا په دنیا غواړی   هغه غړی په معنا د شګو پړی
«عبدالقادر»

هر څوک چه یو کا زړه خوله خپل دواړه   دو یم یه نیت شی ثابت له واره
که کمی ورغی په دین د نیا کښې   تاوان یې واړه وزما په غاړه
«عبدالقادر»

هغه چه ستا دی چه یې سائل نکړې   ویره مې کېږی چه یې د بل نکړې
که دادې خوی دی دادې خصلت دی   خپل به پردی کړې پردی به خپل نکړې
«عبدالقادر»

چه زړه له تا نه د چا ښه کېږی   ښه کړه دعا ګټه دعا قبلېږی
ازار د هیچا دا خستو نه دی   ښېرې د خوږ و زړو نو لګېږی
« خوشحال ختک »

لتو مه ګنج د زړه په ویرانه کښې   پروا نکړم د شهر په عسس
«شمس الدین کاکړ»

زړه ولاړ شو اوښی یو وار بیا ولاړ نی   لکه چیر ته ابشکر د روی د سلطان دوست
« مرزا حنان »

زړو نه مه ماتوه لعل د بدخشان دی   بیا مشکل دی رغول د شکسته ؤ
« خواجه محمد بنګښی »

چه بهتر تر در ګوهر دی هغه زړه دی   چه پراخ تر هر کشور دی هغه زړه دی
مکرم په مخلوقاتو کښې انسان دی   په انسان کښې چه بهتر دی هغه زړه دی
کم یې مه بوله بېحده مشرف دی   چه د خدای باندې نظر دی هغه زړه دی
دمکې حج خو موقوف په یوه وخت دی   چه مدام حج اکبر دی هغه زړه دی
که هر څو یې صفت و کړم څه به و کړم   چه تر حد صفت بهر دی هغه زړه دی
د زړه شان خو یو بیحده عالی شان دی   چه تر ډېر خوبو خوبتر دی هغه زړه دی
سرچشمه د معرفت د لوی دریاب دی   چه محل د در ګوهر دی هغه زړه دی
څه سیالی به نیشکر ور سره کاندې   چه شیرین تر نیشکر دی هغه زړه دی

دا د خولې په وېل حکم دقاضی دی
چه ظاهر وباطن دواړه يې رو ښان دی
هيڅ اشيا يې لـه فتره بېرون نه دی
زه نبي به يې نن ککم هر بيان کړم

چه مقبول دخدای په در دی هغه زړه دی
چه دا همسې بلند لمر دی هغه زړه دی
چه د درست جهان دفتر دی هغه زړه دی
چه منبع د هر هنر دی هغه زړه دی
« عبدالنبي »

دلجوئی به دي تمام وګړی و کړی

کـه نه هم د د لجوئی په جستجوی شی
« قلندر »

داپند له مانه په زړه کښې ياد کړه
زړو نه د هر چا په احسان ښاد کړه .

خو دي لاس د سې مروت د اد ککړه
آز اد بنده ککړه بنده آز اد ککړه
« عبدالقادر خټک »

۹ ـ ژبه

غولا دي تو ره وی که اويه تبه !
ډېر يې بلا به د ر خخه وا وړی

تر دا لا بده ده بد ګويه ژبه !
ژبه که بده کړي د پند طا لبه !
« خوشحال خټک »

پهواك چه نه لري په کام کښې ژبه
به بده ژبه ځا ن ځی جهـا ن ځی

که ګنګك شی ښه دی په لويه تبه
ايمان لا هم ځی و اوره طا لبه !
« خوشحال خټک »

خوږه مړی ده کـه خوږه ژ به !
هنر هم دادی کـه دا هنر لري

چه خوګلا يری خپل کړی زما صاحبه
چـار به دي تل وی تر سيا ل غالبه .
« خوشحال خټک »

که هر خو ېې يي تر صحبتو نه
لا به يه ژ به ډېر فهم و کړی

علـم اد ب لـري فصا حتـو نـه
د ژ بې د ېر د ی قـبا حتـو نـه
« خوشحال خټک »

ژبه عادت کړه په ښه و يلو
که يې عادت کړي په بد ګوئی

چه دي عادت شی هغه تر تلو
مخ به دي تور کا تر ېر د و خپلو
« خوشحال خټک »

په مرهم دخوشامند سره روغ مشه

هغه زړه چه پکښې تيغ دژبان کښېني
« پير محمد کاکړ »

په مجلس کښې دمرورو ځکه زاړی

شمعې هم ÷ کا ره کو له بله ژ به
« عبدالله يوپلزی »

هر سړی چه شی ګويا لکه قلم

سر به يې شی له تن جدا لکه قلم
« عبدالله يوپلزی »

درست عالم په داخبره خبردار دی

چه بلبله خپلې ژ بې به قفس ککړه
« خوشحال خټک »

روهي ګلمونه (٥٢٥) ب ـ ر دار محمد ح ـ راج الدين ، ر محمد امين ، ن رجب علي ، ٥ اجرائيه پښتوټولنه ٢٦ ـ ١٢ ـ ٤٢٥ ع

سلامت کاروان به تېر کړی له رهزنه

که جرس رنګه نکړي په غوغا ژبه
« ملاجمعه »

که تازی ژبه هر ګوره ښه ده
چا یې پلو دجمال وانه خیست

فارسی هم ډېره په خوند خوږه ده
پښتو لاهسې بکره پرته ده
«خوشحال ختک»

ژبه په تن کښې څه عجائبه ده
چه ښه مې څېر کړ ښه پرې خبر شوم

صحت هم ژبه ده ژبه هم تبه ده
جنت هم ژبه ده دوزخ هم ژبه ده
«خوشحال ختک»

جنګ دهانی او مزری آسان دی
چه خپله ژبه یې په خپل فرمان کړه

د خپلې ژبې آفت لا ګران دی
هم یې رستم ګڼه هم لا لقمان دی
«خوشحال ختک»

که څوک نیکان دی که څوک بدان دی
مه یې ستاینه کړه مه یې غند نه

پدا دنیا کښې چه په هر شان دی
نه به یې څه کړې چه دخپل ځان دی
« خوشحال ختک»

دهوښیارو ژبه پټه وی په زړه کښې
لېز اوډېر ویل به نکاندې بې ځایه

راز به نه وایی اشنا ونا آشنا نه
هیڅ باطل و یل به نه وایی و چا ته
«خوشحال ختک»

ژبه عادت کړه په ښو خبرو
دخوند مثال یې شکری وایم

خبرې ښې دی ښه تر شکرو
قدری ډېر دی تر مرغلرو
« عبدالقادر »

لکه وډی له میدان ګوی داخه ژبه

نه بې شی وډای په تېره کړی شمشیر ګوره
« عبدالحمید مهمند»

که دین دنیا غواړې پرده پوشی کړه
که نه خاموش یې نه پرده پوش یې

فتنې له خولې پاخې نو خاموشی کړه
بېخوده پر پوزه باده نوشی کړه
« خوشحال ختک»

سخی یې مه ګڼه چه نغن بې خوار نه وی
که دا شمند وی تفسیر یې یاد لولی

پاتو ری مه بوله چه پرې پرهار نه وی
چه ډېر ویل کا دی به هوښیار نه وی
« خوشحال ختک»

ښې خبرې در ګوهر خاموشی مهر

دانا تل ځکه په خوله دغه خاتم ږدی
« عبدالقادر ختک»

د میرو میره دخانو خانه
دا رنګ لوی یې به هاله روزی کړی

د جهانبانو جان او جهانه
که وې نیکنیته او نیک زبانه
«عبدالقادر ختک»

بحر خاموش دی سیلاب غرغر لری — سیلاب تش لاس دی سیند لمن پر لری
دسیلاب گېدﻩ دکانړو دکه ده — بحر یه گېډه کښی قیمتی در لری

«عبدالقادر ختټك»

لهخامی جوش وخروش خېژیلهدېګه — دیله خپلې پختګی پختګان چپ
په ابو بهدې ډیوه شی دمراد بـله — کهصدفغوندیپهصبر کړیدهان چپ
چه دانه پهخاورو یته شی خوشهشی — په کو ګل دننه وساته ارمان چپ
دبلبلو ناري ښې نـدی پر ګلو — چهپهسر ولمبو کښی سوځی پتنګان چپ
لـکه کاه اوکـهربا چه سره بولی — هسیپتهخوله‌بلل کاندی یاران چپ

«عبدالحمید مهمند»

سپین ویل دحق کوه عبدالحمیده! — کهیه زبه اویزان شی لکه صبح

«عبدالحمید مهمند»

تماشا دزمانی کوه عظیمه! — مه له خولې نهځه وباسه مهځه وایه

«عبدالعظیم رانیزی»

صافدلان له گفتګو یه خفه کېږی — شی نفس دآئینی پرمخ غبار سخت

«مرزا حنان»

۱۰ اخلاص:

ګوره څه بلند مقام دی د اخلاص — چه جهان واړه غلام دی داخلاص
کهله ځمکې نه اسمان تهځاته ګران دی — د اسفر په یوه گام دی داخلاص
چه خبر کا مخلصان له علم غیبه — داهمه واړه الهام دی د اخلاص
در واج د رسم عمر مدام نه وی — لکه عمر چه مدام دی داخلاص
بی اخلاصه حلاوت د اسلام نشته — که اسلام دی خو اسلام دی داخلاص
څهعجب دی کهمستان وی تری چاپېره — هرساقی څخه چه جام دی د اخلاص
څه عجب دی که همای په دام ښیلی — هر صیاد څخه چه دام دی د اخلاص
درحمان کلام په داسبب شیرین دی — چهیی هر کلام کلام دی د اخلاص

« عبدالرحمان مهمند »

هرباغی بوزي بنده کاندي اخلاص — هر بیشرم شرمنده کاندي اخلاص
آب وتاب بی عالمګیر لکه افتاب شی — هرجبین چه تابنده کاندي اخلاص
هیڅ پروای دحیوان په اوبو نهشی — هغه ژوی چه زنده کاندي اخلاص
هیڅ مقراض یی غوټولی په خوله نهشی — هرپیوند چه پائنده کاندي اخلاص
هغه کار چه سحر گر کاندي پهسحر — ترهغهیی ځوچنده کاندي اخلاص
سند لاسه زوند کافر دلو کاو — واسلام ته خواهنده کاندي اخلاص
دنفاق له اهله ځان ژغوره حمیده! — په‌لباس بهدي ګنده کاندي اخلاص

« عبدالحمید مهمند »

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر باغی او هر سرشوخه هر بی شرمه — همه واړه شکسته کاندي اخلاص
په نیکي نوم په عالمگیر لکه افتاب شي — مغه څوك چه همیشه کاندي اخلاص
د نفاق د شپې تیاره به رڼا ورځ کا — چه سحر غوندي خنده کاندي اخلاص
که بې پښولره راتقی ملامت یم — که انسان له درنده کاندي اخلاص

« شمس الدین کاکړ »

۱۱ ــ راز ساتل :

چه بل خبر کړي د زړه راز په — هوښیار په څه یی و ماته وایه !
هرچه هوښیار دی هنر یی دادی — خبره نه کا چاته بی ځایه

« خوشحال خټك »

د باد شاهانو په راز خبر مه شه — که یې خبر شي ځان ته غاوره مه شه
راز یی د زړه په صندوق کښې وساته — په ښکاره ول یی چاته لر بر مه شه

« خوشحال خټك »

که چاته و کړې د زړه خبره — تا کښه یې و کړي چه وبی نغره
که دی خپل ځوی وی گمان پرې مه کړه — چه به یی نه کا چاته ظاهره

« خوشحال خټك »

که پیځایه زر کې نه ونیکی آواز — نه صبا د ځنې خبرو ، نه شهباز
سکه لیه دي خبر پهسې معلوم پیږی — چه خپل صوت دی هر سر ی اړه غماز
د منصور وحال ته گوره حال ئې څه شو — خدای دي فاش د هیچا نه کاندي پټ راز
دریغه دریغه که وروستی عقل دومی وای — د انجام خبري نه شي په آغاز
چه منکر پري اعتراض کولی نه ئی — دا د شعر دی رحمانه ! که اعجاز

«عبدالرحمان مهمند»

ته چه ما یو ښتي دیار له حقیقته — څوك دیار خبري کاندي واغیار ته

«عبدالرحمان مهمند»

خاص خلوت د ښکلیو عام په وخت د خط شي — کم فوت سري له هر چا سره راز کا

« عبدالحمید مهمند »

ځای په ځای په ستا دمال حساب کاوه شي — خپل اسباب د کاله مهیه مزدورته

«عبدالعظیم رانیزی»

هوښیار به هر کله زمانه سازوی — په دانائی به یی د کار اغاز وی
نادان به هیچری په داخبر نه وی — په هرهر کار به یی بیځایه راز وی

« خوشحال خټك »

زړه بیځایه مه را باسه و بازار ته — وایه نشي په کو څو دخلوت راز

«عبدالله بوبلزی»

منصور راز ظاهر او سوئی ته و خوت — د خلا خبري کله په ملا شي ؟

« دالپوري حافظ »

۱۲- زر:

اوس پەدا دور ماولیدل خوازه دی
نورو چار وو ته څه کوري دا گوره
څه‌کەڅه‌چه د آسمان ښایست پەزردی
شاهزاده بی زرو گوښی تنها گرځی
زور، قوت، حرمت هوري دروسی چه‌زروی
هر مراد چه‌دسړی وی په دنیا کښی

تر پدر تر برا در تر پسر زر
چه صاحب دمسلمان کا کافر زر
ستوری زردی آفتاب زردی قمر زر
دهندو سره روان کا اننگر زر
دپادشاه په‌سر څوك کښېږدی افسر زر
دطلب په وخت یی ور کا دربر زر
«خوشحال ختك»

په خالی کیسه به نرسی تر کامه

څه حاصل که بوعلی شی په قصو!
«خوشحال ختك»

که‌هرڅومشکل کارونه درته‌پیښ شی
ماچه ولیده خوازه دی پدنیا کښی

فکرمه‌کړه چه‌آسان به په زر نشی
خوسړی دې یی په مینه کا فرنشی
« خوشحال ختك »

که‌بتهوی په‌اوریخ کښی‌هم ترمیاشتی امرتېری کا

همه‌عالم خبردی چه‌زر ښه‌دی له‌درمه
« خوشحال ختك»

زردی‌چه ز برمه دننگ وشرم کا
دېر گران کارونه‌په زر آسان‌شی

صحبت د هرچا و بله گرم کا
زر په‌فولاد کښېږدی فولادهم‌نرم کا
«خوشحال ختك»

زردي هرچاته اعجاز معلوم کا
وینځه میرمن کا خادم‌مخدوم کا

معدوم موجود کا موجود معدوم کا
زر په‌سندان کښېږدی سندان‌هم‌موم کا
«خوشحال ختك»

بادشاهان ښه‌دی په‌ځوانو زر ښندی
زرسردا دواړه تو گو دېر گران دی

ځوانان‌پري ښه کا چه‌ورته‌سر ښندی
یویوی و ښندی نه‌یی هر یو ښندی
« خوشحال ختك »

زرپه بده ورځ په کار وی
دزر دار بلا په زرو
چه سپروی گذار په سپر شی

هوښیار څکه ساتی زر
د نا دار بلا په سر
چه سپر نه وی لاس شی سپر
«خوشحال ختك»

چاومانه نصیحت کړ چه زرښه دی
چه‌په کور کښی خزانې لری دزرو
هر بادشاه چه خزانه ور څخه نه‌وی
هرسړی‌چه په‌نام لوی په‌دولت کم‌وی
په‌امثال یی دهغې مرغی مثال کړه
گوره مادهغه څر نگه ځواب ور کړ
ماوې مرد لره خونام بویه نا دانه

تو اول به کا دزرو چه خبر دی
هغه کس که‌یك تنهادی زورور دی
عاقبت ورڅخه تار پتار لښکردی
په‌معنا بدر نگه ښځه سپین خادردی
چه‌سینه یی کشاده تن یی لاغردی
پري‌به‌بوه‌شی هرسړی‌چه‌دا نشوردی
نه دزرو تولول چه بد هنر دی

که هندوخته انبار انبار مهران وی — په‌مهرانو به ښه نه شی مختصر دی
که په‌خره‌باندې‌دزروصندق بار کړی — خر به‌هیڅ پداښه نشی خر خوخردی
چه‌هنر یی دلویی وښویه لاس کښې — دهغه وجود پارس شو واړه زردی
«خوشحال ختک»

لکه‌نوم یی دزهب وربانډې کښېبود — چه‌دباد غوندې هردم کا ګذرزر
«عبدالقادر»

که زده سخی اری چه مال یی نه‌وی — په‌ځان مې ولید څه حال‌یی نه‌وی
که باز داواړه هنر د ښکار لری — ښکار به‌په‌څه کوی چه‌بال‌یی نه‌وی
«خوشحال ختک»

ددولت اهمیت

ژبه هم ښه ویښا کاندې چه‌یی وینه — دخاوند په‌لاس کښې‌زراو درهمونه
ژبور ور له ورځی ویښا بی اوری — ددرهم خاوندان تل‌وی په ویاړونه
که‌درهم بی ځنی ورك شو شی نتلی — پر ژړی یی وی په خړو پېژندونه
که‌بلای سونی(۱)وبولی خلق وایی — داویښا ده رښتیاینه له رښتو نه
که‌بې وزلې ووایی ر ښتیا خبره — نور خووایی دخوسونی‌دی تېرونه
هو، درهم ښندی هرچاله لویه برخه — ددرهم دخاوند هرځای پرتمونه
درهم ژبه ده که خوك ژبور کېږی
ده وسله که‌خوك به کاندې قتالونه
«ابومحمد هاشم‌ابن زیدالسروانی البستی المتوفی ۳۰۰ه»

چه‌نېستګاره‌شی که‌ځوی داحمدشاه‌ئی — ترتازیات په‌دېدبه دی تا کرداس
«عبدالله یوپلزی»

* * *

۱۳ ـ خپل قام :

هرسردارچه دخپل‌قوم دبدوخیال کا — آئینه‌دې‌دخپل‌ځان‌حال‌دجمال(۲) کا
پرې کوی ترخپلوپښو لاندې‌ښاخونه — چه‌بدی دخپل‌عزیز په‌زړه‌نهال کا
عاقبت هغه سردار شی مردار پاتی — چه‌یی نفس دخپل بدوته لېوال کا
چه‌دبل‌و سرو مال وته هوس کا — ترهغه پخوا به‌ورك خپل‌سرومال کا
هم‌هغه به‌یکښې پربوځی دامتل‌دی؛ — چه وبل وته کوهی کښی وبال کا
دهغو په‌خونه پېښ جنګ وقتال شی — چه‌هوس دچا دجنګ و دقتال کا
چه‌له خپلو لاس و پښو شی بې‌مجاله — له‌غنیم‌سره به‌جنګ‌به کوم مجال کا
په‌پردو مړانه نه کېږی بی خپلو — له‌لحده دااواز جمال‌جلال (۲) کا
چه‌تر خپله حده پښه غزوی وړاندې — زمانه به‌یی جمال غوندې پایمال کا
پردی نجره هیچاندی خپله کړې — بلکه‌خپله به‌پرې بایلی چه‌داخیال کا
« عبدالحمید مهمند»

---

(۱) لغات ؛ سونی : دروغ
(۲) جلال اوجمال ـ دوه نوموته اشارت دی ، «خادم».

١٤ ـ وطن :

دوطن ونـي چنـدن اګـر دی   خاوري يې واړه مشکه و عنبر دی
کـه سرای ونورو تـه سنګپر دی   کاڼې يې ماڼـه واړه سره زره دی
« خوشحال خټـك »

درزی‌لاګنـزلری مقراض‌سوزن لری   یوجمدر ګوتی خو شحال خیرن لری
کوچ‌یې اسان دی مشکل هیڅ ندی   غـم دیـارا نـو درد د وطـن لـری
« خو شحـال خټك »

هغـه ورځ دهجرغـم لـره سرا شوم   چـه لـه یاره پـه ژړا ژړاجدا شوم
ماهلـه مـاتـم دځـان و کړ په ویـنـو   چه اتـلك وتهمي شاشو پـه ژړاشوم
اوس پـه‌څه دوطن کـانـي‌بوتی ژاړم   درخصت سلام‌مي کړی‌تري جدا شوم
بوناوك‌مي پـه‌دل لـك‌راووړله کوره   زاروجارمي دباغ ونه کړ خطـا شوم
په محنت‌می یورباض جوړ کړپـه‌دهر   لامی ګـل‌بوی کړی نه ځنې سواشوم
شبن‌فلـك پـه خذ بداسورشو لـه‌هوسه   چه‌هوړی جبـل‌په مخزه ورته شاشوم
یوپـاړو پـه د کن‌نشبـه چه‌می‌دم کـا   ګرفتـار په کـنج‌و کـاو داژ دهاشوم
« اشرف خان هجری »

د وطن په یاد

ستا دعشق له وینودك شوځیګرونه   ستا په‌لاره کښي بـانـلی ځلمی سرونه
تـاته را شمـه زړ ګی زمافارغ شی   بي له تامي اندیښني دزړه مارونه
که هرڅومی‌ددنیـا ملـکونه ډیرشی   ز ماهیـر نشی داستا ښکـلی باغو نـه
د ډیلی تخت هیرومـه چه رایاد کړم   زه د خپلي پښتو نخوا دغرو سرو نه
در قیب‌دژوند متاع به تارپتار کړی   چه په تورو پښتـا نه کـا ګـذارونه
د«فرید»د«حمید»(١) دور به‌یاراشی   چه‌زه و کـاندم په هرلوری تاختو نه
کـه‌تمامـه دنیـایوخوا ته بل خوایی   زمـا خوښ‌دی ستاخالی تش‌د ګرونـه
(احمد شاه بابا)

خـــوار غـ ریـب او بېـنـوا وای   خـوو طنـه ! ستـا پـــه خــوا وای
وا تــه غـواړ مـــه لـــه هنـدده   چــه و طـن بـــر خــــه زمــا وای
خــو ژونــدی یمـه تــر مـر ګــه   هــم مـاغـــه آ ب و هـــوا و ای
مېشتـه خـو ښ یـم پـه وطن کښی   نـــه چـه هنـــد وا ړه ز مـا وای
نـه دي هنـد شی نـه دي نوم شی   همـــا غــــه بیـــد بیــد یـــا وا ی
چپر ها ر کـښی کـلا شیـخ وای   ر ز ق ا لله ا و مشغــو لا وای
« خواجـه رزق الله »

بی وطنه نهـاپروت‌یـم‌پـه‌غربت کښی   نـن لـه مـاسره همدم د صنم‌غم دی
دهواداشنـا پـه ستر ګـو لیده نشی   که‌پـه‌خوب‌راتـه‌حاضرشی‌بس کرم‌دی
قاصدان لـه روهه رانغـله مدت شو   سلام بـادرا ر سوی منت‌یی تـم دی
« اشرف خـان هجری »

---

(١) فرید : شیرشاه سوری ۰ حمید : سلطـان حمید لودین

پښتنې جونې دې زلفې بادنه نيسي   چه شمال يې بوي راوړي په رنتمبور (۱) کښې
« اشرف خان هجري »

خو به فخر د کشمير په دوشالو کړي   خو به خيال کړي په اطلسو د فرنګ
« پير محمد کاکړ »

نسيمه ور شه د « سراي » سواد ته   له هغه پسه افضل آبا د تـه
سلام م وکړه پـه دواړه لاسه   د رود په وارو ګـل و شمشا د تـه
« کاظم خان شيدا »

که ګذر په خير ابادو کړي نسيمه !   يادي ګېدت وشي د «سراي» د سيند په سيمه
په وار وار سلام زما ور ته عرضه کړه   ور سره زما د لوري خو تسليمه
ابا سيند وته ناره وکړه په زوره   و لنډي ته و ينا و وايه حليمه !
ګونديوي چه پيامي ستاسي جام روزي شي   په ګنګا جمنا به نه وو له قديمه
چه سري اوبه دغره نشته په هند کښې   تري توبه که واړه ډک وي له نعيمه
خدايه زړه مي په وصال دهغه خوښ کړي   داچه اوس ورځني لري دي دوه نيمه
هميشه به په هند نه او سي خوشحاله   عاقبت به عاصي ووزي له جحيمه
« خوشحال خټک »

نور جهان سقر شو بـا ندي سراي دار القرار دی   که له به خوشحال دار القرار لره ور درومي
« خوشحال خټک »

د خوشحال د زړه خوښي نشي بې سرايه   خپل وطن يې په هر چا با ندي کشمير کړ
« خوشحال خټک »

دهواد ياران مې هر زمان يادېږي   چه نې مخ په خوب کې وونم ويادم
«خوشحال خټک»

ښه په هند کښې چنبا ګل دی   تر دا ګـل د وطن خار ښه
د سراي قدر نور چا نـزده   په خوشحال دی ترفر خار ښه
« خوشحال خټک »

درزي لا ګـزلري بيا تې سوزن لري   يو جهدر ګوتې خوشحال خبرن لري
کوچ يې آسان دي مشکل هيڅ ندی   غم ديارانو درد دوطن لري
« خوشحال خټک »

۱۵ ــ مسلماني :

پـه دا دوه حرفه مسلماني ده   هرچه نه پسندي په ځان پـه چامه پسنده
چه يې اوس به تولولو نه مرېږي   همدا خپل دولت بـه و کاپه تا شنده
« عبدالقادر خټک »

چه نه پسندي په خپل ځان هغه مه پسنده په بل ځان   همداده که ته يې ګوري په صحی مسلماني
نيکانو سره ز يست روزګار په مهر و محبت کړه   بدانو سره ز يست روز ګار هم بويه لساني
«خوشحال خټک»

پـه قـوت بـه داسـلام کـړي   د کـفـار انـکـار غـارت
« دولت لواني »

---

(۱) رنتمبور ديو ځاي نوم دی چه شاعر هلته بندی و « خادم »

دمسلم نښانه داده که يې و ينسي

پسه مسلمو کښې خاصه مسلم هغه دی

١٦ ـ آزادي :

وهرچاوته چه و گورم فرياد کا!
په جهان بههيڅوك نهوی چه آزادوی
عقل وهوښ يې و سړی وته پيدا کړ

چه سړي شړومبی يې چښم پهوخت داوړی

دحاتم دسخاوت خبرې مهکړه

که يې تهپه منت مومی وايی مغلمه

دمغل منصب مې پر پښودهسې خوښ يم
دانا دره عقيده لکه زما ده !
دمغل وتهپههسې کار ښکاره کړم
آزادي تر باد شاهی لاتيرې کا

چه نوکری کا څوك دېر گنده کا
تر آزا دی نه بهتر هيڅ نشته

طمع پلاده اصيل بنده کا !
ماده پر ليدلی دی چه طمع نه لري

لکه ونه مستقيم په خپل مکان يم

که دعقل څه اثر لري و سر ته
په نظر دهغو خاوره سره زر کېږي
بی منته جام د زهر و خکلی ښه دي
ديوسف له حاله زده که دغه پسه
دي فلك و چاته هيڅ بخښلی نه دی
که له خدايه دوي خلقووته مخ شی
هميشه به در په در گرزی ر تلی
ددې سست بدن منت پهرحمان باندي

چه اول په شريعت دې استوار شی
« مرزا خان انصاری »
چه يې وشلاوه زنار ددی دنيا
« عبدالرحمان مهمند »

پوزه نهيم د جهان دی سيني خوږي
ځنې عشق اندوه بنده کړه ځنې لوږي
داچيچل دادل ديرانگ دی يادېږي
« خوشحال ختك »
بادشاهی داورنگ زيب زماه غړکه
« خوشحال ختك »
لا به دا کښې هم د طمع نيا نه ده
« خوشحال ختك »
که دچا په باغ کښې بوټی د کيمياوی
« خوشحال ختك »
لکه خلاص داو په بنده بند پوان شی
لاعجب که بل پيدا هسې افغان شی
چه راضی را ځنې روح دفريدخان شی
چه بل د حکم لاندی شی زندان شی
« خوشحال ختك »
سړی ازاد وی خپل ځان بنده کا
چه څوك په کور کښې خپله دنده کا
« خوشحال ختك »
ښه ښه سړی وی دائی گنده کا
په بادشاهانو پوري خنده کا
« خوشحال ختك »
که خزان را باندې را شی که بهار
« رحمان بابا »
لاس په سر مشه دهر گيدی ودرته
هرچه نه لري نظر و سيم و زرته
نه هغه چه منت بارشی و کوثرته
وايه حال د زمانې وبرا درته
چه يې نه دی را پيرودی ځنې پيرته
له فردوسه پهدې مخ شی و سقرته
داستو گنې ځای پهبيانه مومی چرته
چه له خپله دره تلی نه شی بل درته
« عبدالرحمن مهمند »

روهي کتلونه : (٥٢٥) ب سردار محمد ح ميرسيد ر محمد امين ن رجب علی : ٥ اجرائيه پښتو ټولنه ليل ١٩ - ١ - ٢٦ ع

ژوندگی که څوك پوهېږی حضورده دی — آینده و رفته کله دچا یاد وی

« عبدالرحمان مهمند »

نه خوښی کړم داحق سری ده دحې — نه مې زړه مومی اندوه دده له ذمه

دزلفېنو تر حلقو دي عذار و یم — که نسرین دي دی په زلفو کښ صنمه

« عبدالقادر »

چه مې شا کړه وښا دېوو ته ښاد شوم — چې د زړه مرادمی پرېښود په مراد شوم

اوس څه غم نکړم له غمه بې غم گرزم — راضی من چه دازل دویش په داد شوم

چه مې طمع ددنیا ور ځنې نړې کړه — هغه کس که کیکاوس زه کیقباد شوم

ځان بازبند ولی کاروته دینړېدکا — له شېخانو ځکه زه بې اعتقاد شوم

خدای مې بیا په کښ بندی مکړه ترمرگه — احتیاج عظیم زندان وه تري آزادشوم

هم يې ځان له غمه خلاص کړهم نیکنام شو — دېرمین په وروستنی ضرب دفرهاد شوم

بادی بوی عبدالقادره سحر راوړ — شگفته لکه غنچه په دغه باد شوم

« عبدالقادر ختك »

چه خوښ له کمه دلگیرله خاره دی — عشق له دو بېنه بې اعتباره دی

نه شکایت کړم لچا ، نه شکر — در دمی له یاره در مان له یاره دی

« عبدالقادر ختك »

له بېخونده آزا دی شو به دسر وي — دگنی پخیر پخو بنده بندی بیا

« عبدالحمید مهمند »

وزی تېږی پروت بخپل پوز کی ښه ئې . — نه په تخت دپاسه ناست دبل کره

دمنت پولاو دي زهرشه ! کې مومی : — دمحنت سوی مکړك له سا کئ سره

« عبدالحمید مهمند »

تخت وتاج ته به سرکوز د همت نه کا — چه په داد ددهر بوه آزاده مرد وی

« اشرف خان هجری »

دافقیر دو لت په مرگه هسې هوس کا — لکه ستړی مسافر وخپل وطن ته

زنهار حلت په هسی ساعت ور کړه — چه دنیا وریانې نه وی و کفن ته

« دولت لوانی »

آزادی او کارو بار دی سره اپری — لاس له کار وباره وباسه که کار کړې

« عبدالرحمان مهمند »

هر گدای چه آزا دهوی تري قربان شه — باد شاه ن دشام دروم که دختن وی

ماتول دبت آسان دی مرد هغه دی — چه مشغول دخپل وجود په شکستن وی

« عبدالقادر ختك »

۱۷ _ انسانیت :

پوي اصل سره دوه او پامند هبه — خدایه څه بنی آدم فریق فرېنشو

« خوشحال ختك »

خلق نادیده دی په خبر و پسي تللي　　چار تر عارفانو چه په حال دی پوهیدلی
دوه او یا مذهبه یکښ هومره قیل وقال　　واړه سرهوا په خپل مطلب پسی دی تللی
د پردی کتابونه مشتمل په دیرش حرفو ه　　کل واړه که گوري له الفه دی تړولی
سل پهی سل سیبه چه یی مات په یوه ځای کړي　　سل به پلل نه شی سره یودی مالیدلی
واړه نور نمر دی هم دننه هم د باندي　　هر چیرته دا نور دی په هر ښهر په هر کلی
زه خوشحال ختك یم د رندانو په مذهب کښ　　نور ویل مي نزده مختصر مي دی ویلی
« خوشحال ختك »

ب : بابیزه خویونه

١ ـ بدعادات :

عادت لاړ شی عادت له سړی نه　　خدای دی نه کاندي په بد چار عادت خوك
« عبدالرحمان مهمند »
همیشه وی نرم چوب غذا د کرم　　شیدا مشه مرد خالی له سیاسته
« کاظم خان شیدا »
سترگی په سوزی دخس له نامردانو　　که همه لکه ایري آتش نسب وی
« کاظم خان شیدا »

٢ ـ بی پته خویونه :

یو چه ډیر خوری سوگندونه　　بل چه ډیر کاندي پورونه
آشنائی ور سره کمړه　　دا بی پته دی خویونه
« خوشحال ختك »

٣ ـ کوژتیا :

تر هرڅه بدد کجئی خطر دی !　　کجی به نه کا چه دانشور دی
الف چه سم شي کجی یی نشته　　ځکه تر نورو حروفو بر دی
« عبدالقادر ختك »

٤ ـ بدنیتی :

چه د بل په نامرادی کښ مرادغواړي　　دا سبب گڼه د خپلي نامرادی
« عبدالحمید مهمند »

٥ ـ بدگوئی :

چواړی د حلال خور په نامه بولی　　له ښو خلقو بد گوئی نده ممکنه
ته چه بد له خلقو وائی زه و پرېږم　　چیری ي خپله بدی نکړي معینه
له هغو نه په رومبی ستا عیب څرگند شی　　چه هر چا و ته دي کړیده خندنه
« عبدالرحمان مهمند »
مه پر چا غیبت تهمت وایه مه نښله　　مه د بد نامه په هیڅ بندی آدم زده
« دولت لوانی »

٦ ـ بېـكـاری :

د جملـه بـلاؤ سـرتـن اسـانـی ده
فـراغت د بېغمی پـه ملـك کښ نشتـه

لټ غوبی شی خرڅاوه پـه قصا بانو
خـه امید د بېغمی کـړی ظالمانو !
« عبدالحمید مهمند »

٧ ـ ډېراحتیـاط :

کل وسواس لـه احتیـاطه پیـدا کېږی

زه لـه ډېرې هوښیاری نـه لېـونی شوم
« عبـدالرحمـان مهمند »

٨ ـ تذبذب :

کـمـال د کـفر تـر نـاقص دین ښه دی
چـه کـلـه د اشـی کـلـه هغـه شـی

یادرست گـمان ښه دی یادرست یقین ښه دی
دا نـا تـه کـلـه مـذ بـذ بین ښه دی
« خوشحـال خټك »

٩ ـ شخـصیات :

دزړه غـلا پـه زړه کـښ غـم ده
هـر سـر دار چـه پـه زړه غـل شـی

لا پـه تـېـر ه د سـر د ا ر
ځـان رسوا کـا خـلـق خـوا ر
« خوشحـال خټك »

١٠ ـ ظـلم :

بازچه ریښی د ځیـگرخوری مرگ یی زروی
کـه تر خـه دی هـم شراب دقهر نغره

لـه دې وېښو ځان سـاته زما ځیگره !
ظـلم وجورپـه چـا مـکړه ځیـگر وره
« عـبدالقـادر خـټك »

چـه بېشوشی ډېـره گـېره پسې نـرېـلی
ماشی مرکـاندې هاتی چه سره تول شی
لنړې لنړی او به تولې شی ملـك وران کا

ډېـر پـه ظـلم کښ ځوك مه کوه گـېر گوره
پـه یوه وجود ـې کـې مه گـړه ډېر گوره
په لـېږ جبر چېری نـه شي دلـبر گوره
« عبـدالحمید مهمند »

باز کرگس شاهین جـوړه تری پـه هواشول
بلبلان طوطیان د فـکر په ټـال ځـانـگی

چه ثابت د عندلیب شو پـه گلـعـز ار حق
خدای کړ پورته ا دې باغه دمالـار حق
« عبدالعظیم رانیزی »

خدای دې نـکـا چا ته وازی د آرارخولی
پـه گر کـښ بخته برج هـسی میدان کړی
د یوې خـو لـې لـه آراره وو پـر پـرېږه
چه پـرې راشـی د مظلـوم د آه سېلـی
چه قـوصر د آه سر دور بـانـدی لـگـی
چه اثـر د مسیـحـا لـر ی پـدم کـښ
و رخ بـه شـی د غم شپـه پـهغـه خـلقـو

دغه خولی ده پـه آزار کښ دښـا مـار خولې
یا تو بو بدی خـولی دی یـا دو یـاد خولې
کـه یمر دې دعـا کـا نـه دې هزار خولې
کـالـه خـاو رو ایرو ډ کـی د مدار خولې
ور بـه نشی د هغه چـا د پـر هـا ر خولې
خوږ و ی دې هغه خلـق پـه گـفتـار خولې
چه پیـاب بی بد دعـا که هر سحار خولې
« عبدالحمید مهمند »

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه داغی یې سپین بشر په اور د ظلم
د مومن د زړه آزار د خدای آزار دی
چه نهال د ظلم کېږدی څنی لاړ شی
آزادی که دي پکار ده شمس الدینه !

هسې خوښ د ظالمی په کار ولاړ دی

ر سید لی تر مطلبه به خود نه یې

په لاس مه شه باز پرور د ظالمانو
هم آزار دی پیغمبر د ظالمانو
تریخ تر زهرو شی ثمر د ظالمانو
له مجلسه کړه حذر د ظالمانو
« شمس الدین کاکړ »
نه به وا یی مرگ یی نشته تل به ژوی
« خوشحال ختك »
چه خوړی د د مظلومو د سر وینی
« عبدالله یوبلزی »

۱۱ قهر :
ما نی مه کوه حنا نه صبر بو یه

همیشه غوته جبین یې ډك له کینه

د جهان کینی غصي واړه تر شا کا
دا پیدا چه خو د بینی ور خ خه نشته
په کینه په حسد هیڅ د چا و نشی

جوړ کارونه خشموران کاندي تلوارهم
« مرزا حنان »
له خپلواو کورو کلی مرور یې !
« ملا جمعه »
که سړی په وخت دقهر مرگ تر زړه کا
د جهان ننداري څکه دوه اپمه کا
هر سړی چه حسد کاندی ځان او به کا
« خوشحال ختك »

۱۲ ـ تعجیل :
دانا وران کارونه جوړ په دانائی کا

په هنر هنر خبري کړه دلبره

په تعجیل سره نادان کاندي‌هم کار کج
« عبدالقادر ختك »
تېزی مه کوه په هیڅ کار کښي د سره
« عبدالله یوبزی »

۱۳ ـ حرص :
په غم د نورو و غم ته ساز مه شي
سړی په طمعه د بل بنده شی

سیك و عالم ته به خپل آو از مه شي
دعا به دا کړم اخته په آز مه شي
« خوشحال ختك »

۱٤ ـ کبر غرور :
دغه زور په چلوي تر کو مه پوري
تا چه تېز تېزه سمند د خو د را یې

چه کمال غواړی په کبر احمقان دی
سبره ! هیڅ په تېټو و نو لو یې مکړه

چه پوازي دي په ځان تمام جهان خوړ
ما دا ستا دیر پواته هله ارمان خوړ
« عبدالحمید مهمند »
په پلیتو اوبو نه کېږی او د س
ستا به همدغه قامت کاندي روزگار کج
« عبدالقادر ختك »

۱٥ ـ بېوفائی :

چه يې نه وينې وفا په رنګ وبوی کښې
زر که ځکه مينه نه کا و ګلزار ته
« عبدالحميد مهمند »

چه نه ننګ لري نه شرم مه يې غواړه
تو به و کا ژه له يلـه د بېـو فا
« مرزا خنان »

که يې اوی دزړه په وينو لکه ګل کړي
هم هغه به يه زړه در کاندې شنه تا نده
« عبدالقادر خټك »

۱٦ ـ طمع :

خوك چه طمع له چا کا په حقيقت کښې
که بادشاه د درست جهان شي لا ګدا دی
« خوشحال خټك »

نه دی نفس لره جلب د ور کو لو
امو ختـه در باندې غل او کا سير مشه
نور قيدونه و اره سهل دی حميده !
خو به غا ړه دې د طمع زنځير مشه
« عبدالحميد مهمند »

له هغو ترخه ويل شي د حق پاتې
چه په خوله کاندې خوږه حلوا د طمع
« عبدالحميد مهمند »

سړی توب به دې سپېتوب کاندې دا طمع
عزت و سا ته به صبر که دا نا يې
هسې چارې به حرص در باندې و کا
چه په هيچا شوې نه وی پنا به وا يې
« عبدالحميد مهمند »

کادي زده وی چه بلای شي طمعه پرېږده !
خو دې طمعه چاته شته توا نګر نه يې
« عبدالقادر خټك »

که ياس له حقه تحقيق حرام دی
ياس له مخلوقه د حق انعام دی
اصيل بنده کا خلاص شو ی بند کا
طمعه له خلقو د خلقو دام دی
« عبدالقادر خټك »

شرموی هر يو سړی د د نيا طمع
دسپی توب نامه حاصل کا په دا طمع
همت ناك سړي که خوار وی دو لتمن دی
خاشاکی ګوره نه کوی له دريا طمع
د هغه د شرم بـو زه پـه مخ نه وی
چه کوی د نس د پاره له چا طمع
لکه خوك لوبی په خپله حيا کا ندي
هسې ما و ته ښکار ږېږی دا ستا طمع
لکه يو سپی چه هيڅ نه خپل هغې
هسې ده د يو له بل نا صلا طمع
د هغو د عزت پښـه د ه ښـو ښـد اسې
چه به دا زړه له چا کا ندي بيا طمع
تل دخواست لاس به يې نيولی دی کوځه کښې
محمدی چه خوك کا بل ته پيدا طمع
د حاتم د سخا وت خبري مه مه کړه
لا پـيدا کښې هم د طمعی نشا نی ده
« خوشحال خټك »

۱۷ ـ ريا :

در يا عمل مې طوق شو را تر غاړه
لکه خيور شي به ځيګر د ستار د چا
« شمس الدين کاکړ »

۱۸ ــ بدي :

چه په بدو په رشوت کاندي حکمونه
چه په طمع د دنیا مفتیان فتوی کا

تور مخونه به دوزخ ته قاضیان د رومي
شرمنده به د دوزخ په زندان د رومي
« مطیع الله پیرخیل »

ج: نصایح

دا همه له نا پوهی پیدا کیږی
پیرځو، ښه سلوک، نمانځنه، او بل عدل
کبر جن حریص بی زړه چه دروغ وایی
که وعده یی قیامت وی د غوښتنې
که طالع یی ددولت په شربت ډك کا

چه دخلقو نیکخواهی لری په زړه کښي
که بی غوږ د دانشمند په نصیحت وی
د ناصح په نصیحت به اصلاح نشی
د مردانو په معراج به ور تللی نشی
مختورن د دواړو کونو ندی څه دی
نیکبختان به اندیښنه کاندی د نیکو
په هغه هنر کښي تینګی او سه خوشحاله

په دوستانو تلطف کړه خو په تاشي
د نمانځه تر قضا ګرانه دا قضا ده
نورانی کا هغه ځای چه سره کښیني
چه په تشه تواضع کښي ګټه کیږی
که حاتم غوندي کرم کړي د مهرانو
خو بدانو سره بدشي هومره ښه دي
که دي سر ځی کهدي مال ځی کهدي نور څه
په ظاهر باطن کفران دنعمت مکړه
که راحت غواړي په ځان محنت قبول کړه
که دارو په خواست موندل شي مه یي آخله
که آسمان دي دزمري په خوله کښي ور کا
که ژوندون دی هم هغه دی په جهان کښي

خپل استاد و ماته ووي خو پندونه
وي چه هره بدی کړه هغه بد مه کړه
که دي زړه وی چه بدنه موي له چا نه

خر خښي دعوي نا ساري شر و شور
کهدي دا خویو نه شته څه غواړي نور
د یاری لایق نه دی دا څلور
د هوښیار سړی به نه وی په کار پور
بیا آخر شی د کم عقل جام نسکور
«خوشحال ختك»

مبارك شه پادشاهي لری په زړه کښي
څه عجبه آګاهي لری په زړه کښي
هر سړی چه تباهي لری په زړه کښي
که دسعی کوتاهي لری په زړه کښي
چه هر چاسره سپاهي لری په زړه کښي
ګمراهان به ګمراهي لری په زړه کښي
هر هنر چه سپاهي لری په زړه کښي
«خوشحال ختك»

د دښمن سره هم ښه کوه خلقت
چه قضا شی د څلور و مصلحت
دیرینه څلور هوښیار په مشورت
هومره سود نشته دډك طباخ دست
دیوي دمړی په چا مه زده منت
ولي عفوه کرم ډیر لری لذت
استوار اوسه په کار د رفاقت
هوا خواه اوسه دخپل ولی نعمت
بی محنته هیڅوك نه مومی راحت
که دمرګي وته نژدي کاندي زحمت
دزمري په خوله کښي مه پرېږده همت
چه یادیږی د سړی د خوی خصلت
«خوشحال ختك»

هر یو پندی مرغلري دی لا لونه !
چه دلاسه دي آزار شی دچا زړونه
اول ته پرهیز ده د بدو خصلتو نه

د شهوت په غوښه مه ځه شهوت اور دی
ته کینه، رخه، حسد له هیچا مه کړه
د هر چا سره د ښو سلوک بایده دی
د دنیا په مال د نیکو نوم حاصل کړه
د هر چا سره نری ملایمت کړه!
خپل پردی ته د خپل راز خبره مه کړه
خوشخوئی هر ګوره ښه ده نه دا هومره
هغه کار چه په آرمی تر سره کیږی!
و هغو وته چه قهر کړي روا دی!
د هغو په مرګ ثواب ګټلی بویه
که دښمن دي ډېر زبون ته ځني ډار کړه
د دښمن په تملق غلطی مه کړه
عاقبت به خپل ورغوی په غاښ پریکا
چه دي لاس په دښمن برشی پرې یې مږده
په خپلوانو باندې هومره خشم مکړه!
د پاد شاه په مهر مینه غلط مه شه!
پاد شاهان چه په چا مخ کا د بدیء
په هغې معشوقې څه باور د کړو دی
د بېلې یارانې خوره نه هغه پاستی
د بد خویه سره هیڅ بدی ته مه کړه!
د کمذات په ښو خبرو غلط مه شه!
په هر کار کښې چه در پېښ شی ښېره مکړه
په رښتیا که په دروغوی سوګند مه خوره
د حرص سترګې مړې په قناعت کړه
که هر څو دې علم ډېر چه عمل نه کړي
د ښه دین د پاره علم، دانش ښه دی
په جهان کښې که مردان دی هم هغه دی
چه بدانو سره ښه کړي قباحت دی
عاقبت به ملګیری در ځني پریکا
که دې وروروی که دې ځوی وی چه بد کار شو
چه بد فعل، او بد غرض په کوم ځای ناست وی
چه په کالو وی مشران نه یې حرمت کړه
په هغه کور کښې چه ښځه چرګه بانګ کړی
هر چه شرع فرمائی په هغه کار کړه
نیکو کار په فقراؤ خیر خیرات کا
که دي زړه له وینو ډک شی و دښمن ته

پیدا اور د ډېرو سوی دی کورونه
د ازل په ورځ مقسوم دی قسمتونه
په بدی کښې څه فایده د کوم سودونه
ټول جهان و چاته نه پریږدی مالونه
ګنډي وی چه پداخیل کړي د چازړونه
د بخچی دانه ښه دی خپل رختونه
چه په باغ کښې دي خرتېزی وهی خرونه
څه حاجت چه رساوه شی تر جنګونه
چه اری د بدو فعل بد خو یو نه!
چه پی سوځی له شامته غالږي غرونه
په یوه شجري و سوځی ښارونه
د رستم غوندي هم مړه دی په مکرونه
هر چه کار کا د دښمن په ورمونه
د مارانو په غارمه منډه لاسونه
چه پردی ورځنی تښتی په مدکونه!
زورور په انږ ګناه وهی سرونه!
و سپینږدو نوته ټول نه شی بندونه!
چه په هر لوری یاران لری زرګونه
چه بې خوري د نو کړی په خوشرطونه
غلیمان ور له بس دی خپل خویونه
د ګډ پر؛ ونه خوازه لری ګلونه
په تلوار، سره ورانیږی جوړ کارونه
منافق وی چه ډېر ډېر خوری سوګندونه
چه په کور کښې دې انبار شی نعمتونه
ته حمار یې په تا اېښی کتابونه
نه پیدا چه پسې لوټې پردی کورونه
چه و سختی و ته و نیسی لاسونه
د بدانو خو هم تور ښه وی مخونه
چه په لارې ترنا تېر دروهی ستاملونه
په څېړوی کازه کړه ور مېږونه
د هغو د ناستی تښته په ګروهونه!
بیا هغه چه دي په ځای وی الکه ترونه
د هغو خونو نه ځی برکتونه
مه عمل کوه په [illegible] دودونه
هرزه کار په عمارت کاندي خرڅونه!
انږو ډېر په زبان مه راوړه غمونه

به هر کار بهتر لاس بروي په ځوانی کښې
که طاعت که عبادت که نور کارونه

په ځوانۍ کښې چه د کار نه لاسه ووزي
په پیرۍ به دي ونه رسي لا سونه

همیشه او سه خو له پښه لکه ناوي
چه ضرور شی هاله و کړه دوه حرفونه

تر هغه به‌نا معقول په‌جهان څوك وی
چه همیش په خنداسپین اری غاښونه

که خبره که‌خندا کړي ځکې ځکې !
هره چار تر حساب مه کوه بیرونه

که‌دي زړه وی چه‌بیځ عیب دي ښکاره نه‌شی
چاته مه شماره دخلقو بیځ عیبونه

که له تانه په قوت دمنو زیات وی
له هغه سره حجت مه کړه بحثونه

چه تروانه‌یي دهغې خبري لاف کړه
او که نه به دروغمه وهه لا فونه

چه دښمنو کښې دجنګو خرخشي و ی
ته‌بې غمه خپل هوس کړه خپل ښکارونه

که دی واوریدل‌چه‌بیا وبله روغ شول
نور په خپله وسله ووهه لاسونه

چه دښځونه بتر دی هغه څوك دی !
چه د ښځو سره کا مصلحتونه !

خدای هغه په دواړه کونه دی نما ځلی
چه‌په ورځ کاعدل وداد به شپه نمځونه

چه دزړه په تامین دهغو نازونه
تل نیاز منو سره وړی دی نیاز و نه

داصیل ښیوه خپل اصل نه اباس دی
په زرباڼو کښې پادام وی پامری و نه

« خوشحال ختك »

په پیری کښې چه هوس دی دناب کړي
بیهوده گمان په صبح د مهتاب کړي

داسته ګناه کوي توبه و کاږي
لکه بت هسې په‌غتو ستر ګو خواب کړي

علم و کړي بیاعمل وربانه‌دي نه کړي
لکه طفل هسې لوبې په کتاب کړي

په شپه پروت بی‌دمغان په‌میخانه کښې
او د ورځي مخ په لوري دمحراب کړي

له خالقه دي نه شرم نه حجاب وی
له رحمان گوښه ونیسي حجاب کړی

« عبدالرحمان مهمند »

کرد ګلو کړه چه سینه د ګلزار شی
اغزی مه کړه په‌پښو کښې به دی لار شی

ته چه بل په غشو ولې هسې بوه شه
چه هم داغشی به ستا په لور گذار شی

کوهی مه کنه دبل سړی په‌لار کښې
چېري ستا به د کوهی په غاړه لار شی

ته چه هر چاته پخوارو ستر ګو ګوري
لا دوه‌بی به ستاصورت ترخاور وخوار شی

آدم زاد په معنی واړه یو صورت دی
هر چه بل آزار وی هغه آزار شی

که نه نه کوی نظر دچاو عیب ته
هر سړی به ستاد عیبو پرده دار شی

دمتان کړه لوړه مځکه باندی مه کا
سر کوزی کوه چه‌بېي دي مرغزار شی

دمات لوښی او از کله ثابت خیږی
د هر چاعمل خرګند پخپل ګفتارشی

واذا حکمتم بین الناس راشه واوره
حق باطل سره جدا کړه مه‌ني نغاره

مدا ماچه لکه باز غو ښې دقام خوری
عاقبت به شي بندی په پښو په غاړه

چوړ وی نوی قصر ونه خبر نه ئې
تن صبا دی ابا دی و پنم و یجاړه

فکر و کړه وخت کو تاه دی وږ لو یږي
د دنیا پر لاند ه پانږ باندي ولاړه !

« مرزا حنان »

نن چه صبح دی رو شانه لار صحیح کا ، نا گهانه به دا صبح شب تار شی
لنږه نې مه گڼه هر څو که گناه لږه وی ، چه لږ لږ و سره جمع کړی بسیار شی
که بل بد کا نه دی ته ښه ورسره و کړه ، هر یو نخل چه میوه لری سنگسار شی
تل و ښه و ته آزار د بدو رسی ، هر چنجی و نرم چوب و ته دو خار شی
هغه زده به له طوفانه په امان شی ، چه کشتی غوندی د خلقو بار بردار شی
خدای دې بدله لاسه نه کا او که وی هم ، در حمان دې له کل بد و استغفار شی
« عبدالرحمن مهمند »

ای مدام د بل په کمه روا داره ، نیکی نه کوی بدی لره تیار ره
قدم مه ږده پر عاجز میږی په ظلم ، نه چه دغه پښه دی و مبتلی له مار ره
هر چه ودی صباح بې راودی لږ که دېروی ، دا چه نن یې پستم اخلی له خوار ره
کبر مه کوه چه کبر پر خدای شانی ، چه رانده پدا شیطان شو له دربار ره
تکیه مه کوه پر مال فرز ند بې بختهٔ! ، که دې مال که دی فرزند دی نا پکار ره
دا جل صیاد د طلب د استاد روح کا ، ته طلب د مال اسباب کړی نا قرار ره
که دا پند د حنان ونیسی په غور کښې ، دی بهتر له هغه گنجه بې شمار ره
« مرزا حنان »

دېر به ستا په سبب خواب دراحت وکا ، که دمهد په شان ورك دخان ارام کړی
« شیدا »

پند دی سو دمن واوره تور زنه ، اسا نه نه د سر بند نه
مصلحت مه پر پږده د خپله لاسه ، هم به خپل راز لری د زړه د ننه
« خوشحال ختك »

همیشه وائې چه خدای مې پیږ ندلی په یکی دی ، که دی خدای وی پیژندلی مینه مکړه په باطله
په خپل حسن غره مه شه که په حسن لکه گل شی ، زمانه به دی څېره په یو څو ورځې کا زائله
« خوشحال ختك »

د چا وخوان ته خالی کښل مکړه ، که تل دی خوان خوری منت په بل مکړه
چه پری باور نه وی هسی ویل مکړه ، چه مال د بل شی هسی بیا تل مکړه
(خوشحال ختك)

منجم که در ته نحسه ادینه کا ، یا طبیب و تا ته بد ې کا شکرې
په جمعه به و نمانځه و ته و نوزې ، له شکرو به هم گرزې لرې لرې
په قران کښې چه شراب دی منع شوی ، ته یې وایې لکه پی د مور تغرې!
« خوشحال ختك »

عاقبت به یې زده تر لاسه کړې حنانه! ، لکه زلفې د نگار تواضع خوی کړه
« مرزا حنان »

لکه ځان ژغوری بربنده تیرو تورو   هسې ځپل سرله بېړو دسحر ژغوره!

« عبدالحمید مهمند »

چه ظاهر غوږوی په باطن سپوروی   پهژبه خوږوی په زړه کښې شوروی
ور سره مه کښېنه تا به تباه کا   سپین زر که سپین وی اثر یې توروی

« عبدالقادر ختك »

له همه واړه عالمه صلح کل شه   وښوبدو خوشبویی ور څکوه گل شه
تعلق په تیر بد و نی هوس مه کړه   په بهار کښې په ژاړو لکه بلبل شه

« عبدالقادر ختك »

څوك چه نرم وېل کا عمل یې گوره   تېگان ام په خوله وېل کا نرم نرم

« خوشحال ختك »

ښتن مومل دی   اوس مویر غل دی   هواد د بل دی
غازیانو گوری،   ښتن مومل دی

توری تیری کړی،   د ښن مو پریکړی،   منگلی سری کړی،
خله په تښتو   ښتن مومل دی

که تینگه کړو زړونه   بر برری یو نه   چه زمری یو نه
اسلام راغخه دی   ښتن مومل دی

غازیانو را شی،   تول شاؤ خوا شی   دشهاب په ملا شی،
دښن موغوخ کی،   ښتن مومل دی

« شیخ ملکیار فرشبن ستانه داشعر په یوه غزا کښې چه دسلطان شهاب‌الدین غوری سره ؤ ، د غازیانو د تودولو دپاره درجزپه رقم ویلی دی . »

دريم باب: پښتو او پښتنوالي

۱ـ ميړانه او توره:

مرد به نه شي په گفتار … خو پيدا نکړي کردار
چه دې و ښکنځي مرد نه يي … که له تا نه وي په دار
چه څه دي خو انتقام دی … د مردانو کار و بار
عفوه هور ته ځای ور پده … چه نه عيب وي نه يي عار
چه عزت و رخخه نه وي … هغه مرد نه وي په کار
هم مهره لري هم زهر … ښه مردان دي لکه مار
چه هم تندر هم باران وي … تر هغو ځوانانو جار
مرد به غم دخپل هنر کا … نه د زر نه د دينار
مرد به غم کا دخپل شرم … د عزت د اعتبار
نامرد فخر په نسبت کا … مرد نه مور لري نه پلار
د خوشحال خبرې گوره … لعل و در پيېي په تار

«خوشحال ختک»

يا د سپينې تورې مرد شه يا عاشق شه … چه يا د ښځې په بدلو په سندرو
د خوشحال ختک خوښي په هغه وخت وي … چه بر ښنا د سپينو تورو شي د زغرو

«خوشحال ختک»

د نامرد، د مرد په دا تفاوت و شو … په نامرد، شرم آساندی په مرد گران دی
مست هاتيان خوني زمري توري وښکلي … که د سروبره دي نه شي کار آسان دي
کاشکي ته په دا دنيا همېشه پايې … به احتياط احتياط کښې د بر خلق طوفان دی
که د ځان که د ايمان بدخواهي د بردي … ما به خدای پاندي سپارلي ځان ايمان دی
ننگيالي چه د اخلاص توره په لاس کا … د بر لښکري د همت پوري کاروان دی
په ښادي سره شريک دي اولسونه … غم پوازي د خوشحال ختک په ځان دی

«خوشحال ختک»

مور دی نه شي پاندي پوره … چه مېړو نه د ککار زار دی
خوك چه شته تر شر فه غم پېه … د تورزنو خه متگار دی

«خوشحال ختک»

د رست پښتون تر قند هاره تر اټکه … سره يو د ننگ په کار پټ و آشکار
په داهسي وخت، چه وخت د نام وننگ دی … دا بي ننگه پښتانه کا څه رفتار
پښتانه چه نور څه فکر کا نابوه دي … بې د توري خلاصي نشته په بل کار
تر مغلو پښتانه په توره ښه دی … که په پوهه پښتانه وای څه هوښيار!

«خوشحال ختک»

میړنو له تښتیدو شرم دی یونسه !
د نصیب له پېښې ماړوه جلب
« یونس »

څه سړی څه یی تدبیر !
هم هغه شی چه تقدیر
که جهان شی تیر و توره
ستا به مرګ شی خلق خیر
بی تقدیره به و نه مری
نه په توره نه په تیر
بی اجله مرګی نشته
تیغ و هم مکر و تقصیر
لکه کار د مړنی دی
هسی کار نه دی د پیر
د غازیانو شهیدانو
پر و انشته د سعیر
کل ګتنه ده د توری
که کابل دی که کشمیر
مړنی دی چه یاد پښتوی
په سند ر و هم په ویر
چه په دروغ د توری لاف کا
د هغو نه یم د لګیر
توره نجره د خوشحال ده
کال په کال خلق خبیر
تر اوو پښتو پوری
و اوره مړه په تیغ و تیر
دا د ځان ستاینه نه ده
حقیقت وایم په ځیر
« خوشحال خټک »

چه په توره یی ځواب ورکړی مردیده
که وجود دی خوك آزار کاندی په چوب
« خوشحال خټك »

چه مین په وسله نه وی
مرد دی نه وائی خپل ځان ته
لاس دی سره کا ستر ګي توری
ځان دی و جوړ وی ځوان ته
« خوشحال خټك »

باغ وی سرود وی نقل و شراب وای
ښې ښې دلبری ښه ښه احباب وای
مجلس د خاصو کتاب په مینځ کښ
نقل د تورو و خت د شباب وای
« خوشحال خټك »

د زنانو په حساب دی مردان مشه
چه له زیبه له زینته هم آغوش وی
شړی ور پښتون به سل په د که یوسی
کشمیری چه بغر ګ شالونه یې په دوش وی
« خوشحال خټك »

دبلا ته د اختیار توره په لاس کښ
وقضا وته تسلیم په شان د مړه یم
تند رهم زمالیه ذاته نه پیدا دی
په سپین زړه که د باران سپینی اوبه یم
« خوشحال خټك »

چه جنګیالی وی دولت هغه مومی
چه ننګیالی وی عزت هغه مومی
داد واوره تو کښی سره تړلی دی
څوك چه محنت کا راحت هغه مو می
« خوشحال خټك »

چه ځان غواص کا ګوهر هغه مومی
چه بی ننګی واخلی دلبر هغه مومی
دا کار مي خوځله په ځان را غلی
له سر چه تېر شی ظفر هغه مو می
« خوشحال خټك »

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا رقیب که له زما په مخ را تلای شي

چه ډېرې شي میاشت آخره شپه را خېژي
ښې ورښمنې جامې خوی د ار تېښو دي
له یارانو اخلاص تللی دی حنا نه!

د میدان په ورځ چه تښته کا له جنګه
له میدانه تښته کار دی د زنانو
چه د تورو په بر ښنا یې وار خطا شي
د ضرور په ورځ به تښته له ګیدړ کا
د عزت صدقه سر د سر د نیا ده.

د مړو و جنګ ته نه د رومي عورتې
«مرزا حنان»
پټوه ځان له عالمه په افلاس کښې
د مېړه مړانه نه ځي په کرباس کښې
ګذران د زماني شو به لباس کښې
«میرزا حنان»
یا تې هیڅ نشي باقي له نام و ننګه
مړ د به نه تښتي له غشي له تفنګه
مور یې مه وای په هغه غولا تې انګه
چه همېش کاندي خوښي له نای وچنګه
مړ نی به شرم سرور کا بید رنګه
«یونس»

ملي وحدت

تو له یو دي که غلجي که ابدالي دي
چه عمل یې د نېکۍ وي مېړه هغه

ښه هغه چه یې ښېښه د زړه صفا ده
که اغوستي یې ګډ له د خامتا ده
«احمد شاه بابا»

۲ ـ ننګ او ناموس :

چه ننګ کا ننګیالي دي ورته اېښي دي دوه کاره

چه د ننګ په چارو نر ندی خوشحال له!

کاشکي ځوان دې پښتانه په ننګ کښې مړ وي
چه دقام به ننګ کښې و مړ هغه ځو یه

څه یو ازې ننګ په ما را غلی نه دی
چه ښور وا خوري دمغلو واړه سپي دي
ګور به هم په ژړا سر کړم که یې ور ودم

چه د بل ننګ و ناموس سا تلی نشي

دخپل رنځ د درد علاج را څخه نه شي
د ګلر خو به هوس شپې ر نېو مه
تلخ ویل پر رقیب شو کوي و ما ته

یا کام د ننګ حاصل کا یا ددوي مینه سپېرېږي
«خوشحال خټك»
که یې نر ویني په ستر ګو هم ماده دي
«خوشحال خټك»
نه چه ګور له رڼ وان شوم له تلتکه
په عالم کښې دخپل پلار غاړه کا لکه
«خوشحال خټك»
پښتانه په بر دي په غرو نه په سمو نه
د سګانو په خو له څه اخلم نو مو نه
زه خوشحال د زړه دا هومره المو نه
«خوشحال خټك»
و به نه ساتي څوك خپل ننګ و ناموس
«عبدالحمید مهمند»

په حکمت که ارسطو و افلاطون یم
امو خته لکه شبنم په د ا شبخون یم
آخر زه شمس الدین ننګ ارم پښتون یم
«شمس الدین کاکړ»

خو وا نخلی له غلـه انتقام
چه د ننگ او د ناموس اندوه یی نشته

مرد نه خوب کا نه خواړه کا نه آرام
د هغه سړی به نه وی احترام
« خوشحال خټك »

نام وننگ افغانی مې ولاړ بر هم شو

انصاف نشته د خوبانو په بازار کښې
« عبدالله یوسفزی »

واړه ننگ د پښتانه دی گدا نه ځی

حال یی ورخ په ورخ زبون دی ستا په غم کښې
«خوند گدا»

په جهان د ننگیالی دی دا دوه کاره

یا به وخوری ککری یا به کامران شی
« خوشحال خټك »

ننگیالی د ننگ د یاره
سر به باد د سری پر زوره
چه په نام و ننگ اډ نه وی
د جهان بلا دې کل وی

په هر څه لگوی اور
چه یی نه وی ژوندون نور
که تل ژوی مخ ئی تور
خو دې نه وی ویی (۱) سپور
« خوشحال خټك »

سر په دار لاك شوی ښه دی
نه لاك شوی په پیغور

---

۳ ــ ټینگښتیا

قول و بول په ژوندون نشی بدلولی

ځکه ځان په جهل و ژنی پښتانه
«عبدالحمید مهمند»

ځان به مړ د عشق په جهل کړم ناصحه!

وا به نوډم زه حمید هسې پښتون یم
« عبدالحمید مهمند »

ددنیا ناوې به بیا په نکاح نکړم

که پښتون عبد العظیم یم په نسب
«عبدالعظیم رانیزی»

زما څه بې اعتقاد نه عقیده ده

چه له عجزه پر ملا خم و چاته نشو
« شمس الدین کاکړ »

د مرد چه نه وی وینا محکمه
چه یوی ژده وی بوه خبره

په ده به نه شی در غله سمه
خلاص وی له همه خلاص وی له غمه
« خوشحال خټك »

٤ ــ ښه ځوانی :

جار شم قربان شم دیلار له ښنده
لذت دور کړې تر ساتل ډیر دی

را ته یی ووې زما فرزنده !
خوی خیر ندی ممسك له خونده
« عبدالقادر خټك »

دلو یی په مقام به هاله کښېنی

که دور کړې دمرانې په وزرځې
«عبدالقادر خټك»

---

(۱) ویی : لفظ ، کلمه.

د خپل ځان دپاره یم درم اسراف دی   چه په بل خونه ښندي بې اسرافی ده
«عبدالقادر خټک»

تواول کېږول دزرو ښځې کانه دي   ور کول بازل بې خوی خصلت دنرو
«عبدالقادر خټك»

چه شجاعت کا دنیا په کف لري   توم به د ښکو په هر طرف لري
هر چه حاصل کا دا د واړه خوی یه   هغه میراث دشاه نجف لري
«عبدالقادر خټك»

که څوا نمردی بل آزار مکړه په گلو   ځان دښو دبدو تیرو ته کړه هدف
«عبدالقادر خټك»

چه گټل خوروول بخښل کا ځوان هغه   چه تو ره لري د توري خان هغه
کان دلعل ودیا قوت و گوهر څه دي   چه احسان تري پيدا کيږي کان هغه
چه ئې ته په گېره وخوري حیطه شي   د مجلس سره چه خود شي خوان هغه
که دمال دی که دملك دی که د لېچو   چه ئې توان دچا یکار شي توان هغه
په تما مه شپه په ورځې مباشتې کال کښې   چه د خدای په یادو در ومې آن هغه
چه دخوك دوړاندی روستوځی داخه شي   په تنها وجود چه شان شي شان هغه
و نور چاوته وران مه وایه خوشحاله!   چه قول عهد وران شو وران هغه
«خوشحال خان خټك»

که پښتون شي گداگر د کل جهان   غگ ئې تللی دی ودی دی تریونان
هسې شه مهمان نوازه خلك نشته   لکه خدای چه پیدا کړی دی افغان
که بهر در ته مرزی شي خو په کور کښې   له اد یه ځان مير ئې کړی تا به خان
ده رچا ځای له چه ور شي بې تکلیفه   کټ یو زی در ته تيار وی آش و نان
«میر احمد شاه رضوانی»

۵ ــ د پښتو نولی غرور :

زه له ځایه د ماغی په جهان را علم   ماد هسې د ماغ سر ندی را وړی
له اصلی فو لا ده هله تیغ ر غیږ ی   په وار وارچه ځني لاړ شي و سنېځری
«خوشحال خټك»

که زه گوری درد آشامو سره شماریم   خوار هغه چه ئې له ما سره آهنگ دی
هر ملخی دسر بازی هنر څه زده   چه په دا هنر کښې سر ښندی پتنگ دی
لا تر او سه ئې ما غزه په قرار ندی   چا چه ما سره و هلی سر به سنگ دی
د گیندیو په ځیگر کښې ئې گولی دی   که لیدلی چا دما د ښکار تفنگ دی
لا په خوب کښې په لرزه پر یوزی له کټه   چه دچا ترغوږ زما د توری شرنگ دی
که پهدا د رومی گو رې هغه زه یم   چه مې داغ په خاطر ایښی داورنگ دی
در ست جهان می ومغل و ته خیر کړ   ځای په ځای ئې پښتانه وته فلنگ دی
ځني څه او په دعوی لرم په زړه کښې   ولې څه کړم چه پښتون واړه بې ننگ دی

خو طالع را سره هسې مدد نه کا
دخو شحال دزړه دحال ننداره وکړه

ګټه تېر تر فر یدونه مې فرهنګ دی
که په تخت دیاخه کښېنی هم ملنګ دی
« خوشحال خټك »

چه زما د در وېزې په کچکول خیر شی

دحاتم په زړه به سهم د سوال پرېووت
« عبد الحمید مهمند »

هسې رنګه له دې عا لمه تنها خوښ یم
تر هغه چه خشك طینت د صحرا و یم
چه شاړه یې له اقمې و زې مګس شی
چه په شان د آفتاب نده ګرم رو یه
چه په قید یې د قفس کړم لکه زرکه
که پیدار لکه تصویر له خوا به نه شو

چه مدام لکه وحشی په صحرا خوښ یم
لکه موج او اره په دریا خوښ یم
کله زه د هغه خوان په صلا خوښ یم
ستا په سر که په سایه د هما خوښ یم
تر دا هسې خندا زه په ژړا خوښ یم
په دا حال له خپله بخته شیدا! خوښ یم
« شیدا خټك »

جهان شرم نام و ننګ دی
چه وفا و رخصه نشته
چه یې عشق تر سره کړی
په دنیا غلېو جهان ارت دی
چه خوشحال بانډې نا ستی کا

که دا نه وی جهان رنګ دی
ګل به څه کړې چه خوشرنګ دی
نور خوك نشته خو پتنګ دی
په غو و لیو باندی تنګ دی
دا بوزی نندی او رنګ دی
« خوشحال خټك »

اکوړی، یحیی، شهباز واړه سره زر وو
اکوړی، یحیی، شهباز واړه زمری وو

په خیل دور واړه و به تېر کړ خپل وار
زه هم نه یم د ګیدړو په قطار
« خوشحال خټك »

د حاتم غوندې مې خپل و حشم نشته
سخاوت مې په تقلید په رسم نه دی
په و ګړی مې خبر ې د مردی شته

په عطا کښې له حاتمه برابر یم
زه له خپله د سخی بابا پسر یم
په همت کښې په هر لوری نامور یم
« خوشحال خټك »

هر چه کاندی نوکری د بادشاهانو

خا مخا به د در بانو منت باروی
« عبد الرحمان مهمند »

مطیع الله له موره پلار ره هم سوال مکړه

سل بلا شرمندګی دی په سوال کښې
« مطیع الله پیر خیل »

در و یزه له در و یزه ګرو ناکسی ده
چه رښتینې سیده صاف نه وی حمیده!

د فلك کچکول ته مه ګوره کچکول
بولی بولی عالمان دا هسې بول
« عبد الحمید مهمند »

هسې فخر شمس الدین کاندی به عشق کښې

لکه فخر کړی پښتون په خپل نسب
« شمس الدین کاکړ »

دروغ ویل هغه کا چه یې وېره وی یا طمع

خوشحال په دا لړ نه دی حق به وایی خویی سر شته
« خوشحال خټك »

روغی ګټلو ته (۰۲۰) هم سردار محمد : ح : سرا ج الدین : ر : محمد امین : ن : رحیم علي : ۰ : اجرائیه پښتو ټولنه
۲۱-۲-۲۷

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library